

Naci ALKAN
ASMMMO Sekreteri

Değerli meslektaşlarım,

Dijital olarak hazırladığımız bültenimizin 220 sayısıyla sizlerle birlikteyiz.

Ağustos ayında Cumhuriyet tarihimizin en büyük yangınlarını ve sel baskınlarını yaşadık. Özellikle son yıllarda büyük artış gösteren, yangınlar, sel baskınları gibi afetleri, doğanın her türlü talanının sonucu olarak değerlendirmek gerekir. Yaşananlardan tüm dünyanın ders alması, doğa ile ilgili uluslararası anlaşmaların bağlayıcılığının sağlanması ve bir an önce gerekli önlemlerin alınması büyük önem arz etmektedir.

Yüzyılın en büyük salgınını yaşıyoruz. Dünyada dört milyon, ülkemizde binlerce insanımızı kaybettik. Pandemiyle birlikte ekonomiden sağlığa, çalışma yaşamından insan ilişkilerine kadar birçok konuda değişim, dönüşüm ve farkındalıklar oluştu.

Pandemiden dolayı tüm sosyal yaşam ve ekonominin çarkları durdu. Bir kez daha gördük ki ekonominin çarkları dursa dahi meslektaşımızın işleri durmuyor. Ülke için bu kadar önem arz etmemize rağmen, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarında bu önemin karşılığını görmedik. Çalışmada en ön saflarda yer alan meslektaşımızın aşılamaya sıra gelince en sonlarda yer almasını kabul etmiyoruz.

Değerli meslektaşlarım,

Bugün, büyük balığın küçük balığı yuttuğu değil, hızlı olanın yavaş olanı yuttuğu da değil, geleceği öngörenin göremeyeni yuttuğu dönemi yaşıyoruz.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte görüntüde, algıda, refah artışı, mutlu insanlar, bolluk, özgürlüklerin arttığı, demokrasinin geliştiği bir dünya verilmeye çalışılmaktadır. Oysa yaşananlar hiçte verilmeye çalışıldığı gibi olmamaktadır.

Gelişmiş dünya, geleceğe güvenle bakıyormuş gibi görünse de, gerçekte yaşananlar, iyimserlik havasının pekte gerçekçi olmadığı, tüm dünyada kaos ve panik ortamının hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir.

Teknolojinin gelişmesi, mesleki açıdan birçok angaryanın bitmesi, iş ve işlemlerimizin daha hızlı ve pratik yapacağımız beklentisi yaratmışken bugün için bunun böyle olmadığını görüyor ve yaşıyoruz. Mesleğimiz açısından sürecin geçiş aşamasında olması ve büyük şehirlerde bile yeterli teknolojik alt yapının olmamasından kaynaklandığını düşünüyoruz. Bu sürecin birkaç yılı daha alacağını, sonunda mesleğin dijital ilerleyişinin etkilerini çok daha net ve olumlu olacağını hep birlikte yaşayacağız.

Pandeminin de etkisiyle ekonomideki çöküntü daha da büyüdü. Temmuzda %18,95 olan yıllık resmi tüketici enflasyonu, ağustosta %19,25'e yükseldi. İşsizlik haziran sonu itibarı ile %10,4, cari açık mayıs sonu itibarı ile 32 milyar dolar oldu. Türkiye ilk çeyrekte %7, ikinci çeyrekte %21,7 büyüdü. Büyüme oranları ile işsizlik, enflasyon ve cari açık rakamlarını karşılaştırdığımızda birbirlerini desteklemekten çok uzak veriler olduğu görülmektedir.

Haziran ayı içerisinde, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı (MÖDAV) ile Başkent Üniversitesi, "COVID-19 sürecinin, işletmelerin 2020 yılı finansal tabloları üzerine etkisi"ni araştırmak için bir çalıştay düzenledi. Yaklaşık beşyüze yakın firmanın finansal tabloları üzerine yapılan araştırmada;

1- Borsa da işlem gören firmaların riskleri azaltıcı önlemler alabildikleri, özellikle dijital dönüşümü gerçekleştirebilen firmaların salgın etkisini avantaja çevirdikleri tespit edilmiştir.

2- Pandemiden en çok olumsuz etkilenen borsa şirketleri restoran, konaklama ve otel işletmeleri olmuştur.

3- Gıda, teknoloji, otomobil, ihracat odaklı çalışan imalat işletmeleri salgından olumlu etkilenmişlerdir.

4- Özellikle istihdam sağlayıcı yatırımların bu dönemde yapılamadığı, nakitte kalmayı tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Değerli hocalarımıza, ekonomimize, reel sektöre yol gösteren, ışık olan bu büyük ve anlamlı çalışmalarından dolayı çok teşekkür ediyorum.

Bilimsel araştırmalar, COVID-19 sürecinde ülke ekonomilerinin çok olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Ekonomik durgunluğun en fazla etkilediği mesleklerin başında geliyoruz. Ülkemizin ve dünyanın en kısa sürede bu salgın hastalıktan kurtulması ve meslektaşlarımızın emeğinin karşılığını aldığı günlerin yakın olmasını diliyorum.

Saygılarımla.....

Naci ALKAN
Oda Sekreteri

BÜLTEN

Ankara SMMM Odası'nın yerel süreli iki aylık ücretsiz yayın organıdır.

ISSN: 1307-7554

Sahibi

Ankara Serbest Muhasebeci Mali
Müşavirler Odası Adına
Turgut BAHADIR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Naci ALKAN

Yayın Kurulu

Turgut BAHADIR
Nurali KELEŞ
Naci ALKAN
Gülâhmet DOĞRUYOL
Ali ŞAHİN
Şule YAMAN
Bülent KAPLAN
Ahmet BABUŞCU
Mücahit ALTUNOK

Yayın Danışmanları

Prof.Dr. Nalan AKDOĞAN
Prof.Dr. Kadir GÜRDAL
Prof.Dr. Orhan ÇELİK
Doç.Dr. Faruk GÜÇLÜ (SMMM)
Öğr.Gör.Dr. Emrah ERTUGAY
Sakıp ŞEKER (YMM)
Mustafa DÜNDAR (YMM)
Sabri ARPAÇ (YMM)
Akın AKBULUT (YMM)
Birgül EDE (YMM)
Emine USTA (SMMM)
Erol SÖNMEZOCAK (SMMM)
Nusret KURTOĞLU (SMMM)
Salim AYDOĞAN (SMMM)
Ufuk DOĞRUER (SMMM)
Ercüment ÇİFTÇİ (SMMM)

Görsel Yönetmen:

Uğur MERMER

Yönetim Yeri:

Kumrular Caddesi No: 26
06440 Kızılay / Ankara
Tel: (0312) 232 33 77
Fax: (0312) 231 71 17

Web Adresi:

www.asmmmo.org.tr

E-posta: asmmmo@asmmmo.org.tr

(Bültenimize gönderilen yazılar yayınlansın,
yayınlanmasın geri verilmez, yazılardaki
düşünce ve görüşler yazarlarına aittir.
Yazılar kaynak gösterilerek aktarılabilir.)

İÇİNDEKİLER

- 4** e-BELGELER ve e-DEFTER SAKLAMA e-SEMİNERİMİZ YAPILDI
- 5** DÖNEM SONU İŞLEMLERİ SEMİNERİ YAPILDI
- 6** TÜBİTAK PROJE HARCAMALARI DEĞERLENDİRME RAPORU SEMİNERİ YAPILDI
- 7** GELİR VERGİSİ SEMİNERİMİZ YAPILDI
- 8** 1-7 MART MUHASEBE HAFTASI KUTLANDI
- 10** TÜM SAĞLIK HİZMET SUNUCULARI e-FATURA SÜRECİ ve KVKK ile SAĞLIK VE DİĞER SEKTÖRDEKİ UYGULAMALAR SEMİNERİMİZ YAPILDI
- 11** PANDEMİ DÖNEMİNİN KADINLARA YÖNELİK ETKİLERİ SEMİNERİ YAPILDI
- 12** İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEDİR VE 6284 SAYILI KORUMA KANUNU SEMİNERİ
- 13** ODAMIZIN MÜCBİR SEBEP İSYANI
- 14** KURUMLAR VERGİSİ E-SEMİNERİMİZ YAPILDI
- 15** KDV TEVKİFATI E-SEMİNERİMİZ YAPILDI
- 16** ASMMMO'DAN ANKARA KENT KONSEYİ'NE ZİYARET
- 17** İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN FESHİNE TEPKİ
- 18** FİNANSMAN GİDER KISITLAMASI E-SEMİNERİMİZ YAPILDI
- 19** 11-18 MART TARİHLERİ ARASINDA YAPILAN STAJYER DEĞERLENDİRME ANKETİ SONUÇLARI
- 21** EKONOMİ
- 27** VEFAT EDEN ÜYELERİMİZ
- 28** BASINDA ODAMIZ
- 30** YURTDIŞI İNŞAAT, ONARIM, MONTAJ VE TEKNİK HİZMETLERİNİN KURUMLAR VERGİSİ KANUNU VE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARI HÜKÜMLERİNE GÖRE İNCELENMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ
EROL SÖNMEZOCAK
İŞVEREN TARAFINDAN ÜCRETSİZ İZNE AYRILANLARA ÖDENEN NAKİT ÜCRET DESTEĞİ İLE BAĞ-KUR, İSTEĞE BAĞLI VE ZORUNLU GSS PRİM ORANLARI ARTMIŞTIR.
AHMET AĞAR
- 36** HEM MALİ MÜŞAVİR HEM DE ÜNLÜ SANATÇI OLMAK
FARUK GÜÇLÜ
- 42** SAĞLIK HİZMET SUNUCULARINDA E-FATURA VE E-DEFTER UYGULAMALARI
ALPER ERDEM
- 45** YURT DIŞINDAN İTHAL EDİLEN HİZMETİN KDV VE STOPAJ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖRNEK UYGULAMA
MUSTAFA KALAFAT
- 47** ŞİRKETLERDE STRATEJİK PLANLAMA VE MALİ MÜŞAVİRLİK MESLEĞİNİN GELECEĞİ HAKKINDA ÖNGÖRÜLER
KAYHAN YÜZBAŞIOĞLU
- 49** YABANCILAR İLE YURT DIŞINDA YAŞAYAN TÜRK'LERE KONUT VE İŞYERİ SATIŞINDA KDV YOK
SABRİ ARPAÇ
- 51** NAKİT SERMAYE ARTIRIMLARINDA FAİZ İNDİRİMİ
SELAHATTİN İPEK
- 54**

Turgut BAHADIR
ASMMMO Başkanı

Değerli Meslektaşlarım,

Covid-19 salgınıyla mücadele ettiğimiz bu günlerde, meslek gündeminin yoğunluğu her geçen gün artmaktadır. Ülkeyi derinden etkileyen ekonomik durumdan dolayı meslektaşlarımız da bu olumsuzluklardan direkt etkilenmektedir. Salgının başladığı ilk günlerden bugüne meslektaşlarımız hiç ara vermeden, evlerinde, ofislerinde, çalıştığı iş yerlerinde sürekli iş yetiştirmek zorunda kalmışlardır. İlgililere mesleğimizde yaşanan sorunları ve taleplerimizi her platformda iletmekteyiz ve iyimserlikle karşılık bulmak beklentisindeyiz.

Her şeye rağmen,
Umut hep olacak...

Tüm bu olumsuz koşullara rağmen yine de umutlarımız ülkemiz için, çocuklarımızın geleceği için var olmaya devam etmektedir. Bu umutları çoğaltabilmek, daha iyi bir Oda, daha iyi koşullarda yapabileceğimiz bir meslek için çalışmalarımızı da büyük bir heyecanla sürdürmekteyiz.

Oda yönetimi olarak son süreçte oldukça yoğun bir gündemin içindeyiz. Üyelerimize pandemi koşullarında daha iyi hizmet sunabilmek amacıyla yoğun çalışmalar yapıyoruz.

Web sayfamız, üyelerimizi mesleki gelişmelerden hızlı bir şekilde haberdar edebilmek için daha aktif hale getirildi. Bu çalışmalarımız yoğunlaşarak devam edecektir.

Odamızın düzenlediği; mesleki sorunlarımızın, mevzuat ve ilgili konuların konuşulduğu, tartışıldığı e-Seminer ve e-Söyleşilerin büyük ilgi gördüğünü memnuniyetle duyurmak isteriz.

Bu etkinlikler;

- “1-7 Mart Muhasebe Haftası” nedeniyle şehir ekranlarında yayınladığımız tanıtıcı duyurular ve Anıtkabir ziyareti,
- “e-Belgeler ve e-Defter Saklama” e-Semineri,
- “Dönem Sonu İşlemleri” e-Semineri,

- Kadına karşı şiddetle ilgili olarak “İstanbul Sözleşmesi Nedir ve 6284 Sayılı Koruma Kanunu” konulu e-Söyleşi,
 - “Tübitak Proje Harcamaları Değerlendirme Raporu” e-Semineri,
 - “Gelir Vergisi” e-Semineri,
 - “Kurumlar Vergisi” e-Semineri,
 - 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle “Pandemi Döneminin Kadınlara Yönelik Etkileri” konulu e-Söyleşi,
 - “Tüm Sağlık Hizmet Sunucuları e-Fatura Süreci” ve “KVKK Sağlık ve Diğer Sektörlerdeki Uygulamalar” e-Seminerleri,
 - “KDV Tevkifatı” e-Semineri,
 - İstanbul Sözleşmesi’nin feshine tepki olarak basın açıklaması,
 - Ankara Kent Konseyi’ne yaptığımız ziyaret,
 - “Mücbir Sebep” talebimiz ile ilgili basın açıklamamız,
 - “Finansman Gider Kısıtlaması” e-Semineri,
- başlıklarıyla gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki günlerde benzeri çalışmaları hayata geçirmeye devam edeceğiz.

Odamızın kuruluşunun 31. Yılıni kutladığımız bu dönemde, çeşitli televizyon ve radyo programlarında, meslekte yaşanan sorunları, Oda faaliyetlerimizi anlatmak ve vatandaşların da yaşamlarını kolaylaştırmak için bilgilendirmeler yapılmıştır.

Yine bu süreç içerisinde, TÜRMOB Başkanlar Kurulu toplantısında, haksız rekabetin önlenmesi adına görüş belirtilerek, GİB, e-Birlik Hizmet sözleşmelerinin bütün Odalarda hayata geçirilmesine olumlu bakılmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi’ne yaptığımız ziyaret olumlu bir havada geçerken, Muhasebe Haftası nedeniyle kentin değişik yerlerindeki billboardlara kamuoyunda farkındalık yaratacak ilanların asılması da önemli bir gelişmeydi. Bu konuda Kent Konseyi’nin desteğine teşekkür ediyoruz.

MÖDAV (Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı), “Covid-19 Salgınının İşletmelerin Finansal Tabloları Üzerine Etkileri” konulu, Odamızın da içinde bulunduğu ve açış konuşmasını yaptığım bir çalıştay düzenledi. Yaklaşık 590 civarında işletmenin Covid-19’dan etkilenen finansal tabloları incelendi. Bu güzel çalışmada emeği geçen katılımcılara ve kıymetli hocalarımıza teşekkürlerimi sunarım.

İnsanı yaşama bağlayan en önemli duygulardan birisi umut etmektir. Bu kadar zorluk içerisinde kardeşçe bir yaşama, refah içerisinde paylaşan bir ülkeye, daha sağlıklı ve çağdaş bir dünyaya yönelik umutlarımız asla bitmeyecektir.

Bu duygularla sağlıklı ve güzel günlerde buluşmak dileğiyle, hepinize sevgi ve saygılarımı sunarım.

Turgut BAHADIR
Başkan

“e-BELGELER VE e-DEFTER SAKLAMA” e-SEMİNERİMİZ YAPILDI

Moderatörlüğünü Oda Başkan Yardımcısı Nurali Keleş’in yaptığı ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Alper Erdem’in sunumuyla gerçekleşen “e-Belgeler ve e-Defter Saklama” konulu e-seminer 13 Ocak 2021 tarihinde yapıldı.

Oda Başkanı Turgut Bahadır açılış konuşmasında, “Bugün Odamızın kuruluşunun 31. Yıldönümü. Kuruluşundan bugüne kadar Odamıza emeği geçen herkese sonsuz teşekkür ediyorum. Aramızdan ayrılan tüm yöneticilerimize rahmet ve saygı diliyorum.” dedi. Bahadır konuşmasında Oda faaliyetleriyle ilgili

bilgi aktarırken, “Bizler sadece beyanname vermiyoruz. Aynı zamanda denetim işlemi de yapıyoruz. İlan edilen mücbir sebebin, ölüm haricinde hastalık durumunda da getirilmesini talep etmekteyiz” ifadelerini kullandı. Değişik meslek gruplarına yapılan KDV indiriminin meslektaşlarımıza uygulanmadığını belirten Bahadır, taleplerinin karşılanmasını istedi.

Program SMMM Alper Erdem’in, “e-Belgeler ve e-Defter Saklama” konusunda sunumuyla devam etti.

“DÖNEM SONU İŞLEMLERİ” SEMİNERİ YAPILDI

Odamızın düzenlediği “Dönem Sonu İşlemleri” semineri 16 Ocak 2021 tarihinde yapıldı.

Oda Saymanımız Ahmet Doğruyol’un moderatörlüğünde, Oda Başkanımız Turgut Bahadır ve Sosyal Güvenlik Kurumu Ankara İl Müdürü Tuncay Cevheroğlu’nun katıldığı “Dönem Sonu İşlemleri” konulu seminerde, 17 Kasım 2020 tarihinde yürürlüğe giren “Yeniden Yapılandırma” konularında bilgilendirmeler yapıldı. Seminerde SGK Ankara İl Müdürü Tuncay Cevheroğlu, Covid-19 salgını nedeniyle SGK olarak işlemlerin sağlıklı yürütülmesi konu-

sunda hangi önlemleri aldıklarını ve digital ortamda ne tür işlemlerin yapılabildiği bilgisini verdi.

Oda Başkanımız Turgut Bahadır ise seminerde yaptığı konuşmada, pandemi nedeniyle üyelerin yaşadığı zorluklardan örnekler vererek ilgili kurum ve kuruluşların bu konuda meslek odalarının taleplerine ve çağrılarına yanıt vermelerini beklediklerini söyledi.

Seminer daha sonra Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Ziya Elmas’ın “Dönem Sonu İşlemler” üzerine verdiği bilgilerle devam etti.

“TÜBİTAK PROJE HARCAMALARI DEĞERLENDİRME RAPORU” SEMİNERİ YAPILDI

Odamızın düzenlediği “TÜBİTAK Proje Harcamaları Değerlendirme Raporu” konulu seminer 19 Şubat 2021 tarihinde yapıldı. Oda Başkanımız Turgut Bahadır yaptığı açış konuşmasında, “Rapor düzenleme yetkisinin daha önce Yeminli Mali Müşavirlere verildiğini, 18 Temmuz 2020 tarihli bir kararla bu yetkinin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere de verildiğini” belirtti. Konuyla ilgili olarak Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Sedef Kaplan ayrıntılı bir sunum yaparak semineri gerçekleştirdi.

“GELİR VERGİSİ” SEMİNERİMİZ YAPILDI

Odamızın düzenlediği “Gelir Vergisi” konulu e- seminer 5 Mart 2021 tarihinde yapıldı. Moderatörlüğünü Oda Saymanımız Ahmet Doğruyol’un yaptığı seminerin açılış konuşmalarını ise Oda Başkanımız Turgut Bahadır ve Ankara Vergi Dairesi Başkanı Yüksel Duman yaptı.

Vergi Haftası ve Muhasebeciler Haftası’nı kutlayarak konuşmasına başlayan Oda Başkanı Turgut Bahadır, “Bu hafta özelinde farkındalık yaratmak amacıyla Oda olarak Ankara’nın 5 değişik bölgesinde billboardlarla açıklamalarda bulunduklarını” belirtti. Türkiye ekonomisine yönelik bir mesleğin sürdürücüleri olarak çalışanlara ve iş dünyasına yönelik farkındalık yaratılmasını amaçladıklarını belirten Bahadır, Oda ile ilgili bilgilendirmeler yaparak web sitesindeki

son değişikliklerden, SGK İl Müdürü ile yapılan görüşmeden de söz etti. Bahadır meslektaşlarımızın yaşadığı sorunlara yönelik yaptıkları çalışmalarını aktararak konuşmasına son verdi.

Ankara Vergi Dairesi Başkanı Yüksel Duman ise yaptığı açılış konuşmasında, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Muhasebeciler Haftası’nı kutlayarak söze başladı. Vergi Haftası dolaysıyla yapılan çalışmalardan örnekler veren Duman, Ankara Vergi Dairesi olarak yaptıkları çalışmalardan söz etti.

1-7 MART

MUHASEBE HAFTASI KUTLANDI

1-7 Mart arasında kutlanan Muhasebe Haftası etkinlikleri kapsamında üst kuruluşumuz TÜRMOB ve bağlı Oda Başkanları ve yöneticileri ülkemizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü Anıt Kabir'de ziyaret ettiler. Pandemi koşullarında sadece Oda Başkanları ve yöneticilerin katıldığı Anıt Kabir ziyaretinde yer alan ASMMMO heyeti Büyük Kurtarıcı ve Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarına saygı ve şükranlarını sundu.

“TÜM SAĞLIK HİZMET SUNUCULARI e-FATURA SÜRECİ VE KVKK” ile “SAĞLIK VE DİĞER SEKTÖRDEKİ UYGULAMALAR” SEMİNERİMİZ YAPILDI

Odamızın düzenlediği “Tüm Sağlık Hizmet Sunucuları e-Fatura Süreci ve KVKK e-Semineri Sağlık ve Diğer Sektördeki Uygulamalar” semineri 13 Mart 2021 tarihinde yapıldı.

Oda Başkanı Turgut Bahadır yaptığı açılış konuşmasında, “Pandemi döneminde mesleki mevzuatların değiştiğini, dönem sonu işlemlerini, dönem sonu geçici beyannamelerini yaptıklarını, yıllık gelir vergisi beyannamelerinin verildiğini, ülke ekonomisine değer katmaya devam ettiklerini” belirtti. Önümüz-

deki süreçlerde “Teknokentlerle ve yurt dışı inşaat onarım işleriyle ilgili e-seminerlerin gerçekleştirileceğini” ifade eden Bahadır, “Üyelerimizin her türlü görüş ve önerisine açık olduklarını, bunların iletilmesini beklediklerini ve sorunlar için ellerinden gelen çabayı göstereceklerini” söyleyerek katılımcılara teşekkür etti.

Daha sonra söz alan Avukat Gülşen Yağcı ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Alper Erdem sunumlarını yaptılar.

“PANDEMİ DÖNEMİNİN KADINLARA YÖNELİK ETKİLERİ” SEMİNERİ YAPILDI

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle Odamız tarafından düzenlenen “Pandemi Döneminin Kadınlara Yönelik Etkileri” konulu seminer 9 Mart 2021 tarihinde gerçekleştirildi. Moderatörlüğünü Odamızın Kadın Meslektaş Sorunları Komisyonu Başkan Yardımcısı Zeynep Yağmur Coşkundeniz’in yaptığı seminere Odamız Yönetim Kurulu Üyesi Şule Yaman ve Kadın Meslektaş Sorunları Komisyonu Başkanı Ayşe Atasoy konuşmacı olarak katıldı. Uzman Psikolog Pelin Bülbül, kadınların toplumda yaşadıkları sorunları ve çözümleri üzerine görüşlerini açıkladı.

Oda Başkanımız Turgut Bahadır yaptığı açılış konuşmasında, “Durdurulamayan kadın cinayetlerini kınıyorum. Cinayetleri sadece sosyal medyadan protesto etmek yeterli değildir. Cinayetleri önleyici tedbirlerin acilen alınması gerekiyor. Ülkemizde kadın olmak her geçen gün zorlaşıyor, kadın meslektaşlarımızın mesleklerini icra ederken yaşadığı zorlukların farkındayız. Yaşamın her alanında tarihte ve günümüzde kahraman kadınlarımız bulun-

yor. Onları saygı ve minnetle anıyorum. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nü kutluyor, tüm katılımcılara saygılarımı iletiyorum’ dedi.

Daha sonra söz alan Odamız Yönetim Kurulu Üyesi Şule Yaman ve Kadın Meslektaş Sorunları Komisyonu Başkanı Ayşe Atasoy, kadınların ve özellikle Serbest Muhasebeci Mali Müşavir kadınların sorunlarından söz ederek çözüm önerilerini belirttiler.

Uzman Psikolog Pelin Bülbül ise kadınların yaşadığı sorunlarla ilgili gelen soruları yanıtlarken, çözümlerin neler olabileceği konusunda da öneriler de bulundu.

“İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEDİR VE 6284 SAYILI KORUMA KANUNU” SEMİNERİ

Odamızın düzenlediği ve Kadın Meslektaş Sorunları Komisyonu Başkanı Ayşe Atasoy’un moderatörlüğünde gerçekleştirilen “İstanbul Sözleşmesi Nedir ve 6284 Sayılı Koruma Kanunu” konulu seminer 5 Şubat 2021 tarihinde yapıldı. Açılış konuşmasını gerçekleştiren Oda Başkanımız Turgut Bahadır yaptığı açıklamada, “Ülkemiz hiç hak etmediği şekilde kadına yönelik şiddetle, kadın cinayetleriyle anılır bir ülke durumuna geldi. Sadece ülkemizde değil, 21. Yüzyılın ilk çeyreğinde tüm dünyada kadınlar açısından durum gittikçe zorlaşıyor. Ülkemizde ve çok sayıda ülkede kadın emeği yok sayılırken, kadınlar şiddetin bir numaralı hedefi haline gelmiş durumdadır.” dedi. Kadınlara yönelik şiddete karşı 2013 yılında imzalanan İstanbul Sözleşmesi’nin kaldırılma girişimlerine karşı olduklarını belirten Bahadır, “Kadınlara yönelik her tür ayrımcı-

lığın ve şiddetin son bulduğu, insan onuruna yakışacak şekilde birlikte yaşamın olduğu bir ülke ve dünya hepimizin özlemidir.” diyerek seminerin başarılı geçmesi temennisinde bulundu.

Ankara Barosu Gelincik Merkezi Başkanı Avukat Aslı Koçak Arhan ve Avukat Seray Mengüaslan’ın, İstanbul Sözleşmesi ve kadın hakları üzerine verdiği seminer kadın meslektaşlarımız tarafından ilgiyle izlendi.

ODAMIZIN “MÜCBİR SEBEP” İSYANI

Odamız, salgın nedeniyle hayatını kaybeden Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerle ilgili basın açıklamasında bulundu. MUHSGK, KDV, GEKAP, Damga Vergisi, Kurumlar Vergisi, Defter Beratları, Beyannamelerinin yasa da tanımı yapılan mücbir sebep nedeniyle ertelenmesi talebi, düzenlenen basın açıklamasıyla dile getirildi.

“Değerli Meslektaşlarım,

Bugün acı bir haber daha aldık. Önceki dönemlerde TÜRMOB yöneticiliği ve Konya SMMM Oda Başkanlığı yapan Ahmet İÇYER meslektaşımızı kaybetmiş bulunmaktayız. Meslek Camiamızın başı sağ olsun.

Değerli Meslektaşlarımız;

Covid-19 salgını, bir yıldan fazla süredir mutasyonlara da uğrayarak çok ciddi sağlık sorunları yaratmaya devam ediyor. Yüksek sayıda can kayıpları, yaşanan sağlık sorunları hepimizde ciddi endişeler ve üzüntüler yaratıyor.

Salgın diğer yandan ekonomileri de derinden sarsmaktadır. İşletmelerin kapandığı, zora girdiği, milyonlarca insanın işsiz kaldığı böylesi bir dönemde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler olarak zor koşullara rağmen görevlerimizi sürdürmekteyiz.

Salgının başlangıcından bu yana 100’e yakın meslektaşımız yaşamını yitirirken, çok sayıda meslektaşımız da tedavi görmüş ve halen tedavi edilmektedir.

Tüm bunlara rağmen ülke ekonomisine katkı sunmaktan geri durmayan meslektaşlarımız açısından gittikçe zorlaşan süreçler yaşamaktayız.

Geçtiğimiz hafta İçişleri Bakanlığı’nın yayınladığı genelge ile ilgili olarak, Sayın Bakan’ın bir televizyon kanalında yaptığı açıklamalar binlerce meslektaşımızı derinden yaralamıştır.

Salgın koşullarında canları pahasına mesleklerini yapan, ülke ekonomisine değer yaratan meslektaşlarımız, Sayın Bakan’ın bu haksız ithamlarını kabul etmemektedir. Sayın Bakan’ın meslektaşlarımızın yaptıkları işler konusunda yeterince bilgilendirilmediğini düşünmekteyiz. Bizlerin

hiçbir zaman boş vakti olmadı. Beyannamelerin verileceği tarihlerde sahaya çıkıp bakın. Nerede gece geç saatlerde bir büronun ışığı yanıyor o mutlaka SMMM’dir.

Değerli Meslektaşlarım;

Küçük ve orta ölçekli işletmelerde ciddi sayıda kapanma yaşanırken, iş hacminde yüksek oranlı düşüşler olurken bizlerin de ekonomik olarak büyük kayıplar yaşadığımız bilinmelidir.

ÖLMEK İSTEMİYORUZ!..

Devletin en önemli gelir kaynaklarının düzenlenmesinden, çalışanların kazançlarının düzenlenmesine kadar çok sayıda işi bir arada yapan meslektaşlarımızı önümüzdeki günlerde de yoğun ve riskli günler bekliyor.

Nisan ayı içerisinde Kurumlar Vergisi Beyannamesi, KDV, MuhSGK, Damga Vergisi Beyannameleri ve e-Beratlar verilecektir.

Salgının ciddi bir şekilde arttığı devlet yetkililerince de dile getirilirken ve önlemler peşpeşe açıklanırken, mesleki olarak büyük risk altında olan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler olarak bizler de yaşamlarımızdan ciddi endişeler duymaktayız.

Sağlıklı çalışma koşullarının oluşacağı tarihe kadar;

- MUHSGK
- KDV
- GEKAP
- Damga Vergisi
- Kurumlar Vergisi
- Defter Beratları

Beyannamelerinin yasa da tanımı yapılan MÜCBİR SEBEP nedeniyle ertelenmesini talep ediyoruz.

Ülkemizin en zor zamanlarında elini taşın altına koymaktan çekinmeyen yüzbine yakın SMMM meslektaşımızın yaşamlarını da ilgilendiren bu taleplerimize kulak verilmesini istiyoruz.

ÖLMEK İSTEMİYORUZ!..

Katılımlarınızdan dolayı hepinize Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygılarımı sunuyorum.”

“KURUMLAR VERGİSİ” e-SEMİNERİMİZ YAPILDI

Oda Başkan Yardımcısı Nurali KELEŞ'in sunduğu ve Ankara Vergi Dairesi Başkanı Yüksel DUMAN'ın katıldığı “Kurumlar Vergisi” e-Seminerimiz 2 Nisan 2021 tarihinde yapıldı.

Seminerin açılış konuşmasını yapan Oda Başkanı Turgut Bahadır; Mesleki olarak zor bir dönemden geçtiğimizi, pandemi koşullarında meslektaşlarımızın dijitalleşme sürecine adapte olduğunu; bütün beyannamelerin elektronik ortamdan verildiğini, dijitalleşmenin iş yükünün meslektaşlarımızın üzerinde olduğunu söyledi. Bahadır, GİB ve ilgili kurumlarda bilgilerimiz var iken, diğer kurumlar da bizden tekrar bilgi istiyor. Bu büyük bir iş yüküdür. Ülkenin gelirinin toplanmasında çok büyük önemi olan meslektaşlarımız, ülke ekonomisine değer katmaya devam edecektir. Odamız web sayfasında yeni değişiklikler yapıldığını, meslektaşlarımızın günlük yayınlanan genelgeleri takip etmeleri için web

sayfalarımızı daha sık ziyaret etmeleri gerektiğini belirtti.

Ankara Vergi Dairesi Başkanı Yüksel DUMAN ise yaptığı konuşmada “Kurumlar Vergisi, ilgili mevzuat ve uygulamalar konusunda bilgiler verdi.

e-Seminerimiz Yeminli Mali Müşavir Alper ASLIHAK'ın sunumuyla devam etti.

“KDV TEVKİFATI” e-SEMİNERİMİZ YAPILDI

Odamızın düzenlediği “KDV Tevkifatı” konulu e-Seminer 9 Nisan 2021 tarihinde Odamız Saymanı Ahmet Doğruyol’un moderatörlüğünde yapıldı. Açılış konuşmasını Oda Başkanı Turgut Bahadır’ın yaptığı KDV Tevkifatı e-Seminerinde SMMM Erbil Güzel sunum yaptı.

Oda Başkanı Turgut Bahadır açılış konuşmasında; TBMM Plan Bütçe Komisyonu’ndan geçen Kurumlar Vergisi oranlarından ve İş Görememezlikle ilgili geçen kararlardan ve uygulamalarından söz etti. Pandemi sürecinde

meslektaşlarımızın özverili çalışmalarına vurgu yapan Bahadır, meslektaşların taleplerinin de kurumlar tarafından dikkate alınması gerektiğine dikkat çekti.

Mevzuat değişiklikleriyle ilgili olarak web sayfalarımızın her gün güncellendiğini, ulaşamayan meslektaşlarımızın mail adreslerini güncellemeleri gerektiğini söyledi.

Daha sonra söz alan Odamız Vergi Danışmanı SMMM Erbil Güzel sıkça sorulan sorulara cevap vererek semineri gerçekleştirdi.

ASMMMO'DAN ANKARA KENT KONSEYİ'NE ZİYARET

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Bahadır ve Oda Saymanı Ahmet Doğruyol, Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz'ı ziyaret etti.

ASMMMO Başkanı Turgut Bahadır ziyarette yaptığı açıklamada, 1 yıldır süren Covid-19 salgınının meslektaşları açısından son derece zor geçtiğini, bugüne kadar ülke çapında meslektaşlarından bin 15'inin hastalığa yakalandığını ve bunlardan 87'sinin yaşamını yitirdiğini belirtti.

Ekonominin çarklarının dönmesi açısından zor bir görev yaptıklarını belirten Bahadır, serbest muhasebeci ve mali müşavirlerin mesleklerini daha sağlıklı koşullarda yürütebilmesi için ilgili kurumlar nezdinde bir çok girişimde bulunduklarını, buna karşılık gerekli önlemlerin alınmasında gereken özenin gösterilmediğini ifade etti.

Bahadır, Oda binasının bulunduğu Kızılay Saraçoğlu Mahallesi'ndeki yenileme çalışmalarına da değinerek, yoğun bir araç trafiğine sahip bu bölgede, ASMMMO üyelerinin

Oda'daki işlerini kolaylıkla yürütebilmeleri için araç park yeri sorununun çözümü konusunda Kent Konseyi'nden gerekli işbirliği ve yardımı talep ettiklerini söyledi.

Bahadır, Anlara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın çevre konusundaki hassasiyet ve duyarlılıklarının bir göstergesi olarak Ankara'da "ASMMMO Hatıra Ormanı" kurmayı planladıklarını belirterek, bu konuda yer tahsis ve ağaçlar için Kent Konseyi'nin taleplerine olumlu yanıt vereceğine inandıklarını söyledi.

-Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz-

Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz ise ASMMMO'nun ülke ekonomisi ve geleceği açısından çok önemli bir görevi yerine getirdiğini vurguladı. Yılmaz, şeffaflık adına Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kuruluşlara yönelik 'Bağımsız Denetim' çağrısının Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş tarafından da olumlu karşılandığını, bu konuda belediyenin 'Bağımsız Denetçiler' tarafından denetlendiğini söyledi.

Belediyenin ve Kent Konseyi'nin şeffaflık içeren her türlü talebi olumlu karşıladığını, ASMMMO'nun bu konudaki önerilerine her zaman açık olduklarını belirten Yılmaz, belediye şirketlerinde çalışan mali müşavirlerin sorunlarının da çözülmesi için gerekli girişimlerde bulunulacağını açıkladı.

Yılmaz, Oda'nın Hatıra Ormanı girişiminden büyük memnuniyet duyduklarını, Oda üyelerinin ve ailelerinin bu ormana sahip çıkacaklarına inandığını belirterek, işlemlerin hemen yapılması için gerekli girişimlerde bulunacaklarını belirtti.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN FESHİNE TEPKİ

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Kadın Komisyonu üyeleri, sözleşmenin feshedilmesini oda önünde yaptıkları eylemle protesto etti.

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Kadın Komisyonu üyeleri, kamuoyunda “İstanbul Sözleşmesi” olarak bilinen “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nin bir gece yarısı kararnamesiyle feshedilmesini protesto etti.

Oda önünde toplanan kadın meslektaşlar “Kadın, Yaşam, Özgürlük”, “Susma! Alışma! Şiddete Dur! De” sloganlarını attılar.

ASMMMO Kadın Komisyonu adına açıklamayı okuyan Birgül Doğan basın açıklamasında şunları söyledi:

“Ülkemiz için karanlık bir güne daha uyandık! Şiddet sarmalı tüm dünyayı kasıp kavuruyor. Kadınlar ise şiddetin yükseldiği her dönemde olduğu gibi saldırıların ilk hedefi olmaya devam etmekte. Tüm dünyada kadın cinayetleri dramatik boyutlara ulaşmış durumdadır ve hızla artmaktadır. Ülkemizde ise durum diğer ülkelerden daha daha korkunç bir hal aldı.

İçinde bulunduğumuz günler karanlık bir dönem haline geldi. Birleşmiş Milletler kadın biriminin yayınladığı verilere göre dünya genelinde kadınlar, hayatlarının bir döneminde eşleri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalıyor. Bu sayının cinsel tacize maruz kalan kadınları içermesi durumun vahametini gözler önüne se-

riyor.

Tüm bunlar ile mücadele etmeye ve kadın cinayetlerini önlemeye çalıştığımız bir dönemde uygulanması için ısrarcı olduğumuz, mücadele ettiğimiz İstanbul Sözleşmesi bir gece yarısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kaldırılıyor.

Şiddetin yükseldiği ve en temel insan haklarının ihlal edildiği bu süreçte; kadına karşı şiddet, ev içi şiddet ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddete ilişkin en kapsamlı tanımlamaların yapıldığı İSTANBUL SÖZLEŞMESİ kadınların yaşama hakkının teminatıdır.

Kadınların en temel hakkı olan “yaşama hakkı” tehdit altındayken bu hakkı savunan ve koruyan maddeler içeren İSTANBUL SÖZLEŞMESİ’ne yönelik bu karar kabul edilemez. Sözleşme tam ve eksiksiz bir biçimde uygulanmalı, kazanımlardan hiçbir koşulda vazgeçilmemelidir.

Bu sözleşmeden vazgeçmek demek kadınların, çocukların artan şiddet sarmalı içerisinde seslerinin yok olması demektir.

İlk imzacısı olduğumuz İSTANBUL SÖZLEŞMESİ biz kadınların kırmızı çizgisidir.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR

SÖZLEŞMEYİ KALDIRMA UYGULA DIYOR VE BU KARARI KINIYOR VE KABUL ETMİYORUZ

ANKARA SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI KADINLARI

“FİNANSMAN GİDER KISITLAMASI” e-SEMİNERİMİZ YAPILDI

Odamızın e-seminerler kapsamında gerçekleştirildiği “Finansman Gider Kısıtlaması” 19 Mayıs 2021 tarihinde yapıldı.

Moderatörlüğünü Oda Saymanı Ahmet Doğruyol'un yaptığı seminerde Yeminli Mali Müşavir Soner Ülgen, "Finansman Gider Kısıtlaması" konusunda bilgiler verdi.

Oda Başkanı Turgut Bahadır seminerin açılış konuşmasında, ‘‘Pandemi koşullarında yaşanan zorluklar devam ediyor. 100’a yakın meslektaşımızı kaybettik. Çok sayıda meslektaşımız da hastalandı. Aramızdan ayrılanlara rahmet dilerken hastalanan meslektaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Aşı konusunda üst birliğimiz TÜRMOB’a geçti-

ğımız yılın Kasım ayında bir yazı gönderdik. Meslektaşlarımızın tehlikeli bir iş yaptığını belirterek, aşı da meslektaşlarımıza aşı da öncelik istedik. Maalesef bizim dışımızdaki meslek grupları aşı da daha öncelikli gruplar olarak belirlendi. Sokağa çıkma yasağı ile ilgili bir kaos yaşanmaktadır. Meslektaşlarımız ancak işyerleriyle evleri arasında sokağa çıkma yasağından muaf tutuldu. Oysa meslektaşlarımız işyerlerinden belge alıyor, şehirler arası tuttuğu defterler var. Böyle bir kısıtlama anlamlı değil.” dedi.

Daha sonra “Finansman Gider Kısıtlaması” ile ilgili semineri sunmak üzere sözü Yeminli Mali Müşavir Soner Ülgen aldı.

TESMER Ankara Şubesi Staj Değerlendirme Komisyonu

11-18 MART TARİHLERİ ARASINDA YAPILAN STAJYER DEĞERLENDİRME ANKETİ SONUÇLARI

ANKETİN AMACI:

Meslek mensubu olabilmek için birçok güçlüğe göğüs gerip, çeşitli fedakârlıklarda bulunarak zorunlu stajını yapan stajyerlerimizle ASMMMO olarak, yüz yüze temas ve görüşmenin kısıtlandığı bu günlerde, stajyerlerimizin mevcut durumlarının tespiti ve pandemi koşullarında Oda olarak staj koşullarının stajyerler lehine nasıl iyileştirilebileceği konusunda yapılabilecekleri daha doğru tespit etmek ve tespit edilen sorunların giderilebilmesi için çalışmalar yapmak üzere düzenlenmiştir.

ANKETİN YÖNTEMİ:

ASMMMO'na kayıtlı ve halen stajı devam eden stajyerlerimizin gönüllü katılımı ile yapılmış olup toplam 421 stajyer ile gerçekleştirilmiştir. Katılım oranı %19,50 dir.

Ankette çoktan seçmeli ve yanıt verme yöntemi ile toplam 11 soru sorulmuştur.

Ankete katılabilmeleri için toplam 2156 stajyerimize SMS ile ulaşılmış, google anket formatında oluşturulan anket formunun linki gönderilerek cevap vermeleri istenmiştir.

Ankette hiçbir kişisel veri toplanmamıştır.

Ankete katılan stajyer sayısı 421 kişidir.

KATILIM ORANI ETKİSİ VE GÜVEN ARALIĞI:

POPÜLASYON BOYUTU : 2156

GÜVENİLİRLİK SEVİYESİ %95

ÖRNEK BOYUTU : 421

HATA PAYI : %4

Ankete verilen yanıtlar aşağıdaki gibidir.

1- Cinsiyetiniz

Katılımcıların

%53,2 si erkek, 224 kişi

%46,8 si kadındır, 197 kişi

Halen odamız çalışanlar listesine kayıtlı üyelerimizin cinsiyet dağılımına bakıldığında Kadın meslektaşlarımızın %29, erkek meslektaşlarımızın %71 olduğu görülmektedir. Buna göre gelecekte Mali Müşavirlik mesleğini yapmak isteyen stajyerlerimizin %46,8'inin kadın olması, kadınların meslek tercihlerinde geçmişe göre daha çok Mali Müşavirlik mesleğini tercih ettiği yönünde değerlendirilebilir.

2- Gelecekte Mali Müşavir Unvanı Altında Yapmak İstedığınız İş Aşağıdakilerden Hangisidir?

%35,82'si kurum, şirket ve kuruluşlarda çalışmak iste-

mektedir.

%33,4'ü SMMM Ofisi açarak bağımsız çalışmak istemektedir.

%15,8'i YMM olup bağımsız çalışmak istemektedir.

%15'i Bağımsız Denetim firmalarında çalışmak istemektedir.

Kurum ve Şirketlerde mesleki faaliyetini devam ettirmek isteyenlerin çokluğu, SMMM bürosu tesis etmenin maliyeti, getiri riskleri ile mesleki gündemin ve angaryaların çokluğundan kaçınma arzusu olduğunu düşündürmektedir.

Bununla beraber Bağımsız Denetim konusunun mesleğimizde önemli bir seçenek olarak değerlendirildiği ve mesleki sektör olarak meslektaşlar arasında kabul gördüğü söylenebilir.

3- Staj Yaptığınız Yer ?

%15'i Bağımsız Denetim firmalarında

%36'sı Kurum ve Şirketlerde

%34'ü SMMM bürolarında yapmakta olup,

Stajyerlerimizin gelecekte yapmak istedikleri işler ile ilgili yerlerde staj tercihlerini yaptıkları söylenebilir.

4- Çalışma gün ve saatleriniz hakkında kısaca bilgi veriniz? Bu soru cevap verme yöntemi ile sorulmuş olup;

Stajyerlerimizin % 62'sinin mevzuata uygun bir şekilde haftada 45 saat çalıştığı, %25'inin haftalık 45 saatten fazla çalıştığı, %12'sinin ise haftalık çalışma saatine uymadan iş durumuna göre günlük 12 saat üstünde çalıştığı görülmüştür.

Stajyerlerimizin yazılı olarak verdikleri cevaplardan çoğunluğun normal mesai düzeninde çalıştığını söylemek mümkün olsa da normal mesai saatlerinin üzerinde çalıştığını ifade edenlerin oransal çokluğu dikkat çekidir. Bu konuda işverenlerin bilgilendirilmesi ve stajyerlerimizin normal mesai düzeninde çalışması gerektiği yönünde çalışmalar yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

5. Aldığınız Üniversite Eğitimine Göre Staj Yerinizde Daha Çok Muhasebenin Hangi Türü İle Çalışıyorsunuz?

191 kişi (%45) mezun olduğu üniversite eğitimine göre daha çok Genel Muhasebe alanı kapsamına giren ve girmeyen tüm idari işleri yaptıklarını ifade etmişlerdir.

200 kişi (%47) aldığı eğitime uygun olarak sadece Genel muhasebe yaptığını ifade etmiştir.

30 kişi (%8) aldığı eğitime uygun olarak belirli bir uz-

manlık alanında çalıştığını ifade etmiştir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde çoğunluğu İİBF mezunu olan stajyerlerimizin üniversitelerde aldıkları eğitime göre uzmanlaşmak yerine, eğitimleri ile ilgili yakın işlerde de çalışmak durumunda kaldıkları söylenebilir.

6- İş Yerinizde Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık Olduğunu Düşünüyor Musunuz ?

%85,9'u (362 kişi) staj yaptığı işyerinde cinsiyete dayalı bir ayrımcılık olduğunu düşünmezken,

%14,1'i (59 kişi) ise cinsiyete dayalı ayrımcılık olduğunu düşünmektedir.

Cinsiyete dayalı ayrımcılık olduğunu düşünen stajyerlerimizden 18'i erkek ve 41'i kadındır. Oransal olarak az gözükebilecek toplumda hala kadınlar başta olmak üzere cinsiyete dayalı bir ayrımcılık yapıldığının göstergesi olarak kabul edilmektedir. Yerinde denetimlerin bu konu özelinde yapılması gerektiği stajyer ve işverenlerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

7- İş Yerinizde Mobbinge Uğradığınızı Düşünüyor Musunuz ?

%74,5'i (313 kişi) işyerinde mobbinge uğramadığını,

%25,5'i (108 kişi) ise mobbinge uğradığını belirtmektedir.

Mobbinge uğradığını ifade eden 108 kişiden 38'i erkek 70'i kadındır. Stajyerlerin 1/4'ünün Mobbinge uğradığını ifade etmesi bu konu hakkında sosyolojik değerlendirmeler yapılması gerektiğini gösterirken, stajyer ve işverenlerin bilinçlendirilmesine ihtiyaç vardır. Oranın yüksekliği Stajyerlerimizin yalnız olmadıklarını hissettirilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

8- Aşağıdaki Ücret Skalalarından Hangi Dilimde Yer Alıyorsunuz ?

%52,7'si : 2,825.90 ile 4,000 TL arasında,

%32,5'i : 4,001 TL ve üzerinde,

%14,8'i : 2,825.90 TL altında ücret almaktadır.

Mevzuata aykırı olmasına rağmen stajını yapabilmek adına %14 oranında stajyerimizin asgari ücretin altında çalıştıkları tespit edilmiştir. Bu konuda yapılacak bir çalışma ile bu stajyerlerimizin asgari ücretin altında çalışmalarının önüne geçilmesi için ciddi tedbirler alınması gerektiği düşünülmektedir.

9- Staj Başlatma Sürecinde Yaşadığınız En Önemli Sorun Nedir ?

%50,1'i stajını başlatmak için katlandığı maliyetin yüksek oluşundan yakınmaktadır.

%30,5'i staj yapmak için işyeri bulmakta zorlanmıştır.

%13,8'i staj dosyası açarken yaşadıkları bürokrasiyi sorun olarak dile getirmişlerdir.

% 0,5'i Dijital başvuru, sınav ve eğitim sistemi

Staja giriş sınavını kazanan kişilerin %30'u staj yeri

bulmakta sorun yaşadığını belirtmektedir. Staj yeri mesleğin en önemli noktalarından biridir, Gerek işçilik maliyetleri gerekse SGK maliyetleri açısından işverenler stajyer çalıştırma konusunda istekli değildir. Bu nedenle Staj yönetmeliğinin staj yerini bulmayı kolaylaştıracak şekilde yenilenmesi, mümkünse işçilik maliyetlerini düşürecek kanunların çıkması için çalışmalar yapılması, staj süresinin başlatılması için SMMM bürolarına özendirici ayrıcalıklar tanınmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

10- Mesleki Anlamda Gelişiminizde En Çok Etkili Olan Aşağıdakilerden Hangisidir ?

% 71,50'i staj yaptığı işyerinde edindiği deneyimin,

% 18,53'u gittiği kursların,

% 6,41'i oda eğitim ve seminerlerinin

% 3,5'i ise TESMER eğitimlerinin etkili olduğunu belirtmiştir.

Mesleğimizin faaliyet şekli itibarı ile oransal dağılımlar örtüşmektedir. Mesleğimizin asıl öğrenildiği yerler staj yapılan işyerlerindeki faaliyetlerdir. Bu kapsamda stajyerlerimizin özellikle meslek mensuplarının yanında, bürolarda ve şirketlerde staj yaparak gelişimlerinin sağlanması için staj imkanlarının iyileştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

11. Covid-19 Pandemi kısıtlamalarının uzaması halinde staj sürecine katkıda bulunacağını düşündüğünüz önerilerinizi yazınız.

Stajyerlerimiz yazılı olarak cevap verdikleri bu soruda çoğunlukla dijital ve uzaktan eğitim yöntemlerinin iyileştirilmesini, staj süresinin kısaltılmasını, kurs, eğitim seminer gibi faaliyetlerin sıkça yapılmasını, özellikle COVID hastalığı nedeniyle raporlu geçen sürelerin stajdan sayılmasını, pandeminin normal bir hastalık gibi değerlendirilerek staj süresinden sayılmamasının hak kaybına yol açtığını belirtmişlerdir.

Yapılan anket sonuçlarına göre yorumlanması gereken ve sorun olarak önümüzde duran birden çok problem bulunmaktadır.

Verilen yanıtlar ülkemizdeki ekonomik sorunlardan, hukuktan, eğitimden, yönetimden ve toplumdaki sosyolojik değişimden bağımsız değildir. Verilen yanıtlar, bu sorunların yansımalarıdır.

Ankete verilen yanıtlar, sorunların çözümünde yöneticilerimize, komisyona ayna olması dileği ile bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla.

EKONOMİ

Mustafa SÖNMEZ - İktisatçı / Yazar

DOLAR DA ENFLASYON DA TUTULACAK GİBİ DEĞİL

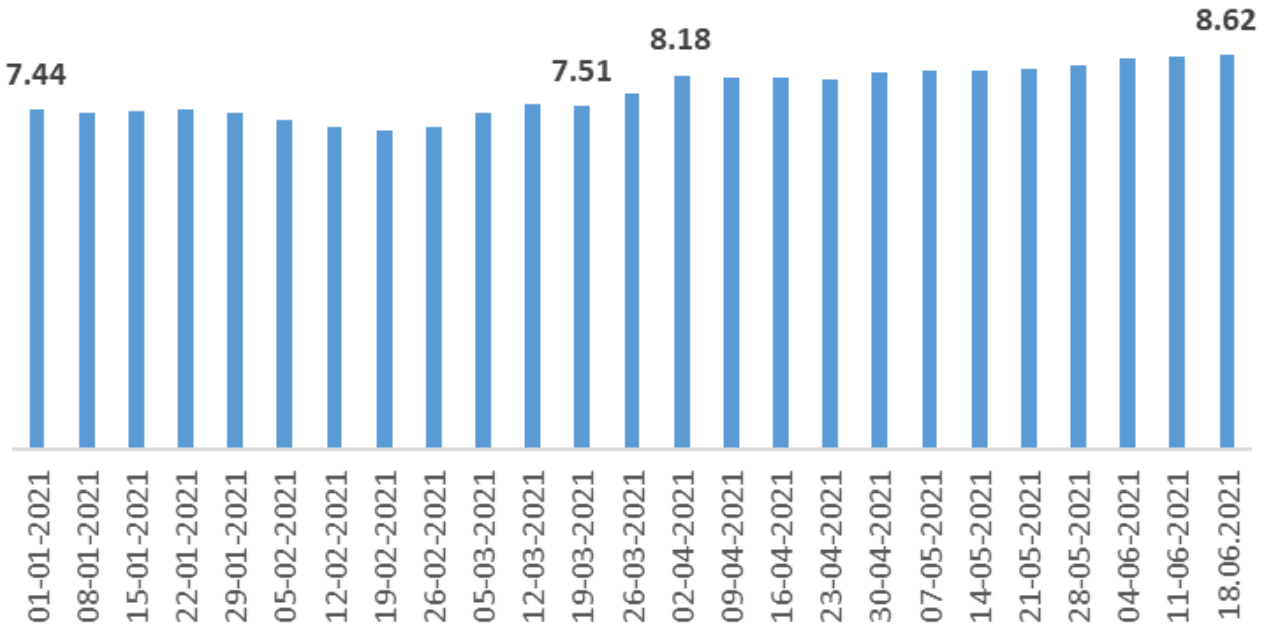
Türkiye mart sonlarına doğru gerçekleşen Merkez Bankası başkanı değişikliği ile birlikte yeniden bir istikrarsızlık, belirsizlik sürecinden geçiyor. Yüzde 19'a çıkarılmış TL faizlerini indirmenin iklimi pek kalmazken bu indirim karşısında bir tehdit olarak salınan döviz fiyatları artışı, hem içeriden hem dış rüzgarlardan etkileniyor, artış için yeni bahaneler buluyor.

Mart ayında Merkez Bankası'nın yüzde 19'u bulan TL faiz artışına rağmen, başkan değişikliğinin yarattığı güvensizlik nedeniyle yükselişe geçen dolar/TL kuru sürekli yukarı yönlü hareket ediyor. Zaman zaman kısa inişler gösterse de dövizin fiyatının yönü hep yukarı doğru ve ulaştığı

basamak dolarda 8.70-8.80 dolayında.

Dolar/TL, 2021 yılının ilk haftasına 7.44 TL ortalama ile başlamıştı. Naci Ağbal'ın Merkez Bankası başkanlığında izlenen görece sıkı politikalarla ve görece güven ortamı ile doların seyri bir süre, yatay ya da aşağı yönlü gerçekleşmişti. 2021 Mart ayının üçüncü haftasında Merkez Bankası'nın faizleri yüzde 19'a çıkarması ile daha da gevşeyen ve 7 TL dolayına inen dolar fiyatı, ertesi gün Ağbal'ın görevden alınmasının yarattığı güvensizlik türbülansında yükselişe geçti ve 8.18 TL ile o haftayı kapadı. Dolar fiyatı, takip eden haftalarda ise pek gerilemedi, dalgalansa da yönü hep yukarı doğru seyretti.

Dolar/TL'de Haftalık Ortalamalar

Kaynak: TCMB veri tabanı

En son ABD'deki yüzde 4.2'lik enflasyon ve beklenen faiz artışından etkilenerek Mayıs ortasında 8.50 TL'yi gören dolar/TL, sonrasında küçük dalgalanmalar yaşadı ve Haziran ortasında 8.70 basamağının üstüne çıktı. .

Enflasyona etki

Faiz ve dövizin seyri, hem üretici hem tüketici fiyatlarını yukarı yönlü etkilerken yüzde 20'leri bulan bir tüketici enflasyonundan kaçmak zor görünüyor. Böylesi yüksek bir enflasyon, TL faizlerin indirilme ihtimalini iyice zayıflatırken dövizin yukarı tırmandırarak önemli bir gerekçe.

TÜİK, Mayıs itibarıyla yıllık TÜFE artışını yüzde 16.59 olarak açıkladı. Aynı tarihteki Yİ-ÜFE artışı ise yüzde 38.33'e ulaşmış durumda.

Yüzde 38'i aşan üretici ya da sanayici fiyat artışı ile tüketici fiyat artışı arasındaki makas 1'e 2 şeklinde açılmış durumda. ÜFE'nin bir süre sonra tüketici fiyatlarına aynı ölçüde yansımaları beklenmez. Ama üretici fiyatlarından TÜFE'ye biraz gecikmeli ve belli ölçüde yansıma mutlaka yaşanıyor. Ancak gecikmenin zamanını ve yansıma oranını tam olarak ölçmek ve söylemek pek mümkün değil.

Kur artışı, enflasyonda önemli bir etken. Sanayi üretiminin neredeyse dörtte üçü ithal girdiye bağlı olan, enerjide adeta tümüyle dışarıya ba-

ğımlı olan bir ülke döviz kurundan elbette etkilenir. Zaten tüm veriler kur artışıyla fiyat artışı arasındaki bağı çok somut biçimde ortaya koyuyor. Son 17 ayda kurdaki artışın temposu ile üretici fiyatları temposu yaklaşık aynı.

Döviz kurundaki artışla Yİ-ÜFE artışına bakınca dikkat çeken bir ilişki göze çarpıyor. Geçen yıl kasıma kadar fiyatların çok üstünde seyreden kur, sonrasında Merkez Bankası yönetimine Naci Ağbal'ın getirilmesi ve faizlerin yüzde 19'a varıncaya kadar artırılmasıyla geriledi ama önceden maliyetlere etki eden kur artışı, fiyatları tırmandırdı ve enflasyon artış eğilimini korudu.

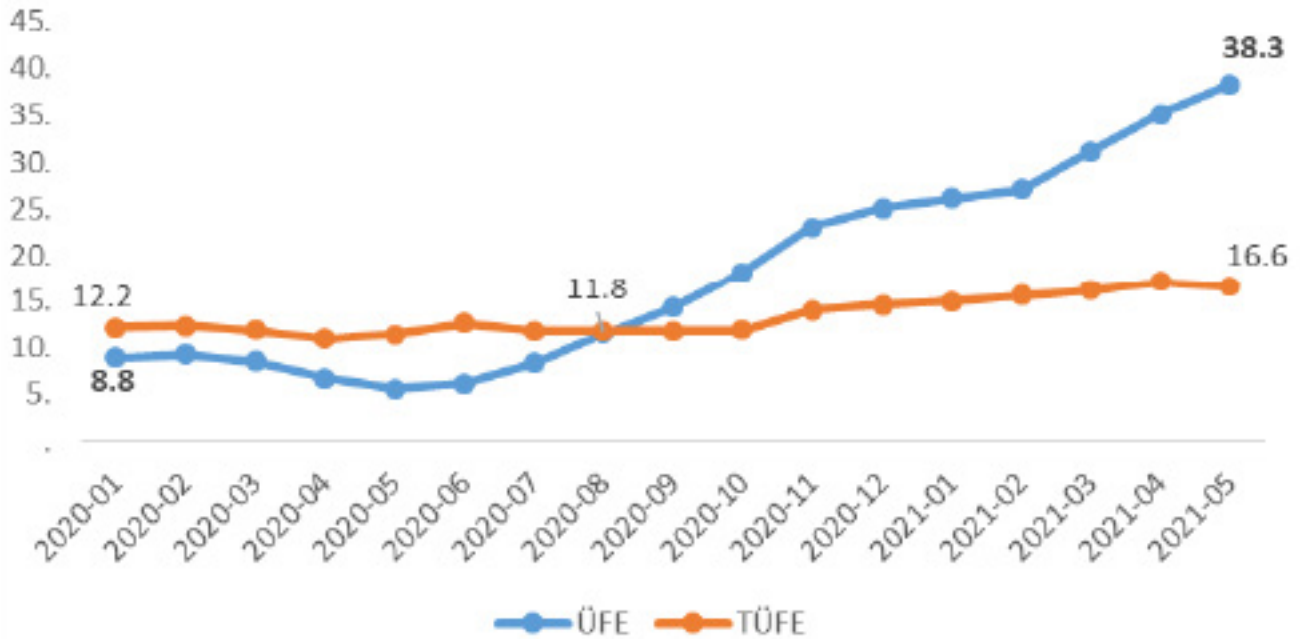
Son 17 ayda sepet kur yaklaşık yüzde 49, Yİ-ÜFE yüzde 47 artarken, TÜFE'deki artış yüzde 22'de kaldı. TÜFE artışı yakın zamanda tabii ki Yİ-ÜFE oranına erişmeyecek ama makas daralacak.

Temmuz başında açıklanacak enflasyon, haziran ayları ortalamasının üstünde bir TÜFE artışı göstereceği benziyor.

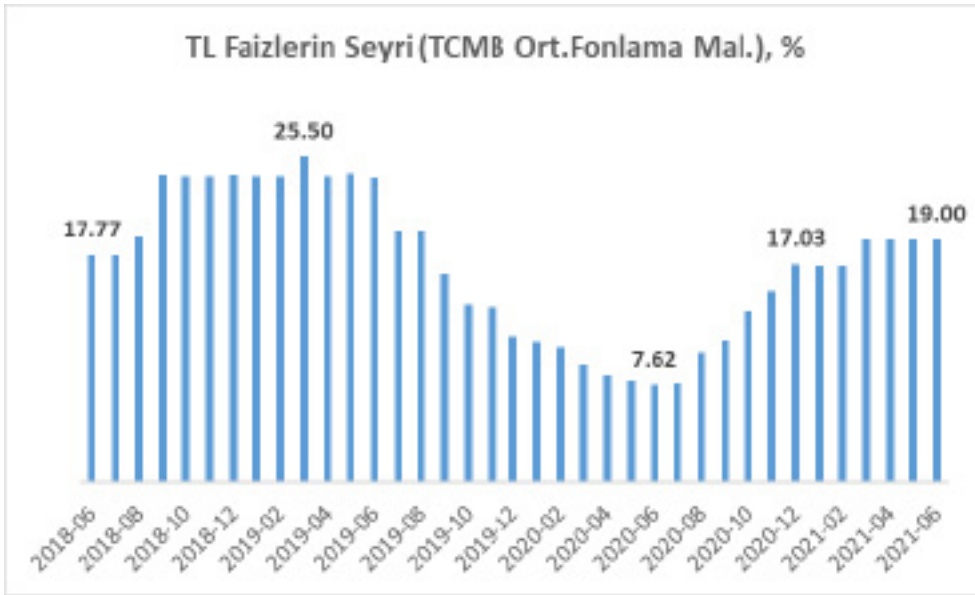
Döviz talebi azalmıyor

2021 sonunda 30 milyar doları bulması beklenen cari açığın finansman ihtiyacını yabancı yatırımcı girişi ile sağlamak artık çok zor. Siyasi risk, güvensizlik, yabancı girişindeki iştahsızlığın en önemli nedeni. Risk primi yeniden 400'ün eşiğinde ve emsal ülkelerle fark epey açılmış durumda.

Tüketici ve Üretici Fiyat Makası: 2020-2021

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TCMB

Dahası, ABD faizleri önemli bir cazibe unsuru. Öte yandan firmaların halen 158 milyar doları bulan döviz açıkları, döviz talebi artırıyor. Bunun yanında, 162 milyar doları dövizde olan tasarruf sahibinin döviz talebinin azalmaması ve önümüzdeki 12 ayda yapılacak 192 milyar dolarlık kamu-özel dış borç ödeme yükümlülüğü, döviz talebi büyüttükçe büyütüyor.

Artan döviz ihtiyacı karşısında yabancı yatırım girişi umut vermezken TCMB rezervlerinden 128 milyar doların son iki yılda satılması, rezervlerin sınırlanmış olması, dövizdeki yükselişe karşı elde savunma barutu kalmadığının göstergesi. Bu durum dövizde tırmanışa boyun eğmenin kaçınılmaz olacağı ihtimalini güçlendiriyor.

Türk lirasının değerindeki istikrarsızlık yüzünden reel sektör firmalarının en önemli risklerinden birini oluşturan döviz açığı, bu yıl martta bir önceki aya göre 2,3 milyar dolar artarak 157,5 milyar dolara kadar yükseldi.

Martta reel sektörün döviz varlıkları bir önceki aya göre 2,4 milyar dolar azalırken, döviz borçlarında ise sadece 33 milyon dolarlık bir azalma yaşandı.

Sektörün 141,1 milyar dolara inen döviz varlıklarına karşılık döviz borçları ise 298,7 milyar dolar oldu.

Türk lirasında son yıllarda yaşanan yüksek oranlı değer kaybı, döviz açığı nedeniyle reel sektörün önemli ölçüde zarar etmesine yol açıyor. Dolar kurunda yaşanan her 10 kuruşluk artış, reel sektörü 16 milyar liraya yakın kur zararıyla karşı

karşıya bırakıyor.

Döviz talepte, azalmayan dolarlaşma eğilimi de etkili. Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payı (dolarizasyon oranı) yüzde 56,3 dolayında. Yurt içi ve yurt dışı kaynaklı toplam mevduatın yarısından çoğunu yine yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.

Gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlar-

da döviz oranı yüzde 57,6.. Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 8 Haziran itibarıyla 162,2 milyar dolar.

Döviz talep azalmazken, döviz arzı sınırlı ve yabancı girişi yerine çıkış hakim.

Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan sıcak para stoku, yılın başına göre 4 Haziran sonunda 71,7 milyar dolara geriledi ve 17,3 milyar dolar düştü.

SICAK PARA (Milyon \$)	2019	2020	4 Hazr.	Değişim Milyon \$
Yabancıların Türkiye'deki Portföyü	83.365	89.091	71.693	-17.398
Hisse Senetleri	32.422	29.048	21.303	-7.745
Borçlanma Kâğıtları	16.531	8.822	7.682	-1.140
Mevduat	34.412	30.621	30.508	-113
Yabancıların Net Portföy Hareketi	-3.277	-9.391	-996	8.395
Bankaların Swap Borcu (Tahmin) (*)		20.600	12.200	-8.400

Kaynak: TCMB

Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında yabancı yatırımcıların 4 Haziran itibarıyla Türkiye'deki 71,7 milyar dolarlık portföylerinin 21,3 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 7,8 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör iç borçlanma kâğıdı, 30,5 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından, 12,2 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.

Yabancı yatırımcılar, kur ve fiyat değişimlerinden arındırıldığında 2021 1 Ocak - 4 Haziran gün-

leri arasında hisse senedi ve iç borçlanma kağıtlarında net olarak 1 milyar dolarlık satış yaptılar. Yabancılar, swap alacaklarını da 8,4 milyar dolar azalttılar. Dolayısıyla yıl başından bu yana net sı-
cak para çıkışı (kur farklarından arındırılmış) 9,4 milyar dolar oldu.

Merkez Bankası başkanının bir gece yarısı kararnameyle görevden alındığı 19 Mart 2021'den 4 Haziran'a kadar yabancı hareketleri kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında, yabancılar hisse senedi ve iç borçlanma kağıtları 1,9 milyar dolar, swap alacaklarını 11,8 milyar dolar azalttılar. Dolayısıyla Türkiye'den bu dönemde 13,7 milyar dolarlık yabancı çıkışı oldu.

Döviz taleple azalmaz ve buna bağlı olarak fiyatlar yukarı doğru seyrederken Merkez Bankası'nın müdahale etme kapasitesi ise iyice daralmış durumda. Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 4 Haziran itibarıyla 93 milyar 686 milyon dolar. Rezervde gözlenen her artış, bankanın swap yoluyla borçlanmasından kaynaklandı.

Merkez Bankasının bilanço içi döviz ve altın borçları 4 Haziran'da 90 milyar 404 milyon dolara, bilançosunda gözükmeyen (bilanço dışı) döviz ve altın swap borçları ise 62 milyar 90 milyon dolara kadar çıktı.

Swap dahil toplam döviz ve altın borçları 152 milyar 494 milyon dolara yükseldi.

Böylece Merkez Bankası'nın (kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde)

swap borçları dahil net rezervi (eksi) -56,8 milyar dolar oldu.

IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile tanımlanan analitik bilanço'ya göre ise (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu sayılmadığında) net rezervi (eksi) -47,4 milyar dolar olarak hesaplandı.

Faizler indirilemiyor

7 Kasım 2020'de atanan ama dört buçuk ay gibi kısa bir zamanda görevinden alınan Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal'ın son icraatı, mart toplantısında politika faizini 2 puan artırarak yüzde 19'a çıkarmak olmuştu. Ağbal'ın görevden alınma kararı sonrası göreve getirilen yeni başkan Şahap Kavcıoğlu yönetimi, hem nisan hem de mayıs ve haziran ayı toplantılarında faize dokunamadı.

TL faizi TCMB'nin mart toplantısında yüzde 19'a çıkarılırken, dolar fiyatı da hızlı bir inişle 7.10 TL'yi görmüştü. Ancak, kararın hemen ardından Ağbal'ın görevden alınmasıyla yaşanan güvensizliğin etkisiyle dolar fiyatı hızla tırmandı ve şubat ortalaması 7.02 iken martın son haftasındaki hızlı tırmanışla ay ortalaması 7.62 TL'ye geldi. Ancak esas artış nisanda yaşandı ve aylık ortalama 8.15'e çıktı. Mayıs ayında faiz aynı kalırken dolar/TL'de gevşeme yaşanmadı ve mayısın ilk yarısında dolar/TL ortalaması 8.28'i buldu. ABD'de yaşanan enflasyon ve faiz artışı beklentisi TL'yi yine vurdu ve Haziran'da da tırmanışında etkili oldu.

ÖDEMELER DENGESİ (Milyon \$)			Mar.2021	Ocak- Mart	
	2019	2020	Yıllıklandırılmış	2020	2021
Cari İşlemler Dengesi	6.759	-37.264	-36.192	-8.841	-7.769
Net Finansman	5.016	7.098	12.461	-6.165	-802
Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) Net	6.323	4.637	3.916	2.077	1.356
Türkiye'den yurtdışına yapılan doğrudan yatırım	2.943	3.192	3.412	558	778
Yurtdışından Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırım	9.266	7.829	7.328	2.635	2.134
(Gayrimenkul)	4.979	4.402	4.363	1.279	1.240
Portföy Yatırımları: (Türkiye'den yurt dışına yapılan)	4.703	249	-3.750	3.408	-591
Portföy Yatırımları: (Yurt Dışından Türkiye'ye Yapılan)	3.256	-5.236	-3.456	-2.967	-1.187
Diğer Yatırımlar: (Borç-Mevduat-Türkiye'den Yurt Dışına)	8.775	128	12.285	-2.198	9.959
Diğer Yatırımlar: (Borçlanma-Mevduat- Yurt Dışından Türkiye'ye)	8.915	8.074	20.536	-4.065	8.397
Ödemeler Dengesi Finansman Dengesi	11.809	-30.205	-23.778	-15.019	-8.592
Net Hata ve Noksan	-5.485	-1.657	6.765	-1.504	6.918
Rezervdeki değişim	6.324	-31.862	-17.013	-16.523	-1.674

Kaynak: TCMB

ABD’de nisan ayında tüketici fiyatları yıllık olarak yüzde 4,2 artış kaydetti. Bu haberin ardından dolar/TL kuru 8.50’nin üzerini gördü. Devamında yaşanacak olanların dolar/TL fiyatının aşağı seyretemeyeceği yönünde işaretler veriyor.

İkinci yarıda yine döviz

Özellikle dış kaynak sorununun yılın ikinci yarısında artması bekleniyor. ABD’deki enflasyon seyri, buna bağlı olarak Fed’in faiz artırımı kararını öne alma ihtimali, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerden yabancı çıkışı, giriş niyetlerinden cayılması demek. Bu duruma karşılık Merkez Bankası’nın eritilen 128 milyar dolar sonrası rezerv durumu hiç parlak değil.

Yüksek faiz-yüksek döviz mengesinde sıkışan ekonomi, günü kurtarma gayretiyle sanayi-de üretim çarklarını döndürmeye gayret ediyor. Sürdürülebilirliği, ekonomikliği sorgulanmaya değer bu büyüme, ilk çeyrekte hem iç hem dış taleple sürdü ve 2020’nin düşük bazının da etkisiyle yüzde 7’lik bir GSYH artışı gerçekleştirdi. Hâliyle bu büyüme, ithalat talebini de artırıyor. İthalat sadece miktar olarak değil, maliyet olarak da artıyor. Bu gelişmeler sonucu 2021 ilk üç ayda cari işlemler açığı 7,8 milyar doları buldu. Yıllığı şu anda 36 milyar dolar seviyesinde olan cari işlemler açığının yıl sonunda bir miktar gerileme gösterse de 30 milyar dolar civarında olabileceği söylenebilir. Yani, bu da en az 30 milyar dolarlık bir döviz talebi demek. Ama bununla kalmıyor. Döviz talebini artıran başka kalemler de var.

Güven sorunu hep ilk sırada

Siyasi yönetime güvensizlik, ekonomik istik-

rarı yakalamanın önündeki en büyük engel olarak dururken “dolarizasyon” riski azalmış değil. Gerçek kişilere ait mevduatların yüzde 58’e yakın kısmı, 162 milyar dolarlık kısım yabancı para da.

Reel sektör firmalarının döviz açıkları da 158 milyar dolar. Sektörün 2019 yılında 180,7 milyar dolar olan döviz açığı 2020 yılı sonunda ise 156,6 milyar dolara gerilemişti. 2021’de bu tutar ancak 158 milyar dolara gerilemiş halde.

Türkiye’nin önümüzdeki 12 ayda kısa vadeli borç yükümlülüğü ise 192 milyar dolara yakın ve bunun 125 milyar doları özel kesimin, 67 milyar dolara yakını da kamu ve TCMB’nin. Merkez Bankası borçları Katar ve Çin’den yapılan swaplardan kaynaklanıyor. Kamunun kısa vadeli borçları ise ağırlıklı kamu bankalarının dış borçları.

Yıllık TÜFE artışı mevsimsel faktörlere ve baz etkisine bağlı olarak önümüzdeki dönemde geçici inişler yaşasa bile tekrar yeni zirvelere yönelebilir. Para politikasının uzunca bir süre sıkı gitmesi, gerekirse daha da sıkılaştırmaya açık olmaması, enflasyon problemini kemikleştirip iyice çıkmaza sokabilir.

ABD ekonomisi ısındıkça önümüzdeki dönemde ABD 10 yıllık tahvil faizleri artacak. Böyle bir durum, öncelikle Türkiye dâhil yükselen ülkelerden yabancı yatırımcı çıkışlarına yol açacak ve cari açığın finansman sorunu ile birlikte diğer döviz talepleri karşısında döviz fiyatı daha da yükselecek. Bu olumsuzluğu biraz olsun yönetilir hâle getirmek için en güçlü silah, uzunca bir süre ve gerektiği kadar sıkı para politikası izlemek ama iktidarın siyasi hesapları buna hiç uygun değil.

İŞGÜCÜ-İŞSİZLİK			Aylık (Mevsim Etkisinden Arındırılmış)		
	2019	2020	Nis.20	Mar.21	Nis.21
15 ve Yukarı Yaştaki Nüfus (Bin Kişi)	61.469	62.579	62.321	63.401	63.488
İşgücü (Bin Kişi)	32.549	30.873	29.148	32.484	32.567
İstihdam (Bin Kişi)	28.080	26.812	25.169	28.249	28.056
İşsiz Sayısı(Bin Kişi)	4.469	4.061	3.980	4.236	4.511
İş Gücüne Dahil Olmayan Nüfus	28.920	31.706	33.172	30.917	30.921
İşsizlik Oranı (%)	13.7	13.2	13.7	13.0	13.9
Atıl işgücü% (İşsiz+eksik istihdam+ Umutsuz)	19.1	25.4	27.9	25.7	27.4
Atıl İşgücü-Bin (İşsiz+eksik istihdam+ Umutsuz)			9.192	9.200	9.831
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16.0	15.3	18.8	18.4	16.6
Genç Nüfus(15-24 yaş) İşsizlik (%)	25.4	25.4	24.9	25.5	25.6
Genç İşsiz Sayısı			1.114	1.278	1.310

Kaynak: TÜİK

Öncelikle 9 TL'ye doğru ilerleyen dolar fiyatı karşısında ne yapılacağı merakla bekleniyor.

İşsizlik en büyük sorun

Türkiye'nin en katı ve değişmez gerçeği ise işsizlik. Türkiye işsizlik ve ekonomik büyüme istatistikleri açısından ilginç bir dönem yaşıyor, 2020 yılında ekonomi küçülürken işsizlik azalıyordu, 2021 yılında ise ekonomi büyürken işsizlik artıyor,

Nisanda işsizlik hem oran olarak hem de sayısal olarak geçen yılın aynı ayına ve bu yılın bir önceki ayına göre arttı. Geçen yıl nisanda yüzde 13,7, bu yıl mart ayında yüzde 13 olan işsizlik oranı nisanda yüzde 13,9'a kadar yükseldi. Sayısal olarak ise işsiz sayısı geçen yılın aynı ayına göre 531 bin, bu yıl mart ayına göre ise 275 bin kişi artarak 4 milyon 511 bin kişiye çıktı.

İşsizliğin arttığı son bir yılda iş gücü 3 milyon 419 bin kişi, istihdam ise 2 milyon 887 bin kişi arttı. İşgücü 32 milyon 567 bin kişiye, istihdam ise 28 milyon 56 bine yükseldi.

İstihdamda gözükenlerin 1 milyon 970 binini zamana bağlı eksik istihdamdakiler (yani mevcut işinde kısa süre çalıştığı için daha uzun süre çalışabilecek yeni veya ikinci bir iş arayanlar) oluşturuyor. Eksik istihdamdakilerin sayısı da nisanda geçen yılın aynı ayına göre 557 bin, bir önceki aya göre ise 326 bin kişi arttı.

İş bulma umudu olmadığı için son dört hafta içerisinde iş arama kanallarından herhangi birine başvurmamış, ancak bir iş bulsa hemen çalışmaya başlayabilecek durumda olanların sayısı ise geçen yılın aynı ayına göre 450 bin kişi azalmakla birlikte bu yılın mart ayına göre 30 bin kişi artarak nisanda 3 milyon 350 bin kişi oldu.

Resmi işsizler, zamana bağlı eksik istihdamdakiler ve umutsuz işsizlerin toplamından oluşan

gerçek işsiz sayısı (atıl işgücü) ise nisanda 9 milyon 831 bin kişi olarak tahmin edildi. Gerçek işsizlik oranı da yüzde 27,4 olarak hesaplandı.

Gerçek işsiz sayısı nisanda geçen yılın aynı ayına göre 638 bin, bu yıl bir önceki aya göre ise 631 bin kişi arttı.

Aile işçiliğinin ve sosyal güvencesiz çalışmanın yaygın olduğu tarım sektörü Türkiye'deki işsizliğin boyutunu istatistiklerde saklamaya yardım ediyor.

Tarım dışı işsizlik oranı nisanda yüzde 16,2'ye kadar yükseldi. Tarım dışı işsizlik geçen yılın aynı ayına göre 0,9 puan bu yıl mart ayına göre ise 1,3 puan artış gösterdi. Tarım dışı işsizlik oranı geçen yıl nisanda yüzde 16, bu yıl martta ise yüzde 14,9 olmuştu.

Nisanda toplam istihdam bir önceki aya göre 193 bin kişi azaldı. Son aylarda "üretim rekorları kıran" sanayi sektöründe nisanda istihdam 212 bin kişi azaldı. Hizmetler sektörünün istihdamında ise 52 bin kişilik daralma yaşandı. Tarım sektörünün istihdamında bir önceki aya göre 62 bin, inşaat sektörünün istihdamı da 9 bin kişi arttı.

Genç nüfus (15-24 yaş) arasındaki işsizlik oranı ise nisanda yüzde 25,6 olarak gerçekleşti. Bu oran geçen yıl nisanda yüzde 24,9, bu yıl martta ise yüzde 25,5 olarak gerçekleşmişti.

Genç işsiz sayısı ise geçen yılın aynı ayına göre 196 bin, bu yıl mart ayına göre de 32 bin kişi artarak 1 milyon 310 bin kişiye yükseldi. Buna göre çalışan veya çalışmak isteyen her dört gençten biri işsizken, Türkiye'deki her üç işsizden de biri gençlerden oluşuyor.

VEFAT EDEN ÜYELERİMİZ

İhsan TOPAL
24.01.2021

Sedat SAYGINER
9.02.2021

Şener BARAN
10.03.2021

Yücel AKYÜREK
01.04.2021

Duygu ÇALIŞKAN ÖZTÜRK
18.04.2021

Azmi GÖZEL
26.04.2021

Ertan KAYA
22.05.2021

BASINDA ODAMIZ

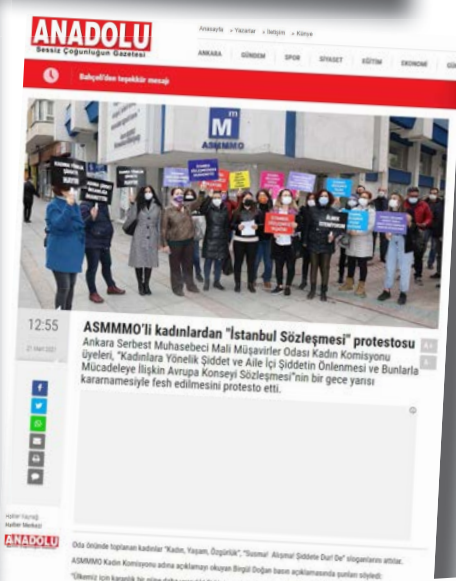
ASMMMO'lu kadınlardan "fesih protestosu"

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Kadın Komisyonu üyesi, İstanbul Sözleşmesi feshi kararına tepki gösterdi. Oda önünde açıklama yapan kadınlar, "İstanbul Sözleşmesi, kadınların yaşama hakkının teminatıdır" dedi.

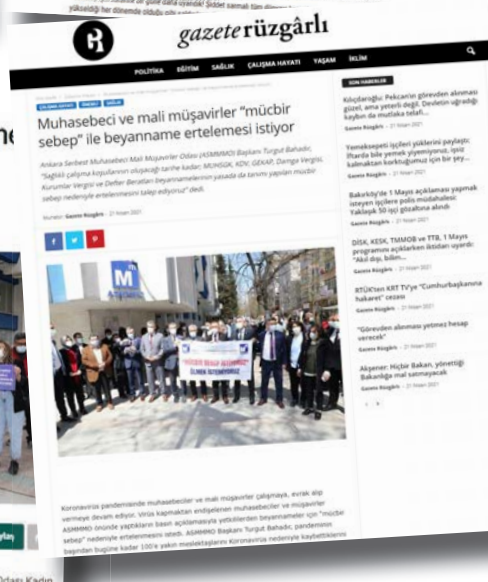

ASMMMO'lu kadınlardan İstanbul Sözleşmesi tepkisi

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Kadın Komisyonu üyeleri, "İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanlığı tarafından bir gece yarısı karnamesiyle fesh edilmesini protesto etti.

ASMMMO'lu kadınlar İstanbul Sözleşmesi kararını protesto etti

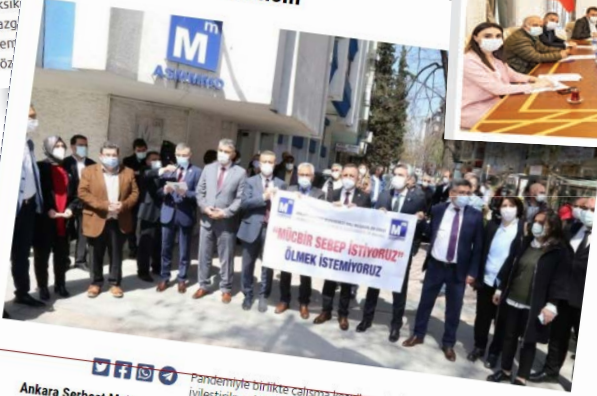
ASMMMO'LU KADINLAR, SÖZLEŞMEYİ FESHEDEN KARARI PROTESTO ETTİ

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Kadın Komisyonu üyeleri, sözleşmelerini oda önünde yaptıkları eylemle protesto etti.

Açıklamada kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın nasıl yükseleceği örnekler verildi; tüm bunlar yaşanırken sözleşmeden çıkılmasının kabul edilemeyeceği, ASMMMO Kadın Komisyonu adına açıklamayı okuyan Birgül Doğan şunları söyledi: "Şiddetin yükseldiği ve en temel insan haklarının ihlal edildiği bu süreçte; kadınların cinsiyete dayalı şiddete ilişkin en kapsamlı tanımlamaların, Sözleşme'nin teminatıdır."

Okullara ara veriyorlar, vergi daireleri hırsıyla 'Beyannameler ertelensin'

Pandemiyle birlikte çalışma koşulları ağırlaşan mali müşavirler koşullarının iyileştirilmesi ve beyannamelerin ertelenmesi talebiyle basın açıklaması yaptı.

"İşletmelerin kapandığı, zora girdiği, milyonlarca insanın işsiz kaldığı böyle bir dönemde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler (SMMM) olarak zor koşullara rağmen görevimizi sürdürmekteyiz" diyen Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, salgının başından beri yakın meslektaşlarının yaşamını yitirdiğini belirtti.

"Ölme istemiyoruz"

Gittikçe zorlaşan koşullarla yüzleşen mali müşavirler adına açıklama yapan ASMMMO Başkanı Turgut Bahadır, "Mücbir sebep istiyoruz, ölme istemiyoruz"

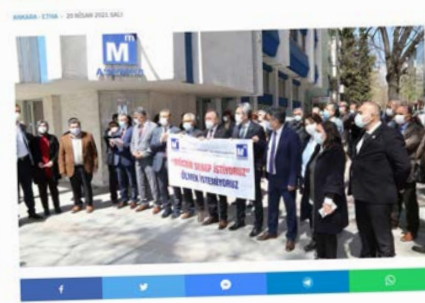
ASMMMO Başkanı Bahadır: "Meslektaşlarımız açısından son derece zor bir yılı geride bıraktık"

ASMMMO Başkanı Turgut Bahadır, 1 yıldır süren Covid-19 salgını meslektaşları açısından son derece zor geçtiğini, bugüne kadar ülçe çapında meslektaşlarından bin 15'inin hastalığa yakalandığını ve bunlardan 87'sinin yaşamını yitirdiğini belirtti.

Yazar: Rıyaset Haber — Şubat 4, 2021 — Kategori: Güncel, Manşet

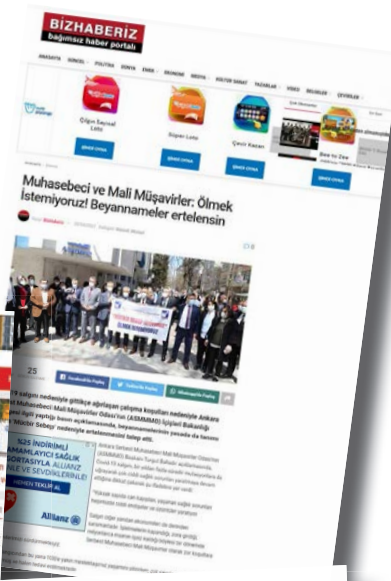
ASMMMO: Mücbir sebep istiyoruz, ölme istemiyoruz

ASMMMO Başkanı Turgut Bahadır, sağlıkla çalışma koşullarının oluşacağı tarihe kadar MUHSGK, KDV, GEKAP, Damga Vergisi, Kurumlar Vergisi, Defter Beratları Beyannamelerinin yasadışı da tanımlanması "mücbir sebep" nedeniyle ertelenmesini istedi.

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO), Kişiler Bakanlığı Genelmesine ilişkin basın açıklaması yaparak taleplerini sıraladı.

ASMMMO binası önünde yapılan açıklamada, "Mücbir sebep istiyoruz, ölme istemiyoruz" yazılı pankartın açıldığı eylemde basın açıklamasını ASMMMO Başkanı Turgut Bahadır okudu. Covid-19 salgını bu arada Bahadır muhasebecilere ulaştırarak çok sayıda vatandaşın hayatını kaybettiğini belirtti.

YURTDIŞI İNŞAAT, ONARIM, MONTAJ VE TEKNİK HİZMETLERİNİN KURUMLAR VERGİSİ KANUNU VE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARİ HÜKÜMLERİNE GÖRE İNCELENMESİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.

Erol SÖNMEZOCAK / SMMM

ÖZET

Yurtdışı müteahhitlik sektörü yurdumuzda son derece gelişmiş bir sektördür. Özellikle yurda getirdiği döviz tutarı ve ülkemizin en önemli sorunu olan istihdam sorununa, işçilerimize yurtdışında iş bulması, istihdam sağlaması onun önemini arttırmaktadır. Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-h maddesi ile yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye’de genel sonuç hesaplarına aktarılan kazançlar herhangi bir koşula bağlanmaksızın kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Türkiye’ye getirilen istisnaya konu yurtdışı inşaat gelirleri kar dağıtımına konu teşkil edilirse, istisnaya tabii olan karın dağıtımı genel esaslara göre yapılacaktır. Kısacası kazanc kurumlar vergisinden istisnadır. Karın dağıtımı genel hükümlere tabidir.

Yurtdışı şube, şantiye işleyişleri, yurtdışına geçici ihracat ve yurtdışı inşaat gelirlerinden elde edilen hasılat ve kazanc tutarlarının yurda getirilmesi ve gelen dövizlerin Türkiye’de değerlendirilmesi önem arzeden konulardır

Bu yazımda, konuyu, uygulamada karşımıza çıkan sorunları olabildiğince açıklamaya gayret edeceğim.

Yurtdışı müteahhitlik sektörünün önemi, Uluslararası inşaat sektörü dergisi ENR (Engineering News Record) tarafından müteahhitlerin bir önceki yılda ülkeleri dışındaki faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler esas alınarak hazırlanan “Dünyanın En Büyük 250 Uluslararası Müteahhidi” listesinde yaklaşık 30 Türk müteahhitlik firmasının bulunduğu açıklamasından da anlaşılmaktadır.

Yurtdışı inşaat, onarım, montaj ve teknik hizmetlerin Katma Değer Vergisi Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu ve Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları hükümlerine göre incelenmesi ve muhasebeleştirilmesi hakkında bir rehber kitap hazırladım. Bu kitap ondokuz

ana başlıktan oluşmakta yaklaşık 450 sayfayı bulmaktadır. Bu yazımda kitabımın birinci ana başlığını oluşturan yurtdışı inşaat, onarım, montaj ve teknik hizmetlerini, Kurumlar Vergisi ve Genel Tebliğ hükümleri açısından incelenmektedir.

Bir inşaatın, yurtdışı müteahhitlik hizmetlerini kapsamında olabilmesi için ön koşul, işin yurtdışında olmasıdır. Yurtdışında alınan işin sözleşmesi imzalandıktan sonra, iş alınan ülkede yapılması gereken öncelikli iş, ilgili ülkede bulunan Türk Büyükelçiliği veya temsilciliklerimizden o ülkede iş alındığını belirten “İş Alındı Belgesi” alınması gerekmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-h maddesi ile yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye’de genel sonuç hesaplarına aktarılan kazançlar herhangi bir koşula bağlanmaksızın kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Türkiye’ye getirilen istisnaya konu yurtdışı inşaat gelirleri kar dağıtımına konu teşkil edilirse, istisnaya tabii olan karın dağıtımı genel esaslara göre yapılacaktır. Kısacası kazanc kurumlar vergisinden istisnadır. Karın dağıtımı genel hükümlere tabidir.

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 5/1-h maddesinin açıklamasında, “inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazanç” tanımı yapılmaktadır. İnşaat, onarım ve montaj tanımı günlük yaşamımızda net olarak bilinirken, teknik hizmet tanımı açıklamaya muhtaçtır.

Teknik hizmetler esas itibarıyla inşaat, onarım ve montaj işleriyle ilgili olarak yürütülen planlama, projelendirme, mimarlık ve mühendislik, etüt, fizibilite, harita tasarımı, metraj, keşif, idari ve teknik şartname ile ihale dosyası hazırlama, ihale değerlendirme, mesleki kontrollük, inşaat kontrolörlük, tasarım kontrolörlüğü, işletmeye alma danışmanlığı, proje ve yatırım yönetimi ve benzeri hizmetleri kapsamakta-

dır. Teknik hizmetlerden elde edilen kazançların istisnadan yararlanabilmesi için bu işlerin yurtdışında bulunan işyerleri veya daimi temsilciler aracılığıyla yapılması gerekmektedir. Yurtdışında ayrıca bir işyeri veya daimi temsilci olmadan yapılan teknik hizmetler “hizmet ihracatı” olarak değerlendirilir.

Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançla ilişkin istisnanın kapsamı;

Kurumlar Vergisi Kanunun 5’inci Maddesinin (h) bendi ile yurtdışında bulunan işyerleri veya daimi temsilcileri aracılığıyla yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançlar vergiden istisna edilmiştir. Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işlerinden sağlanan kazancın istisna olması için, kazancın yurtdışında bir işyeri veya temsilci aracılığı ile elde edilmesi ön koşul olarak kabul edilmektedir.

İş yeri tanımı; “İş Yeri” kelime anlamı olarak “bir işin yapıldığı, yürütüldüğü yer” olarak sıklıkla kullandığımız bir tanımdır. İşyeri’nin hukuk literatüründeki karşılıklarına bakacak olursak, İşyeri kavramı, en geniş bir şekilde, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 156. maddesinde yapılmıştır. Söz konusu maddeye göre:

“Ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette işyeri, mağaza, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, çiftlik ve hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleleri, maden ve ocakları, inşaat şantiyeleri ve vapur büfeleri gibi ticari ve mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir.”

“İş yeri” tanımı Vergi Usul Kanununda yukarıda belirtildiği şekilde tanımlanmasından başka, Türk Ticaret Kanununda ve Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarının 5’inci Maddesinde de açıklanmıştır. Yurtdışı inşaat kazançlarının işyeri açıklamasına en uygun tanımlama ÇVÖA’larında yapılmıştır.

ÇVÖA’lar kapsamında “iş yeri” tanımı; yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye ve maden ocağı, petrol veya doğalgaz kuyusu, taşocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer herhangi bir yeri ifade eder. Ayrıca, ÇVÖA’ların 5’inci maddesinde tanımlanan iş yeri terimi, “işe ilişkin sabit bir yeri içermektedir. Burada “yer” ifadesi ile bir kuruluşun ÇVÖA kapsamındaki iş yeri olarak değerlendirilebilmesi için işe ilişkin bina, veya bir tesisin olması, ya da belli durumlarda makina veya teçhizat bulunması vurgulanmaktadır. “Sabit” olması ise, belirli bir ölçüde sürekliliği ihtiva eder. Ayrıca, işler bu sabit ve fiziki yerde yürütülmelidir.

Ç.V.Ö.A’larında İş yeri tanımını düzenleyen 5’inci maddenin 3’üncü fıkrası inşaat sektörü için ayrıca

önem taşımaktadır. Ç.V.Ö.A’larının 5’inci maddesinin 3’üncü fıkrası; “xxx..... ayı aşan bir süre devam eden bir inşaat şantiyesi, yapım, kurma veya montaj projesi veya bu faaliyetlerle ilgili gözetim faaliyetlerini de iş yeri tanımının içine almıştır. Bu maddedeki inşaat süreleri, her ülke ile yapılan sözleşmelerde değişiklik göstermektedir. Bu süreler genellikle gelişmiş ülkelerle imzalanan Ç.V.Ö.A’larda 6 aylık bir süreyi kapsarken, gelişmekte olan ülkelerle imzalanan anlaşmalarda 45 aya kadar çıkmaktadır.

Yurtdışı işyeri tanımından sonra şube kavramına da yasalarımızda belirtildiği üzere açıklık getirelim:

Şube Kavramının Açıklanması: Öncelikle, Ticaret Kanunu hükümlerine göre, şube kavramını geniş anlamıyla açıklayalım; Ticari işletmenin faaliyetlerinin genişlemesi, yeni pazarlara ve müşteri çevrelerine ulaşmak istenmesi halinde, tacir belli yardımcılarını kullanılabileceği gibi şube açmayı da tercih edilebilir. Özellikle işletme merkezinden uzakta bulunan büyük iş potansiyellerinin değerlendirilmesi işletmeye bağlı birimlerin yani şubelerin açılmasıyla sağlanabilir.

Şube kavramından sonra “Yurtdışı Şubelerden Elde Edilen Kazancın” tanımını açıklayalım.

Konuya ilişkin olarak K.V.K. 6 No.lu Genel Tebliğ’de yer alan açıklama şöyledir: “Öte yandan, yurtdışındaki şubelerden elde edilen kazançların genel sonuç hesaplarına intikal ettirilmesinde, faaliyette bulunan yabancı ülkenin mevzuatına göre hesap döneminin kapandığı tarih itibarıyla ilgili ülke mevzuatına göre tespit edilen faaliyet sonucu, Türkiye’de de aynı tarih itibarıyla genel sonuç hesaplarına kaydedilecektir. Bu hususun Türkiye’de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilmesinde, kazancın kambiyo mevzuatına göre fiilen Türkiye’ye getirilmesinin herhangi bir etkisi olmayacaktır. Faaliyette bulunan yabancı ülkede kazancın tasarruf edilebilmesi yeterlidir.”

İşyeri Temsilciliği Tanımının Açıklanması;

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 5/1-g maddesinde, kurumların yurtdışında bulunan işyerleri veya daimi temsilcileri aracılığıyla elde ettikleri kazançlar tanımı bulunmaktadır. İşyeri tanımı günlük yaşamımızda sıklıkla kullandığımız bir tanımdır. “Daimi temsilcilik” kavramı ise genellikle Türk Ticaret Yasası’nda ve özellikle Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları’nda geçen bir tanımdır.

Gelir İdaresinin yayınlamış olduğu 13/09/2012 tarihli 2778 sayılı özelgede, daimi işyeri temsilciliği tanımını aşağıdaki gibi açıklamıştır. “....Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, “proje hazırlama ve teknik danışmanlık hizmetleri” teknik hizmetler kapsamında olup, proje hazırlama, tasarım, çizim işlerinin Türkiye’de, uygulamaya yönelik tüm tek-

nik denetim kontrol ve müşavirlik hizmetlerinin ise ilgili yabancı ülkelerde gerçekleştirilmesi şeklinde verilecek hizmetlerin, yurtdışında bulunan daimi temsilciler aracılığıyla gerçekleştirilmesi halinde, bu işlerden elde edilecek kazançlar ilgili yabancı ülke mevzuatına göre hesap döneminin kapandığı tarih itibarıyla Türkiye'deki genel sonuç hesaplarına intikal ettirilmesi halinde Kurumlar Vergisi Kanununun 5'nci maddesinin birinci fıkrası (h) bendinde düzenlenen kurumlar vergisi istisnasından faydalanabilecektir.

Bununla birlikte, yurtdışında daimi temsilcilik anlaşması imzalanacağı belirtilen gerçek kişilerin verdikleri hizmetin sadece şirkete müşteri bulma hizmeti ile sınırlı olması ve bu faaliyetin söz konusu teknik hizmetlerin ifasıyla ilgisi olmaması halinde, bahse konu teknik hizmetler yurtdışındaki daimi temsilci tarafından yapılmış sayılmayacağından, bu işlerden elde edilecek kazançların anılan istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir."

Y.D.M.Hizmetleri Kapsamında Yapılan İnşaat, Onarım, Montaj İşleri İle Teknik Hizmetlerde İşin Bitimi Ve Kazancın Elde Edilme Zamanı

Yurt dışında Yapılan İnşaat, Onarım, Montaj İşleri ile Teknik Hizmetlerden elde edilen gelirlerin sonuç hesaplarına intikal ettirilmesi işleminin Yurtdışı Mütahhithlik Hizmetlerinin bittiği dönemde yapılacağı net olarak belirtilmiş olmakla birlikte inşaat işlerinin ne zaman bitmiş olacağı ülkeden ülkeye değişmektedir.

Ülkemizde, birden fazla yıllara sirayet eden inşaat işlerinin bitim süresini belirleyen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunun 42. Maddesi aşağıdaki gibidir.

"Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleri

Madde 42: Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde kar veya zarar işin bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, mezkur yıl beyannamesinde gösterilir.

Ülkemizde inşaat işlerinde, iş bitirme kavramını en yaygın kullanımı "geçici kabul tutanağının imzalanması" olarak kabul ediyoruz. Gelir vergisi kanununun 44.maddesinde işin bitirilmiş sayılması geçici kabul tutanağına bağlanmamışsa, "diğer hallerde işin fiilen tamamlandığı veya fiilen bırakıldığı tarih bitim tarihi olarak kabul edilir" açıklamasına yer verilmiştir. Geçici kabul tutanağı imzalanana kadar yapılan "hakediş" tutarları gelir, inşaat için katlanılan masraflarda gider olarak kabul ediliyor.

Kısacası, ülkemizde inşaat kazancı vergi kanunları gereğince işin bittiği yıl kati olarak tespit edilir. İnşaat işi devam ettiği sürece kazanç, kar/zarar hesaplarına, kısacası netice hesaplarına intikal ettirilmez.

Yıllara yaygın inşaatların iş sonunda vergilendirilmesi yalnızca ülkemize özgüdür.

Dünyanın birçok ülkesinde ise muhasebe kayıtları ve bu kayıtlara göre hesaplanan vergiler UFRS standartları gereğince belirlenir. UFRS standartları gereğince inşaatlar "Tamamlama Yüzdesi Yöntemine" göre her hesap dönemi sonunda netice hesaplarına intikal ettirilir.

Yurtdışı inşaatlarımızda inşaatın bitimi tarihi olarak dünyada uygulanan UFRS standartlarına uyumlu olarak yayınlanan "UFRS -15 Müşteri Sözleşmelerinde Hasılat" standartları dikkate alınması gerekmektedir.

Konumuzu, kurumlar vergisi kanunu ve genel tebliğinde belirtilen konuları ana başlıkları ile açıklayalım.

İstisna Kazancın Türkiye'de Genel Sonuç Hesaplarına İntikali Konusu:

K.V.K.'nın5/1-h maddesindeki istisnanın uygulanması açısından yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançların Türkiye'ye getirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Söz konusu kazançların Türkiye'de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilmesi istisnadan yararlanılması için yeterlidir.

Yurtdışındaki şubelerden elde edilen kazançların Türkiye'de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilmesinde, yurtdışındaki hesap döneminin kapandığı tarih itibarıyla ilgili ülke mevzuatına göre tespit edilen faaliyet sonucunun Türkiye'de de aynı tarih itibarıyla genel sonuç hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir. Kazancın Türkiye'de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilmesi yeterli olup, ilgili kazancın kambiyo mevzuatına göre fiilen Türkiye'ye getirilmemesinin istisnadan yararlanmaya herhangi bir etkisi olmayacaktır. Faaliyette bulunulan yabancı ülkede kazancı tasarruf edilebilmesi yeterlidir.

İstisna kapsamında elde edilen kazançların ülkemizde muhasebe kayıtlarına intikalini örnekleri ile açıklayalım.

Sonuç hesaplarına intikal ettirilecek tutar;

A) Yurtdışı kazanç tutarı tahsil edildiğinde;

601... XXX Şantiyesi Gelir Hesabının alacağı karşılığında, yurtiçi veya varsa şirketin yurtdışı 102XXX banka hesabın borcuna yazılır. Yurtdışı banka hesabımıza kaydedilen tutarın yurda getirilmesi ve DAB bağlanması gerekmemektedir.

B) Yurtdışı kazanç tutarı yurda getirilmediği takdirde;

601...XXX Şantiyesi gelir hesabının alacağına karşılık 393XXX Şantiyesi Hesabına borç kaydedilecektir. Türkiye'ye getirilmeyen tutar "Merkez ve Şube

Arasındaki Cari Hesap” olarak değerlendirilmektedir. Daha sonraki bir tarihte, ilgili tutar Türkiye’ye getirildiğinde, 102XXX banka hesabının borcu karşılığında 393...XXX Şantiye hesabına alacak yazılacaktır. Gelir hesabına kaydedilen ilgili döviz tutarının karşılığı TL tutar ile dövizin getirildiği günkü TL tutar arasındaki fark, kur farkları gelir/gider hesaplarına intikal ettirilecektir

Sonuç Hesaplarına İntikal Ettirilecek “Tutar” Tanımının Açıklanması

Sonuç hesaplarına intikal ettirilmesi istenilen tutar, yurtdışında vergi beyannamesi ile bildirilen vergiye esas gelir tutarı mıdır, nakit olarak elde kalan tutar mıdır, yoksa “ortaklara dağıtılabilir” tutar mıdır? Bu konuda yasal mevzuatta bir belirlenme yapılmamış olmasına rağmen yurdumuza getirilmesi gereken tutarın “dağıtılabilir kâr” dan başka bir tutar olamayacağı uygulamanın kaçınılmaz bir sonucudur.

Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1 Maddesinde Olmayan Konulara Tebliğ ile Getirilen Zorlaştırılmış Koşullar

5520 sayılı Kurumlar Vergisinin 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi aşağıdaki gibidir.

h) Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye’de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilen kazançlar.

Kanun maddesinde, açık olarak kazancı hiçbir koşula bağlanmaksızın Kurumlar Vergisinden istisna edildiği belirtilmesine karşılık Kurumlar Vergisi 1 numaralı genel tebliğinin 5.9’uncu bendi ile aşağıda açıklayacağımız koşullar oluşturulmuştur.

Yasanın belirttiği bu istisna maddesinin ilgili tebliğ ile getirilen zorlaştırıcı koşullarla yasanın amaçladığı doğrultuda uygulandığını söylemek adeta imkansızdır. Bunun nedeni, Kanun ile getirilen istisnanın Maliye Bakanlığı’nın yayınladığı tebliğlerin daraltıcı yorumlarıyla, uygulanamaz veya çok sınırlı uygulanabilir hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

Vergi inceleme elemanları genellikle, vergilendirmeyi genişletme, istisna hükümlerini dar yorumlama davranış ve eğilimi içerisindedirler. Bu şekilde gelişen tutumları, aslında yasa da açık olan hususların uygulanması dahi mükellefler tarafından tereddütler yaşanmasına neden olmaktadır.

Kurumlar Vergisi 1 Numaralı Genel Tebliği’nin 5.9 bendini ana başlıkları ile inceleyelim.

1-Yurtdışındaki inşaat işlerinin yapılabilmesi için ilgili ülke mevzuatına göre ayrı bir şirket kurulmasının zorunluluğu (K.V.K. 1 No’lu G.T. 5.2.2 bendi)

Yurtdışındaki inşaat, onarım, montaj işleri ve tek-

nik hizmetlerin yapılabilmesi için ilgili ülke mevzuatına göre ayrı bir şirket kurulmasının zorunlu olduğu durumlarda, söz konusu şirketlere iştirak edilmesinden elde edilen kazançlara, herhangi bir şart aranmaksızın yurtdışı iştirak kazançları istisnası uygulanacaktır.

Ancak, yurtdışındaki inşaat, onarım, montaj işleri ve teknik hizmetlerin yapılabilmesi için ilgili ülke mevzuatına göre kurulan şirketin ana sözleşmesinde, inşaat, onarım, montaj işleri ve teknik hizmetlerin yapılması için kurulduğunun belirtilmesi ve fiilen bu amaç dışında faaliyetinin bulunmaması şarttır. Bu şartları taşımayan veya başka faaliyet konularıyla da uğraşan şirketlerin bu kapsamda değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

2-Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançlarda istisna. (K.V.K. 1 No’lu G.T. 5.9 bendi)

Kurumlar Vergisi Kanununun 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye’de genel sonuç hesaplarına aktarılan kazançlar, herhangi bir koşula bağlanmaksızın kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanununun 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, kurumların yurt dışında bulunan işyerleri veya daimi temsilcileri aracılığıyla elde ettikleri kazançlar, maddede belirtilen tarihe kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olmak ve ilgili işyerinde en az %15 oranında gelir ve kurumlar vergisi benzeri vergi yükü taşımak koşuluyla vergiden istisna edilmiştir.

Benzer şekilde, anılan fıkranın (h) bendi ile de yurtdışında bulunan işyerleri veya daimi temsilcileri aracılığıyla yapılan ve yurtdışında vergilendirilen inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançların (vergi yükü oranına bakılmaksızın), ayrıca yurt içinde de vergilendirilmesinin önüne geçilmesi amacıyla kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

3-Yurtdışında yapılan inşaat işleri nedeniyle, işin tamamlanmasından sonra ödenen faiz ve kur farklarının durumu. (K.V.K. 1 No’lu G.T. 5.9.1 bendi)

Yurtdışında yapılan inşaat işlerinde kullanılmak üzere alınmış krediler için, inşaat işlerinin sona erdirilmesinden sonra ödenmesi gereken faiz ve kur farkları, yabancı ülkede bunları ödeyecek bir işletmenin kalmaması ve bu işe ilişkin olarak elde edilen hasılatın yurt dışındaki inşaat harcanan kredi tutarı kadar kısmının Türkiye’ye getirilmesi halinde, söz konusu kredi Türkiye’deki merkezin bir borcu haline gelmek-

te ve merkez tarafından ödenmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu kredilere ilişkin olarak yurtdışındaki inşaat işlerinin sona ermesinden sonra doğan kur farkı ve faizler, merkezdeki kurum için ticari kazancın elde edilmesi ve idamesi için yapılmış bir gider niteliğinde olduğundan, genel esaslar çerçevesinde kurum kazancının tespitinde dikkate alınabilecektir.

4- Yurtdışında yapılan inşaat işleri nedeniyle, merkez ve şube arasındaki cari hesapların değerlendirilmesi. (K.V.K. 1 No’lu G.T. 5.9.2 bendi)

Yurtdışında yapılan inşaat işleri ile ilgili olarak Türkiye’deki merkez ile yurtdışındaki işyeri arasında ortaya çıkan ilişkilerde yurtdışındaki işyerine Türkiye’den fatura kesilmek suretiyle yapılan ve o işyerinde maliyet veya gider olarak kabul edilen mal ve hizmet hareketleri ile yurtdışındaki işyeri ile Türkiye’deki merkez arasındaki para hareketlerinin ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi ve değerlemenin buna göre yapılması gerekmektedir.

Yurtdışındaki işyerine merkez tarafından fatura düzenlenmek suretiyle ihraç olunan emtia ile yurtdışına yönelik olarak fatura düzenlenmek suretiyle yapılan hizmetlerden doğan dövize bağlı alacak ve borçların aynen mal veya hizmet ihracından doğan alacak ve borçlarda olduğu gibi değerlemeye tabi tutulacağı ve değerlendirme farklarının vergi matrahının tespitinde dikkate alınacağı tabiidir.

Türkiye’de bulunan merkez ile yurtdışındaki işyeri arasında gerçekleşen diğer para hareketlerinden doğan alacak ve borçların ise gerçek bir alacak ve borç niteliği taşımadığı açıktır. Bu nedenle, söz konusu para hareketlerine dayalı cari hesap bakiyelerinin değerlemesine gerek bulunmamaktadır.

5- Geçici olarak ihraç edilen makine ve teçhizatın ihracat ve amortisman işleyişi (K.V.K. 1 No’lu G.T.5.9.3 bendi)

Ülke ekonomisinin gelişmesinin ve globalleşmesinin en önemli göstergesi ‘İhracatın’ gelişmesidir. Her geçen yıl artan ihracat gelirlerimizin içerisinde, belli ölçüde ‘Geçici ihracat’ gelirleri de bulunmaktadır.

Geçici ihracatları genellikle, Türkiye’de yerleşik kurumlardan yurtdışında iş yapan, yurtdışı müteahhitlik firmaları yapmaktadır. Bu firmalar, yurtdışında üstlendikleri işlerde kullanmak üzere Türkiye ‘de sahibi bulundukları veya kiraladıkları makine, teçhizat ve malzemeyi (ekipmanları) T.C Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurt Dışı Yatırım ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nden (ilgili genel müdürlük) izin almak koşuluyla geçici olarak ihraç etmektedirler. Bu firmalar geçici ihraç ettikleri ekipmanları gerek kendileri kullanarak, gerekse yurtdışında başka firmalara kiralarak yurtdışına önemli döviz girdisi sağlamakta-

dırlar.

Bir kısım ülkelere, otobüs, kamyon, tanker gibi ulaşım araçları da kiralama amacı ile geçici olarak ihraç edilmektedir. Ayrıca, son yıllarda, komşu ülkelerdeki tarımsal hasat zamanlarında, o ülkelere biçerdöver ve traktör gibi tarım araçları da geçici olarak ihraç edilmektedir.

Bu konu hakkında Odamızın 2021 yılı 219 sayılı bülteninde geniş bir bilgilendirilme yazım yayınlanmıştır.

6- Genel Gider Yansıtılması Tanımının Açıklanması (K.V.K. 1 Nolu G.T. 5.9.4 bendi)

Vergi inceleme elemanlarının özellikle inceledikleri bu konuya, tebliğ ile belirtilen açıklamalar doğrultusunda değişik soru ve yanıtlar ile açıklık getirelim. İnceleme elemanları “yurtdışı inşaat, onarım, montaj ve teknik hizmetler” işleyişlerini Türk Vergi Kanunları kapsamında incelemektedirler. Özellikle Gelir Vergisi Kanunun 42 ve 43’üncü maddelerinin uygulanmak istenmektedir

Bu konuda farklı değerlendirilmeler yapılmaktadır. Yurtdışı İnşaatların Vergilendirilmesi hakkında basılı tek kitabın yazarı olan Y.M.M. Sayın Şefik Çakmak konuyu aşağıdaki gibi açıklamıştır.

“Ayrıca, Türkiye’nin imzaladığı vergi anlaşmalarında genellikle aşağıdaki hüküm yer almaktadır.

“Bir işyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan ve yönetim ve genel idare giderlerini de kapsamına alan, işyerinin amaçlarına uygun düşen giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir.”

Anlaşmalardaki bu hükme dayanılarak, Türkiye’deki genel giderlerden yurtdışı faaliyet kazancına pay verilmesi gerektiği ileri sürülebilmektedir. Bu görüşe katılmıyoruz.

Çünkü;

1. Hükümde merkez genel giderleri ifadesi yoktur. Öncelik işyerinin bulunduğu Devlette yapılan genel giderlere verilmiştir. Bu ifadede merkez genel giderlerin anlaşılmayacağı açıktır.

Hemen arkasından eklenen “herhangi bir yerde yapılan yönetim ve genel idare gideri” ifadesi de merkez genel giderlerden dekont edilen payın o ülkedeki kazançtan indirilebileceği anlamında değerlendirilemez. Anlaşma madde metninden faaliyette bulunan ülkenin yasal kayıtlarına girmiş ve belgelenmiş yönetim ve genel giderlerinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. “İşyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde” ifadesi bunu belirlemektedir. Aksi bir yorum, vergi ve muhasebe kavramına da aykırı olur görüşündeyiz. Ne tutarı ne niteliği bi-

linmeyen merkez genel giderlerden dekontla verilen payın doğruluğu nasıl anlaşılacaktır?

2. Vergi anlaşmasının yukarıda aldığımız hükmü bu genel giderlerin kazançtan indirilmesine izin verileceğini belirtmiştir. Bu izni V.U.K.'nın 275'inci maddesinde belirtilen genel giderlerin tamamının dönem kazancından indirilebileceği hükmünü kaldırmış değildir. Genel giderlerden yurtdışı faaliyete pay verilmesine vergi anlaşmasının izin vermesi, Kurum merkezinin bu dağıtımı yapmak zorunda olduğu biçiminde değerlendirilemez. V.U.K.'nın 275'inci maddesi gereğince seçimlik hak kullanılarak, genel giderlerin doğrudan kazançtan indirilmesi, bu anlaşma hükmüne aykırı değildir. Olsa olsa, genel giderlerden çeşitli faaliyetlere pay verildiğinde, dekont edilen giderlerin, faaliyette bulunulan ülke kazancından indirilebileceğini belirler.

7- Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazanç veya hasılatın Türkiye'ye döviz olarak getirilmesi halinde doğacak kur farkları konusu.

Yurtdışında devam eden inşaatlara ait kazançların getirilmesi durumunda banka hesaplarında oluşacak kur farkı ile yurtdışında devam eden inşaatlardan elde edilen kazançların değerlendirilmesinin ayrı ayrı dikkate alınması gerekmektedir. Bu konu K.V.K.'nın 6 Seri No'lu Genel Tebliğinin 6'ıncı maddesiyle eklenen bölüm 5.9.5'inci Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazanç veya hasılatın Türkiye'ye döviz olarak getirilmesi halinde doğacak kur farklarının durumunu iki ana başlıkta değerlendirilmiştir.

İstisna uygulamasında, yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançların Türkiye'ye getirilmesi şart değildir. Bu kazançlar, Türkiye'ye getirilmese dahi istisna uygulamasına konu edilebilecektir. Öte yandan, bu kazançların Türkiye'ye getirilmesi durumunda oluşacak kur farklarının ne şekilde değerlendirileceği aşağıda açıklanmıştır.

7-1 Yurtdışında tamamlanmış işlere ilişkin kazançların Türkiye'ye getirilmesi halinde kur farklarının durumu K.V.K. 6 Nolu G.T.'in 5.9.5.1. bendi

İstisna uygulamasına konu olan ve yurtdışında yapıpıp tamamlanan işlerden doğan kazancın Türkiye'ye getirilmesi halinde, söz konusu yabancı paraların değerlendirilmesinden kaynaklanan kur farklarının istisna kazançla ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

7-2 Yurtdışında devam etmekte olan işlere ilişkin hasılatın Türkiye'ye getirilmesi halinde kur farklarının durumu K.V.K. 6 Nolu G.T.'in 5.9.5.2 bendi

Yurt dışında yapılmakta olan işlerden elde edilen hasılatın Türkiye'ye döviz olarak getirilmesi halinde, anılan işlerin tamamlandığı geçici vergilendirme dönemine kadar söz konusu yabancı paraların değerlendirilmesinden kaynaklanan kur farkları istisna kapsamında değerlendirilebilecektir.

Bununla birlikte söz konusu uygulamada yurtdışında gerçekleştirilen her bir işin bağımsız olarak değerlendirileceği tabiidir.”

Sonuç; Yurtdışı inşaat, onarım, montaj ve teknik hizmetlerle ilgili olarak Kurumlar Vergisi 5/1-H maddesi ve aynı kanunun bir no'lu genel tebliğinin 5/9 bendinde yazılan maddeler açıklanmıştır. Yasa maddesinde “Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilen kazançlar Kurumlar Vergisinden istisna edilmesi hükmüne rağmen ilgili tebliğ ile yasada olmayan ön koşullar konulmuştur. Bu konu hakkında yasal mevzuatı uygulamasının yanı sıra, yurtdışında imzalanan sözleşmelerin damga vergisi, yurtdışı inşaat kazançlarına uygulanacak götürü gider hesaplaması, yurtdışı şantiyelere döviz gönderilme yöntemleri, yurtdışı şantiye hesaplarının hangi ülkede tutulacağı konusu, yurtdışı şantiyelerde çalıştırılan taşeronların ilgili vergi avantajlarından faydalanması, yurtdışı şantiyelerin sigortalanması, yurtdışı şantiyelerimize işçi gönderme yöntemleri ve yurtdışı şantiyelerin denetlenmesi gibi pek çok konuda sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yazının başlangıcında belirttiğim üzere yurtdışı inşaat konusunu işleyen rehber kitabım basım aşamasındadır. Yukarıda belirttiğim sorunlara ilaveten diğer konuları da açıklayacak olan rehber kitabım yakında yayınlanacaktır.

İŞVEREN TARAFINDAN ÜCRETSİZ İZNE AYRILANLARA ÖDENEN NAKİT ÜCRET DESTEĞİ İLE BAĞ-KUR, İSTEĞE BAĞLI VE ZORUNLU GSS PRİM ORANLARI ARTMIŞTIR.

Ahmet AĞAR / Sosyal Güvenlik Müşaviri

I- GİRİŞ:

Bilindiği üzere, Koronavirüs Salgını nedeniyle veya başka nedenlerle ekonomik sıkıntıya düşen bazı işyeri ve işverenleri, işyerinde çalışan bir kısım işçileri ücretsiz izne göndermektedir. Ücretsiz izne gönderilen işçilerden kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçilere, yapılan günlük 39,24 TL nakit ücret desteği, ile Bağ-Kur, İsteğe Bağlı ve Zorunlu Genel Sağlık Sigortalılarının ödeyecekleri prim oranları, 01.01.2021 tarihinden itibaren uygulanacak olan asgari ücret baz alınacağından artmış bulunmaktadır.

Bu makalenin konusu, İşveren tarafından ücretsiz izne gönderilen ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçilere ödenecek olan Nakit Ücret Desteği Miktarı ile Bağ-Kur, İsteğe Bağlı ve Zorunlu Genel Sağlık Sigortalılarının 01.01.2021 tarihinden itibaren ödemeleri gereken sigorta prim miktarlarının ne kadar olacağı ile ilgili açıklamalar olacaktır.

II- İşveren Tarafından Ücretsiz İzne Gönderilen ve Kısa Çalışma Ödeneğine Hak Kazanamayan İşçilere Ödenecek Olan Nakit Ücret Desteği:

4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 10. Maddesi hükmü uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylılık aylığı almamak kaydıyla ve Cumhurbaşkanlığının 30.12.2020 tarih ve 3344 sayılı karar ile fesih yapılamayacak 17.03.2021 tarihine kadar olan süreyi aşmamak üzere (şimdilik 17.03.2021 tarihine kadar) ücretsiz izinde bulundukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, günlük ödenmekte olan 39,24 TL, yerine, 01.01.2021 tarihinden itibaren günlük 47,70, aylık 1.431,00 TL olarak ödenecektir. Cumhurbaşkanı kararı ile işçinin iş akdinin fesih yapılamayacak süreyi 30.06.2021 tarihine kadar uzatılmasına karar vermeye yetkili olup, Pandemi hastalığının sürecine bağlı olmakla birlikte, işten çıkış yasağının bu tarihe kadar uzatılacağı beklenilmekte ve tahmin edilmektedir.

III- Bağ- Kur, İsteğe Bağlı Ve Zorunlu Genel Sağlık Sigortası Prim Oranları:

Bilindiği gibi, 01.01.2021 tarihinden itibaren 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39.maddesi, gereğince, iş sözleşmesi ile çalışan ve bu Kanun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin asgari ücretini tespit etmekle görevli Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafında, 01.01.2021 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 2021 yılı içinde uygulanacak olan günlük asgari ücret 119,25 TL, aylık brüt asgari ücreti 3.577,50 TL. olarak belirlenmiş olup, 5510 sayılı Kanun'un 82. maddesine göre, sigorta primine esas kazancın alt sınırı, brüt asgari ücretten az, üst sınırı ise, aylık asgari ücretin 7,5 katından fazla olamaz.

Bu duruma göre, 2021 yılı içinde uygulanacak asgari ücret baz alındığında, ödenecek olan sigorta prim oranları da şöyle olacaktır:

1- Bağ-Kur Kapsamında Sigortalıların Ödemeleri Gereken Aylık Prim Tutarı:

Kendi nam ve hesabına çalışan veya Şirket ortağı ve yönetim kurulu üyesi olup, 5510 sayılı Kanun'un 4/b kapsamında (Bağ-Kur) sigortalı olanların, günlük asgari ücret olan 119,25 TL ile bunun 7,5 katı olan günlük 894,38 TL arasında olmak kaydıyla beyan edecekleri kazanç tutarı üzerinden yüzde 20 oranında malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, yüzde 12,5 oranında genel sağlık sigortası ve yüzde 2 oranında iş kazası ve meslek hastalığı sigorta primi olmak üzere toplam % 34,5 oranında sigorta primini ödemeleri gerekmektedir. Buna göre, aylık prim tutarı en az 1.234,24 TL, en çok ise 9.256,78 TL olacaktır.

Kanun'un 81. Maddesine göre sigorta prim borcunu düzenli ödeyen veya borcunu yapılandırmak suretiyle taksitlerini süresinde ödeyen zorunlu 4/b (Bağ-Kur) kapsamında olan sigortalılar da 5 puanlık sigorta prim indiriminden yararlanabilmektedirler. 5 puanlık

prim indiriminden yararlananlar, % 29,5 olarak prim ödeyeceklerdir.

2- İsteğe Bağlı Olarak Prim Ödeyenlerin Ödemeleri Gereken Aylık Prim Tutarı:

5510 sayılı Kanun'un 50. maddesine göre, zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmayan, veya ay içinde 30 günden az çalışan ya da kısmi süreli çalışanlar ve Türkiye'de ikamet etmeleri kaydıyla ve 18 yaşını doldurmuş olan kişilerin isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle İsteğe Bağlı Sigortalı olabilmektedirler.

İsteğe bağlı olarak prim ödeyenler, günlük asgari ücret olan 119,25 TL ile bunun 7,5 katı olan günlük 894,38 TL arasında olmak kaydıyla beyan edecekleri kazanç tutarı üzerinden yüzde 20 oranında malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, yüzde 12 oranında genel sağlık sigortası primi olmak üzere toplam % 32 oranında sigorta primini ödemeleri gerekmektedir. Buna göre, aylık prim tutarı en az 1.144,80 TL, en çok ise 8.586,00 TL olacaktır.

3- Zorunlu Genel Sağlık Sigortası Primi Ödeyenlerin Ödeyecekleri Prim Tutarı:

5510 sayılı Kanuna göre, herhangi bir işte çalışmayan, Sosyal Güvenlik Kurumundan aylık almayan, bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında olmayan kişiler, zorunlu Genel Sağlık Sigortalısı sayılmaktadırlar. Bu durumda olanların, SGK'ya kayıtlarını yaptırarak Genel Sağlık Sigortası Primi ödemek zorundadırlar.

Zorunlu olarak Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamında olup, herhangi bir geliri olmayanların, GSS priminin devlet tarafından ödenmesi için kaymakamlık ve valilik bünyesinde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına müracaat ederek gelir testini yaptırmaları gerekir.

Yapılacak gelir testine göre aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az olması durumunda, GSS primi devlet tarafından karşılanacaktır. 2021 yılında geliri uygulanacak 3.577,50 TL asgari ücrete göre, geliri 1.192,50 TL'nin altında olanların GSS primlerini devlet tarafından ödeyecek.

Gelir testi sonucunda aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarının 1.192,50 liradan fazla geliri olanların ise, her ay asgari ücretin yüzde 3'ü oranında 107,33 GSS primini ödemeleri zorunludur.

IV- Sonuç:

4857 sayılı İş Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu hükümleri uyarınca, gerek korona virüs salgını veya gerek başka nedenlerle ekonomik sıkıntıya düşen ve Koronavirüs Salgını nedeniyle işyerindeki faaliyetine geçici bir süre için ara vermek zorunda kalan işverenlerin ve bunun sonucunda ücretsiz izne gönderilen işçilerin bir an önce bu sıkıntıdan kurtulmaları ve Ülkemizin bu Korona virüs salgınına olabildiğince en az zararla atlatmasını dilerim.

KISA ÇALIŞMA VE ÜCRETSİZ İZİN SÜRELERİ İŞÇİNİN KIDEM VE YILLIK İZİN HESABINDA DİKKATE ALINMASI GEREKİR

I- Giriş:

Bilindiği gibi, ilk defa hayatımıza giren Koronavirüs (Covid 19) salgını nedeniyle 26 Mart tarihinden itibaren birçok işyerinde uygulanmaya başlanan Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği 31 Mart 2021 tarihinde, işverenin işçiyi işten çıkarma yasağı ise 17 Mayıs 2021 tarihinde sona erecektir.

Bu duruma göre, kısa çalışma yapılan işyerlerinde 01 Nisan 2021 tarihinden itibaren normal çalışma düzenine geçilecek olan bütün işyerlerinde, işten çıkarma yasağının sona ereceği 17 Mayıs 2021 tarihinden sonra işverenleri tarafından işten çıkarılacak olan işçilerin, ücretsiz izinde bulundukları sürelerin 4857 sayılı İş Kanunu'na göre kıdem ve ihbar tazminatı ile

yıllık ücretli izin hesabında çalışılmış gibi kabul edilerek dikkate alınıp alınmayacağı ve uygulamanın nasıl olacağı, bu makalenin konusu olacaktır.

II- Kısa Çalışma ve Ücretsiz İzinde Geçen Sürelerin İşçinin Kıdemine Sayılması.

Bütün dünyada olduğu gibi Ülkemizi de gerek sağlık ve gerekse ekonomik açıdan son derece olumsuz etkileyen Koronavirüs Salgını nedeniyle, Cumhurbaşkanı'nın muhtelif tarih ve kararlarına göre uygulanan kısa çalışma ve ücretsiz izin sürelerinin, işçinin kıdem ve ihbar tazminatı ile yıllık ücretli izin sürelerinin hesabında çalışmış gibi hizmetine sayılıp sayılmayacağı ile ilgili kesin ve anlaşılır şekilde herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığından, tar-

tışma konusu olmakta ve bu konuda çok değişik görüş ve yorumlar yapılmaktadır.

1-Türkiye’de kısa çalışma uygulaması ilk defa 2003 yılında yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu ile başlamış, daha sonra 15.05.2008 tarihinde yapılan bir düzenleme ile kısa çalışma uygulaması, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’na aktarılarak devam edilmiştir.

4857 sayılı Kanun’un, Yıllık İzin Bakımından Çalışmış Gibi Sayılan Haller başlıklı 55. maddenin (j) bendine göre işverenler tarafından verilen diğer izinler ile kısa çalışma sürelerinin yıllık izine hak kazanmak için gerekli kıdem hesabında dikkate alınacağı belirtilmiştir. Kanun’un bu maddesine göre, kısa çalışma süresi, yıllık izne hak kazanmak için gerekli sürenin hesabında dikkate alınacaktır.

III- Kıdem ve İhbar Tazminatının Hesabında Ücretsiz İzin Süreleri Nasıl Hesaplanır?

Kıdem tazminatı ile ilgili 1475 sayılı Kanun’un 14. Maddesine göre işçinin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasıllarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler, göz önüne alınarak hesaplanacağı, işyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanacağı hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu’nun buna ilişkin düzenlemesine göre, kıdem süresinin başlangıcı, işçinin fiilen işe başlama tarihidir. Kıdem süresinin hesabında tam yıl esas alınmıştır. Buna göre, işçinin işe başlamasından itibaren işyerinde geçireceği her tam yıl, başka bir deyişle iş sözleşmesinin devam ettiği süre, fiilen çalışmış olup olmadığına bakılmaksızın işçinin kıdeminden sayılarak, kıdem tazminatı ödenmesinde dikkate alınacaktır. Bu nedenle iş sözleşmesinin devamı süresince işçinin fiilen çalıştığı süreler istihdamatlı veya izinli olarak geçirdiği süreler de kıdem sürelerine dâhil edilir. Kıdem süresinin sonu ise, bildirim sürelerine uyulmaksızın yapılan fesihlerde bildirimin karşı tarafa ulaştığı tarihtir.

Kıdem ve ihbar tazminatının hesabında dikkate alınması gereken sürelerle ilgili olarak, Yargıtay’ın birçok kararında hüküm altına alındığı gibi, iş sözleşmesinin devamı süresince işçinin fiilen çalıştığı sürelerle kanunen çalışma süresinden sayılan hallerin varsa deneme süresinin, münavebeli (ara verilen) işlerde ise ara verilen sürelerin, belirsiz süreli iş sözleşmesinin işverence haksız fesih hallerinde bildirim sürelerinin, hafta tatili, genel tatil günleri, yıllık ücretli izin süreleri, hastalık ve ücretli izin gibi durumlara ilişkin sürelerin de kıdem süresinin hesabında dikkate alınması gerekir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin bir kararında, “Günde yarım ücret ödeneceği belirtilerek izne çıkartılan işçilerin, bu izin sürelerinin de kıdemlerine yansıtılması gerektiği” belirtilmiştir.

IV-Pandemi Salgını Nedeniyle Ücretsiz İzin Süresinin Kıdem Süresine Dahil Edilmesi İçin Özel Bir Düzenleme Yapılması Yararlı Olacaktır.

Yukarıda açıklanan kanun ve Yargıtay kararlarındaki hükümlere bakıldığında, ücretsiz izin sürelerinin işçinin kıdem, ihbar ve yıllık ücretli izin sürelerinin hesabında dikkate alınması gerektiğine inanıyorum. Ancak, pandemi salgını nedeniyle Türkiye’de ilk defa bu kadar uzun süreli uygulanan ücretsiz izin sürelerinin, işçinin kıdem, ihbar ve yıllık ücretli izin sürelerinin hesabında dikkate alınacağına dair kanunda ve yönetmelikte kesin bir ifade bulunmamaktadır. Bununla ilgili olarak yasal bir düzenlemenin yapılması, ileride bu konuda çıkması muhtemel ihtilafları önleyecektir.

V- Sonuç ve Önerilerim:

1-Bilindiği gibi, Pandemi Salgını nedeniyle işverenin işçiyi işten çıkarma yasağı, 17 Mayıs 2021 tarihinden itibaren sona erecektir.

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizi de gerek sağlık ve gerekse ekonomik açıdan son derece olumsuz etkileyen Koronavirüs Salgını nedeniyle ekonomik sıkıntıya düştüklerinden dolayı işyerindeki faaliyetine geçici bir süre için ara vermek ve işçilerini ücretsiz izine ayırmak zorunda kalan bir çok işveren, işten çıkarma yasağının kalkması ile birlikte bir kısım işçisini işten çıkarmaya başlayacaktır. Bu durumda işçinin kıdem, ihbar ve yıllık ücretli izin sürelerinin hesaplamalarında ihtilaf ve şikayetler ortaya çıkacağı ve bunların büyük bir ihtimalle dava konusu yapılacağı kesin gibi görünmektedir.

2- Yine bilindiği gibi, gerek kısa çalışma yapılan dönemlerde ve gerekse ücretsiz izin süresince işçilerin sigorta primleri ödenmemiş olduğundan, bu süreler işçinin emeklilik hizmet sürelerinde sayılmayacak ve hizmet gününe dâhil edilmeyerek işçiler mağdur edilmiş olacaktır.

Kıdem tazminatının hesaplamasında işçi ile işverenler arasında çıkması muhtemel ihtilafların önlenmesi ve ayrıca, işçilerin kısa çalışma süreleri ile ücretsiz izin sürelerinde ödenmemiş sigorta primlerinin ödenmesi için BORÇLANMA imkanı ile kıdem, ihbar ve yıllık ücretli izin sürelerinde çalışılmış gibi sayılması için bir yasal düzenlemenin yapılmasında büyük bir yarar olacağını belirtiyor, bu vesileyle tüm Ülkemizin bu Koronavirüsten olabildiğince en az zararlar ve kısa bir süre içinde ve sağlıklı bir şekilde kurtulmasını diliyorum.

KISA ÇALIŞMA ÖDENEĞİ SÜRESİ UZATILDI, BAZI İŞYERLERİNİN NİSAN VE MAYIS AYLARINA AİT SİGORTA PRİMLERİ FONDAN KARŞILANACAKTIR

I- GİRİŞ.

1- Cumhurbaşkanı'nın 23.04.2021 tarih ve 3910 sayılı Kararı ile 01.04.2021 tarihinden geçerli olmak üzere, daha önce 31.01.2021 tarihine kadar salgınla mücadele kapsamında kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan işyerleri için kısa çalışma ödeneğinin süresi, 30.06.2021 tarihine kadar uzatılmıştır. Bu süre zarfında kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak için yeni bir başvuruya gerek bulunmamaktadır. İşverenlerin İŞKUR'a çalışılmayan süreleri bildirmeleri yeterli olacaktır.

2- 22.04.2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak 15.04.2021 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 7316 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda bazı önemli düzenlemeler yapılmıştır.

17 Mayıs 2021 tarihinden itibaren işverenlerin işçi-yi işten çıkarma yasağının sona ereceğinden, bu işten çıkışların kısmen de olsa önlenmesi veya en aza indirilmesi amacıyla 4447 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanunda yapılan bu düzenlemelerin neler olduğu ve nasıl uygulanacağı, bu makalenin konusu olacaktır.

II- 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda Yapılan Düzenlemeler.

1- 7316 sayılı Kanunun 6. Maddesi ile 4447 sayılı Kanunun 24. Maddesinde yapılan yeni düzenlemeye göre pandemi süresince işveren tarafından ücretsiz izne ayrılanlara ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçilere ödenmekte olan 47,70 nakdi ücret desteği tutarı 2021 yılı Nisan ayı ve sonrası için günlük 50 TL, aylık 1.500,00 TL olarak uygulanacak ve yapılan ödemelerden damga vergisi dâhil herhangi bir kesinti yapılmayacaktır.

2- Keza, 7316 sayılı Kanunun 7. Maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici 30. Maddesine göre, NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre 56 kodunda faaliyet gösteren işyerleri ile 61.90.05, 85.51.03, 93.11.01, 93.12.07, 93.13.01, 93.19.05, 93.21.01, 93.29.02, 93.29.03, 96.02.01, 96.04.01, 96.04.02 veya 96.04.03 kodlarında faaliyet gösteren özel sektör işyerlerinde 2021 yılı Mart ayına /dönemine ait muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bu Kanun kapsamında bildirilen sigortalılar için 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarına ilişkin 5510 sayılı Kanunun 82. Maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan işçi ve işveren hissesi primlerinin tamamı, bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle Fondan karşılanacaktır. (Sigorta primine esas kazancın

alt sınırı 3.577,50 TL dir)

III- Aşağıda Yazılı Bulunan Alanlarda Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Nisan ve Mayıs Aylarına Ait Sigorta Primi Fondan Karşılanacaktır.

NACE KODU: Faaliyet Alanları:

- 56 Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri
- 61.90.05 İnternet kafelerin faaliyetleri
- 85.51.03 Spor ve eğlence eğitim kursları (futbol, dövüş sanatları, jimnastik, binicilik, yüzme, dalgıçlık, paraşüt, briç, yoga, vb. eğitimi ile profesyonel spor eğitimcilerinin faaliyetleri dahil, temel, orta ve yükseköğretim düzeyinde verilen eğitim hariç)
- 93.11.01 Spor tesislerinin işletilmesi (futbol, hokey, paten, golf vb. sahaları, yarış pistleri, stadyumlar, yüzme havuzları, tenis kortları, bowling alanları, boks arenaları, vb. tesisler)
- 93.12.07 Yüzme kulüplerinin faaliyetleri
- 93.13.01 Form tutma ve vücut geliştirme salonlarının faaliyetleri
- 93.19.05 Bilardo salonlarının faaliyetleri
- 93.21.01 Eğlence parkları ve lunaparkların faaliyetleri
- 93.29.02 Düğün, balo ve kokteyl salonlarının işletilmesi
- 93.29.03 Oyun makinelerinin işletilmesi
- 96.02.01 Güzellik salonlarının faaliyetleri (cilt bakımı, kaş alma, ağda, manikür, pedikür, makyaj, kalıcı makyaj vb.nin bir arada sunulduğu salonlar) (sağlık bakım hizmetleri hariç)
- 96.04.01 Hamam, sauna, vb. yerlerin faaliyetleri
- 96.04.02 Kaplıca, ılıca, içmeler, spa merkezleri, vb. yerlerin faaliyetleri (konaklama hizmetleri hariç)
- 96.04.03 Zayıflama salonu, masaj salonu, solaryum vb. yerlerin işletilmesi faaliyetleri (form tutma salonlarının ve diyetisyenlerin faaliyetleri hariç)

Yukarıda yazılı bulunan bu işyerlerinin 2021 Nisan ve Mayıs aylarına ait sigorta primi desteğinden yararlanabilmeleri için işyeri ile ilgili muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içerisinde Kuruma verilmesi, primlerin yasal süresinde ödenmesi, kayıt dışı sigortalı çalıştırılmaması ve SGK'ya prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması gerekmektedir.

Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ettiren ve taksitlendiren veya il-

gili diğer kanunlar uyarınca yapılandıran işverenler bu taksitlendirme veya yapılandırma devam ettiği sürece bu madde hükmünden yararlandırılır.

IV- Geriye Yönelik Sigorta Teşviklerden Yararlanma Uygulaması Kaldırılmıştır.

7316 sayılı Kanunun 10. maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Ek 17. maddesinde yapılan yeni düzenlemeye göre, 15.04.2021 tarihinden itibaren işverenler, bu Kanun veya diğer kanunlarla sağlanan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabileceği halde yararlanılmayan ay ve dönemler için geriye yönelik prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanamayacak, yararlanılmış olan prim teşviki, destek ve indirimler başka bir prim teşviki, destek ve indirim ile değiştiremeyecekler.

V- Ödenek Ve Gelirlere Esas Tutulacak Günlük Kazancın Hesaplanması.

Bilindiği gibi, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 17. maddesine göre, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde SGK tarafından verilen ödeneklerin hesaplanması iş görmezliğin başladığı tarihten önceki 3 aylık süre dikkate alınarak yapılmaktaydı.

7316 sayılı Kanunun 9. maddesi ile yapılan düzenlemeye göre, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödeneklerin veya bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının olduğu, meslek hastalığında ise iş görmezliğin başladığı tarihten önceki on iki aydaki son üç ay içinde, analık ve hastalık halinde ise iş görmezliğin başladığı tarihten önceki on iki aydaki prime esas kazançlar toplamının, bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanacaktır. Ancak, iş görmezliğin başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde 180 günden az kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olanlara hastalık ve analık halinde ödeneğe esas tutulacak günlük kazanç, iş görmezliğin başladığı tarihteki günlük prime esas kazanç alt sınırının iki

katını geçemeyecektir.

VI- Sonuç Olarak.

1- Daha önce 31.01.2021 tarihine kadar kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan işyerleri için kısa çalışma süresi, 01.04.2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 30.06.2021 tarihine kadar uzatılmıştır. Bu süre zarfında kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak için yeni bir başvuruya gerek bulunmamakta olup, işverenlerin İŞKUR'a çalışılmayan süreleri bildirmeleri yeterli olacaktır.

2- İşveren tarafından ücretsiz izine gönderilen ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçilere ödenmekte olan 47,70 TL nakdi ücret desteği tutarı 2021 yılı Nisan ayı ve sonrası için günlük 50 TL, aylık 1.500,00 TL olarak uygulanacak ve yapılan ödemelerden damga vergisi dâhil herhangi bir kesinti yapılmayacaktır.

3- 56. işkolunda faaliyet gösteren yeme içme işyerleri ile yukarıda III. Paragrafta yazılı bulunan işyerlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde, 2021 yılı Mart ayında muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile bildirilen sigortalılar için, Nisan ve Mayıs aylarında prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak sigorta priminin işçi ve işveren hisselerinin tamamı İşsizlik Fonundan karşılanacaktır.

4- 15.04.2021 tarihinden itibaren işverenler, 5510 sayılı Kanun veya diğer kanunlarla sağlanan prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılabileceği halde yararlanılmayan ay ve dönemler için geriye yönelik prim teşviki, destek ve indirimlerinden yararlanılamayacak, yararlanılmış olan prim teşviki, destek ve indirimler başka bir prim teşviki, destek ve indirim ile değiştiremeyecekler.

Ülkemizin bu Koronavirüsten olabildiğince en az zararla ve kısa bir süre içinde ve sağlıklı bir şekilde kurtulmasını, işyerlerindeki çalışma düzeninin ve özel hayatımızdaki yaşantımızın normale dönmesini diliyoruz.

TOPLU İŞÇİ ÇIKARMA HANGİ DURUMLARDA MÜMKÜN OLUR?

I- Giriş:

Bilindiği gibi, Pandemi Salgını nedeniyle bütün işyerlerinde, işverenlerin işçileri işten çıkarma yasağının, 30 Haziran 2021 tarihinde sona ereceğinden, bazı işverenlerin bir kısım işçilerini işten çıkarmayı düşündükleri bilinmekte ve beklenmektedir.

İşyerinde toplu işçi çıkarma, 4857 sayılı İş Kanunu'na göre belirlenmiş olan bazı durumların meydana çıkmış olması ile ancak mümkün olabilmektedir. Kanunda belirtilmiş olan şartların oluşmadığı durumlarda işyerin-

de toplu işçi çıkaran işverene, idari para cezası uygulanacaktır.

Toplu işten çıkarma, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesinde detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Belirtilen bu şartların ortaya çıkması ve mevcudiyeti durumunda ancak toplu işçi çıkarılabilir. Kanunda belirtilen şartların mevcut olmadığı bir işyerinde toplu işçi çıkarılması kanuna aykırı olacaktır. İş Hukukunda belirlenmiş olan toplu işçi çıkarma şartlarının neler olduğu ve yasal prosedürün ne şekilde olduğu, bu makalenin konusu olacaktır.

II- Toplu İşçi Çıkarma Ne Demektir:

İşverenin toplu bir şekilde ve bir aylık süre içinde aynı tarihte veya farklı tarihlerde çok sayıda işçisini gruplar halinde iş sözleşmesini feshetmesi, İş Kanunu'nda "Toplu İşçi Çıkarma" olarak tanımlanmıştır.

III- Toplu İşçi Çıkarılabilmenin Şartları ve Yapılması Gerekenler:

1- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesine göre, bir işten çıkarmanın, toplu işçi çıkarma olarak kabul edilebilmesi için bir arada bulunması gereken bazı şartlar öngörülmektedir. Kanunda belirlenmiş olan bu düzenlemelere göre, bir işyerinde toplu işçi çıkarmak için işveren, ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gerekleri sonucu toplu işçi çıkarmak istediğinde, bunu en az 30 gün önceden bir yazı ile bu işyerinde yetkili sendika varsa işyeri sendika temsilcisine ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nün ilgili il müdürlüğüne bildirmesi gerekir.

2- İşverenin söz konusu yazılı bildiriminde işçi çıkarmanın nedenleri, bundan etkilenecek işçi sayısı ve gruplar ile işe son verme işlemlerinin hangi tarihlerde gerçekleştireceğini ve iş sözleşmesini fesheterek işten çıkaracağı işçilerin ad ve soyadları ile T.C. Kimlik numaralarına ilişkin bilgilerin bulunması zorunludur.

3- İşyerinin bütünüyle kapatılarak kesin ve devamlı suretle faaliyete son verilmesi halinde, işveren sadece durumu en az otuz gün önceden Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nün ilgili il müdürlüğüne bildirmek ve işyerinde ilan etmekle yükümlüdür.

4- İşveren toplu işçi çıkarmanın kesinleşmesinden itibaren altı ay içinde aynı nitelikteki iş için yeniden işçi almak istediği takdirde nitelikleri uygun olanları tercihen işe alması gerekir.

Mevsim ve kampanya işlerinde çalışan işçilerin işten çıkarılmaları hakkında, işten çıkarma bu işlerin niteliğine bağlı olarak yapıyorsa, toplu işçi çıkarmaya ilişkin hükümler uygulanmaz.

IV- İş Sözleşmesi Feshedilecek İşçilere Bildirim Yapılması ve Süresi:

Toplu işçi çıkarma, yukarıda belirtilen bildirimlerin yanı sıra, İş Kanunu'nun 17. maddesi hükmü uyarınca, işveren, iş sözleşmesi feshedilecek olan her bir işçiye de ayrıca bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Bu feshetme bildirimi, her bir işçiye uygulanacak olan ihbar süresine uygun olarak yapılmalıdır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, işçilere yapılacak olan feshetme bildirimlerinin, Türkiye İş Kurumu'nun ilgili il müdürlüğüne yapılacak olan bildirimden 30 gün sonra geçerli olmasıdır. Bu nedenle, işçilere, feshetme için tanınan ihbar süreleri ancak söz konusu 30 günlük sürenin dolmasıyla sona erecektir. Otuz günün dolmasıyla birlikte işveren, işçi-

ye verilen ihbar süresinin dolmasını bekleyebilir, ya da işçinin ihbar ve tazminatını ödeyerek iş sözleşmesini feshedebilir.

V- İşyerinde Kaç İşçinin Çıkarılması Toplu İşçi Çıkarma Sayılır:

Bir işyerinde çalışan işçi sayısı:

- a) 20 ile 100 işçi arasında ise, en az 10 işçinin,
- b) 101 ile 300 işçi arasında ise, en az yüzde 10 oranında işçinin,
- c) 301 ve daha fazla ise, en az 30 işçinin,

Hizmet akdinin feshet edilerek işine son verilmesi Toplu İşçi Çıkarma sayılır.

Yukarıdaki tablodan da görüleceği gibi, bir işyerinde işten çıkarmaların Toplu İşçi Çıkarma olarak sayılması için en az 10 işçinin bir ay içinde işten çıkarılmış olması gerekir.

Yukarıda belirtilen çalışan işçi sayısı ile iş sözleşmesi feshedilen işçi sayılarının tespitinde; işverenin Türkiye genelindeki tüm işyerlerindeki işçi sayılarının toplamı değil, toplu işçi çıkarılan işyerinde çalışan işçi sayılarının toplamı değerlendirilecektir.

VI- Toplu İşçi Çıkarma İle İlgili Hükümlere Uymayan İşverene İdari Para Cezası:

Toplu işçi çıkarma ile ilgili olarak, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29. maddesinde belirtilen hükümlere aykırı şekilde işçi çıkaran işveren veya işveren vekiline, işten çıkarılan her işçi için Kanunun 100. maddesi gereğince, 2021 yılında 1.145,00 TL idari para cezası uygulanacaktır.

VII- Sonuç:

Yukarıda da açıklandığı gibi, bir işten çıkarmanın, "Toplu İşçi Çıkarma" olarak değerlendirilebilmesi için, 4857 sayılı Kanun'un 29. maddesinde belirtilen ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri işletme, işyeri veya işin gereği olarak, toplu işçi çıkarmak zorunda kalınmış olduğu şartlarının oluşmuş olması ve bu nedenle toplu işçi çıkarmak istediğini en az 30 gün önceden bir yazı ile bu işyerinde yetkili sendika varsa işyeri sendika temsilcisine ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nün ilgili il müdürlüğüne bildirilmesi gerekir.

Kanunun 29. maddesine aykırı olarak işten çıkarılan her bir işçi için 1.145,00 TL idari para cezası uygulanacaktır. Ayrıca, bu cezanın ödenmesi, toplu işçi çıkarmayı kanuna uygun hale getirmeyecektir. Kanunda belirtilen şartlara aykırı olarak iş sözleşmeleri feshedilen işçiler, feshin geçersizliği ve işe iade davasını açabileceklerdir.

Tek temennim, Ülkemizde kimsenin toplu işçi çıkarmak zorunda kalmamasıdır.

HEM MALİ MÜŞAVİR HEM DE ÜNLÜ SANATÇI OLMAK

Doç.Dr. Faruk GÜÇLÜ

Muhasebe mesleği denge, duyarlılık ve duygusal davranmaktan kaçınmayı beraberinde getirir. Belge düzenine uymak kuralı objektif olmayı ve delile göre davranmayı zorunlu kılar. O nedenle dünya çapında ünlü pek çok şair yazar ve sanatçımızın yaşamının bir döneminde muhasebecilik, mali müşavirlik vardır.

Yaşamını muhasebe mesleğinde ya da mali müşavirlik yaparak kazanan şair yazar ve sanatçılarımızın yaşamlarına kısaca bakacak olursak;

CEMAL SÜREYA: Asıl adı Cemalettin Seber olan Cemal Süreya, 1931 yılında Erzincan'da dünyaya geldi. Süreya, 25 Kasım 1954'te Eskişehir Vergi Dairesinde stajyer olarak göreve başlamıştır. 8 Ağustos 1955'te yapılan Teftiş Kurulu sınavını kazanarak 11 Ağustos 1955'te maliye müfettiş yardımcısı olarak göreve başladı. 7 Ekim 1958'de girdiği yeterlilik sınavı sonucunda beşinci sınıf maliye müfettişi olmuştur. Cumhuriyet döneminin ünlü şairlerindedir.

BAYBURTLU ZİHNİ: Osmanlı döneminin İlk maliyecisi şairlerdendir.

ZİYA OSMAN SABA: Cumhuriyet dönemi yazarlarından olan Ziya Osman Saba 30 Mart 1910 tarihinde İstanbul'da dünyaya geldi. Hukuk eğitimi sırasında bir yandan da Cumhuriyet Gazetesi muhasebe servisinde çalışan Ziya Osman Saba, çalışma hayatına 1938 yılında girdiği Emlak ve Eytam Bankası'nda uzun yıllar devam etmiştir.

EVLIYA ÇELEBİ: Seyyah Evliya Çelebi'nin bilinen görevi vergi memurluğudur.

ERHAN BENER: Yazar ,1929 Kıbrıs'ta dünyaya geldi. 7 Aralık 2007 tarihinde Ankara'da vefat etti. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 1950 yılında mezun oldu.

1950'de Maliye Bakanlığı'na memur olarak girdi; müfettiş yardımcılığı, hesap uzmanlığı ve hazine genel

müdür yardımcılığı, kambiyo kontrol dairesi başkanlığı görevlerinde bulundu. 1963-1966 ve 1969-1973 yıllarında Paris'te, önce Türkiye Büyükelçiliği maliye müşaviri daha sonra da OECD Türkiye Daimi Temsilciliği başkan yardımcısı olarak görev yaptı. 1975'te, Emekli Sandığı genel müdürüyken kendi isteğiyle emekliye ayrıldıktan sonra avukatlık yaptı.

ASIM BEZİRCİ: 1927 yılında Erzincan'da doğdu. 1950 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat

Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Uzun dönem muhasebecilik yaptı ve bu meslekten emekli oldu.

Asım Bezirci'nin muhasebe mesleğini edebiyatçı olarak tanımlaması önemlidir.

'Nitekim, yazar olarak birçok yararı dokundu bana. Örneğin; ölçülü davranmayı, yanlışlıktan korkmayı, belgeye dayanmayı, aklını kullanmayı, duyguculuğa kapılmamayı ve gerçekçi, düzenli, dengeli, tutarlı olmayı muhasebe öğretti bana. Savunduğum ve uygulamaya uğraştığım nesnel, bilimsel eleştiri anlayışımın güçlenmesine yardım etti. Az şey mi bu?'

NAİMA: Osmanlı döneminin ünlü tarihçi olarak bilinen Naima defterdar olarak görev yapmıştır.

ABDULHAK ŞİNASİ HİSAR: Ünlü yazarımız 14 Mart 1887, İstanbul'da dünyaya geldi, 3 Mayıs 1963, İstanbul'da vefat etmiş ünlü yazarlarımızdandır.

Osmanlı Bankası ve bir Alman şirketinde muhasebeci olarak çalışmıştır.

ŞÜKRAN KURDAKUL: Şair, yazar, edebiyat araştırmacısı Şükran Kurdakul, 23 Mart 1927 İstanbul'da dünyaya gelmiş, 15 Aralık 2004, İstanbul'da vefat etmiştir. Askerlik dönüşü Ziraat Bankası Bahçekapı Şubesinde depo ve muhasebe memuru olarak çalışmıştır.

DEDE EFENDİ: Ünlü besteci Dede Efendi Baş muhasebe kaleminde katiplik yapmıştır.

ŞİNASİ: Tanzimat dönemi edebiyatının ünlü isimlerinden Şinasi, Meclis-i Maliye üyeliği yapmıştır.

ŞAİR EŞREF : Ünlü hiciv şairlerinden olan Şair Eşref, maliye katibi, Turgutlu, Akhisar ve Alaşehir Mal Müdürü olarak görev yapmıştır.

NECİP FAZIL KISAKÜREK: Cumhuriyet döneminin ünlü şair ve yazarlarından olan Necip Fazıl Kısakürek, 6 Mayıs 1904 tarihinde İstanbul'da doğdu. 25 Mayıs 1983, İstanbul'da vefat etmiştir.

Ünlü şair yaşamının bir bölümünde Osmanlı Bankası ve İş Bankası Muhasebe Müdürü olarak çalışmıştır.

NABİ: Divan şairi Nabi, baş muhasebeci olarak görev yapmıştır.

NAİLİ: Divan Şairi Naili, Osmanlı döneminde defterdarlık yapmıştır

NEFİ: Sultan 1.Ahmet zamanında cizye memuru olarak görev yapmıştır.

ALİ EMİRİ: Divan-ü Lugat İt Türk'ü kendisine borçlu olduğumuz Ali Emiri Elazığ, Halep Defterdarlığı, Yemen Maliye Müfettişliği görevlerinde bulunmuştur.

ALİ İZZET ÖZKAN: Saz şairi, 1902 tarihinde Emlek Hüyük köyü / Şarkışla'da doğdu. 10 Ekim 1981 tarihinde vefat etti.

Sivas ili Gemerek ilçesinde vergi tahsildarı olarak görev yapmıştır.

A.KADİR: Asıl adı İbrahim Abdülkadir Meriçboyu'dur. 1917 tarihinde İstanbul'da doğdu. 1 Mart 1985 tarihinde İstanbul'da vefat etti. 1940 kuşağı toplumcu şairleri arasında yer alır. Konya'da bir süre muhasebecilik yapmıştır.

SEZAI KARAKOÇ: Asıl adı Ahmet Sezai Karakoç olup 22 Ocak 1933 tarihinde Ergani, Diyarbakır'da doğmuş, şair, yazardır Maliye müfettişi olarak görev yapmıştır.

CAHİT ZARİFOĞLU: 1 Temmuz 1940 tarihinde Ankara'da doğdu. 7 Haziran 1987 tarihinde İstanbul'da vefat eden, şair ve yazar, Turing Otomobil Kurumunda muhasebeci olarak çalışmıştır.

İLHAN GENCER: Şair, Galata Vergi Dairesinde memur olarak çalışmıştır.

ARİF DAMAR: Şair, 23 Temmuz 1925 tarihinde Gelibolu'da dünyaya gelmiş, 20 Ekim 2010 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. İş bulmadığı dönemlerde bir süre özel bir şirkette muhasebe elemanı olarak çalışmıştır.

ABDURRAHİM KARAKOÇ: Ünlü şair, yazar Karakoç, 1932 yılında Kahramanmaraş'ın, Ekinözü ilçesinde dünyaya geldi. 1958 yılında bulunduğu kasabada belediye mesul muhasibi olarak memuriyete girdi. 1981 yılının mart ayında emekli oldu.

FETHİ NACİ: Ünlü eleştirmenlerimizden Fethi Naci, 3 Nisan 1927 tarihinde Giresun'da doğdu. 1949 yılında da İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldu. 1965 yılına kadar çeşitli işlerde muhasebe memuru ve personel müdürü gibi çeşitli görevlerde bulundu.

RESSAM İSMAİL SOYSAL: 1937 yılında Gümüşhane'de doğdu. Yüksek öğrenimini İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde tamamladı. Otuzbeş yıl özel sektörde çalıştıktan sonra İstanbul'da Mali Müşavir olarak mesleğini yürütmektedir.

EROL BÜYÜKBURÇ: Sanatçı 22 Mart 1936'da Adana'da doğdu. İlkokulunu memleketinde, ticaret lisesini İstanbul'da okuduktan sonra kısaca İstanbul Üniversitesi'nde ekonomi okudu. Ancak, bir müzik

kariyeri seçtikten sonra yüksek öğrenimi bıraktı. Daha sonraki yaşamını müzisyen olarak tamamladı.

YALÇIN MENTEŞ: Geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz ünlü tiyatro sanatçısı Yalçın Menteş 1 Nisan 1960'ta İzmir'in Tire ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise eğitimi İzmir'de tamamladı. İzmir'deki halasının yanında muhasebecilik yaptı. İzmir'de liseyi bitirdikten sonra, tiyatroya, 1977 yılında Turgut Özakman'ın "Darılmaca Yok" adlı oyunuyla başladı. 1999 Yılında Star Tv' de yayınlanan "Çarli" ve başrollerini Mehmet Ali Erbil ile paylaştığı televizyon dizisi "Tatlı Kaçıklar" ile yıldızı parlamıştır. 1983'de İzmir'de 45 kişilik kadrosuyla bir cep tiyatrosu kurdu.

TÜLAY ÖZER: Tülay, Nilgün, Songül ve Zerrin Özer adında dört kız kardeşin en büyüğü olarak Erzincan'ın Kemaliye ilçesinde doğan, asıl mesleği muhasebecilik olan sanatçı profesyonel müzik kariyerine 1972 yılında başladı.

ALİ MÜMTAZ AROLAT: 23 Temmuz 1897'de İstanbul'da doğdu. 4 Eylül 1967'de İstanbul'da vefat etti.

Tabiat ve aşk temalarını işleyen hece ölçüsündeki şiirleriyle tanınır. Türkiye'nin ilk simbolist şairlerinden. Öğrenimini Ticaret Lisesi'nde tamamladı. Çeşitli bankalarda çalıştı. 1926-1962 yılları arasında İş Bankası Umum Muhasebe Müdürü olarak görev yaptı,

CAZİM GÜRBÜZ: 14 Aralık 1948, Bayburt'ta doğdu. Yazar, bir süre özel sektörde çalıştıktan sonra, uzun yıllar Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olarak hayatını sürdürdü. 2001 yılında, girdiği mesleki sınavı kazanarak Yeminli Mali Müşavir oldu.

Kısaca bazılarını sıraladığımız, tarihçi, müzik adamı, şair ve yazarlarımızın yanı sıra adını yazmadığımız başka sanatçılarımızda bulunmaktadır.

Muhasebe mesleği, yorucu bir meslektir. Ciddiyet, disiplin ve tutarlılık gerektirir. Muhasebe mesleğinin sanatçı olma yolunda yol gösterici özelliği de olduğunu söylemek mümkündür.

SAĞLIK HİZMET SUNUCULARINDA e-FATURA VE e-DEFTER UYGULAMALARI

SMMM Alper ERDEM

Teknolojik gelişmeler, bilgisayar ve yazılım alanlarında ortaya çıkan yenilikler, büyük veri, veri madenciliği, yapay zeka, endüstri 4.0. gibi dönüşümler maliye ve muhasebe alanında da etkisini göstermektedir. Şirketler, vergi mükellefleri kendilerini bu sürece uyumlu hale getirmekte ancak vergi idaresinin çok daha hızlı bir şekilde sürece adapte olduğu görülmektedir. Vergi idaresi modern uygulamaları hızlı bir şekilde vergisel süreçlere dahil etmektedir

Elektronik Muhasebe sistemleri ve Elektronik Muhasebe uygulamaları tüm dünyada ve ülkemizde hızla gelişmekte ve yaygınlaşmaktadır.

Ülkemizin Maliye ve Denetim sisteminde gitgide uygulaması önemli hale gelen hatta artık Ekonomik reform paketlerinde gündem maddesi haline gelen Elektronik Muhasebe Uygulamalarında sürekli kapsam genişletilmekte ve yeni yeni sektörler Elektronik Muhasebe Uygulaması kapsamına alınmaktadır.

Son yayınlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (sıra no: 509)'nde değişiklik yapılmasına dair tebliğ (sıra no: 526) ile birlikte,

Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme imzalayan sağlık hizmeti sunucuları ile medikal malzeme ve ilaç/etken madde temin eden tüm mükellefler (hastane, tıp merkezleri, dal merkezleri, diyaliz merkezleri, Sağlık Bakanlığının ruhsatlı diğer özelleşmiş tedavi merkezleri, tanı, tetkik ve görüntüleme merkezleri, laboratuvarlar, eczaneler, tıbbi cihaz ve malzeme tedarikçileri, optisyenlik müesseseleri, işitme merkezi, kaplıcalar, beşeri tıbbi ürün/ürün sunan ve/veya üreten özel hukuk tüzel kişileri ve

bunların tüzel kişiliği olmayan şubeleri, ecza depoları vb.). E Fatura Uygulamasına geçmek zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca 1/7/2021 tarihinden itibaren, bu tarihten sonra Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme imzalayanlar ise söz konusu Kuruma fatura düzenlemeye başlamadan önce e-Fatura uygulamasına geçmek zorundadır

Bu durumda Sağlık sektöründe bulunan firmalar Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme olması şartına bağlı olarak 1 Temmuz 2021 tarihinden itibaren E Fatura ve E arşiv Fatura sistemine geçmek zorundadır.

e-Belge uygulamalarına dâhil olan mükellefler, uygulamaya dâhil oldukları tarihin içinde bulunduğu ayın (e-Fatura ve e-Arşiv Fatura uygulamaları için 7'nci günün) sonuna kadar, söz konusu belgeleri kâğıt ortamda da düzenleyebilirler. Ancak aynı işlem için e-Belge veya kâğıt ortamdaki belgelerinden sadece birinin düzenlenmesi gerekmektedir. e-Belge uygulamalarına dahil olunan tarihin ait olduğu ayın sonundan (e-Fatura ve e-Arşiv Fatura uygulamaları için 7'nci günden) itibaren, belgelerin e-Belge olarak düzenlenmesi zorunlu olup, kâğıt ortamda belge düzenlenmesi halinde Kanunda yazılı cezalar tatbik edilir. Bu Tebliğde belirtilen e-Belgeleri düzenleme yetkisi bulunan mükelleflerin, sistemlerinde arıza veya kesinti meydana gelmesi veya diğer mücbir sebep durumlarında düzenlenmek üzere yeterli miktarda matbu belgeleri bulundurmaları zorunludur. Bu şekilde belge düzenlemek istisnai bir uygulama olup, belge düzenlemeye başlamadan önce Başkanlığa konu hakkında tevsik edici bilgi ve

belgelerle birlikte yazılı olarak bilgi verilmesi ve bu durumun süreklilik arz etmemesi gerekmektedir.

Bu açıklamalara göre Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşmesi olan sağlık hizmet sunucuları ilk kez e-Fatura e-Arşiv Fatura sistemine geçtiklerinde ilk 7 gün isterlerse kağıt ortamda fatura düzenleyebilecek isterlerse e-Fatura ve e-Arşiv fatura düzenleyebileceklerdir.

SAĞLIK HİZMET SUNUCULARINDA ELEKTRONİK DEFTER GEÇİŞLERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme imzalayan Sağlık Hizmet sunucuları kendilerine e-Fatura geçiş zorunluluğu getirilen mükellefler arasında sayıldığı için e-Defter uygulamasına geçmek zorundalar.

Bu Kapsamda olan firmalar isterlerse 1 Temmuz 2021 tarihinden itibaren e-Defter uygulamasına geçebilirler ya da yasal zorunluluk başlangıç tarihi olan 01.01.2022 tarihinde e-Defter uygulamasına geçebilirler. Burada hatırlatmak istediğim çok önemli olan nokta eğer yıl içeri-

sinde e-Defter uygulamasına geçiş yapılıyorsa e-Defter uygulamasına geçiş tarihine kadar olan dönem için kağıt ortamdaki defter yazdırılıp 1 ay içerisinde Noter tarafından kapanış tasdiki yapılması gerekmektedir.

Belirlenen limitler dahilinde olup Defter Beyan Sistemi kapsamında defter tutan firmalar belirlenen limitleri aşana kadar Defter beyan sisteminde kalabilirler. Tabiidir ki belirlenen limitler aşıp Bilanço usulüne göre defter tutmak zorunda kaldıkları dönemde e-Defter uygulamasına geçmek zorundalar.

Görüldüğü üzere Elektronik Muhasebe uygulamaları yeni sektörler eklenerek hızla yaygınlaşmaya ve her geçen gün mesleğimizde daha da önemli hale gelmektedir.

Mesleğimiz elektronik muhasebe uygulamaları ile birlikte çok daha önemli bir hale gelerek hızla değişmektedir.

Yoğun çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim.

YURT DIŞINDAN İTHAL EDİLEN HİZMETİN KDV VE STOPAJ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖRNEK UYGULAMA

Mustafa KALAFAT / SMMM-Öğretim Görevlisi

Değerli Okurlar,

Küreselleşen Dünya’da gün geçtikçe firmaların almış oldukları mal ve hizmetin de türü ve içeriği değişmektedir. Bu durum özellikle yurt dışı firmalarından alınan hizmetlerin ülkemizde vergilendirmesi açısından önem arz etmektedir. Bununla ilgili çalışmalarınızda kolaylık sağlayacak özet tablo aşağıda sunulmuştur.

	DURUMU	İKİLİ ANLAŞMA	KDV	STOPAJ
HİZMET	YURT İÇİ	VAR	2 NOLU VAR	YOK
HİZMET	YURT İÇİ	YOK	2 NOLU VAR	VAR
HİZMET	YURT DIŞI	VAR	YOK	YOK
HİZMET	YURT DIŞI	YOK	YOK	VAR

İthal edilen hizmet yurt içi bir proje için alınıyorsa ve hizmetin ithal edildiği ülke ile çifte vergiyi önleme anlaşmamız varsa (bakınız YÜRÜRLÜKTE BULUNAN ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARI) sadece 2 nolu KDV hesaplaması yapılacaktır. Stopaj bu durumda dikkate alınmayacaktır. Buradaki en önemli nokta hizmet veren firmanın hizmeti yurtdışında yapmış olmasından çok, özün önceliği gereği neresi için yaptığıdır. Uygulamada en çok karşılaşılan senaryolar tabloda bir ve ikinci satırda belirtilenlerdir. Bunlarla ilgili örneklere aşağıda değinilmiştir.

Örnek 1: ÜNYE A.Ş. ikili anlaşmamız olan bir ülkedeki proje danışmanlık firmasından, yurt içindeki bir projemiz için hizmet ithal etmiştir. Bu durumda hizmet her ne kadar yurtdışında gibi görünse de özünde yurtiçindeki iş içindir. Bu durumda ÜNYE A.Ş. sadece 2 nolu KDV hesaplanacaktır. 2 nolu KDV sorumlu sıfatıyla beyan edilecektir. Hesaplanan tutar indirimine mani bir durum yoksa, 1 nolu KDV beyannamesinde de indirim konusu yapılabilir. Fatura üzerinde yazılı olan döviz matrahının, o gün için T.C. Merkez Bankası tarafından açıklanan döviz alış kuru ile Türk Lirası’na çevrilmesi

sonucu bulunan Türk Lirası matrah üzerinden %18 olarak KDV hesaplanır ve beyan edilir.

Yurtdışından ithal edilen her hizmet gerekli şartları sağlasa bile KDV kapsamında düşünülmemelidir. Alınan hizmet ile ilgili istisna ve muafiyet uygulaması olabilir ya da KDV’nin konusuna girmeyebilir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, yararlanma Türkiye’de olmak ve KDV’yi önleyen özel bir hüküm bulunmamak kaydıyla (KDV 9.madde);

- Yurtdışından teknik hizmet, montaj hizmeti veya danışmanlık hizmeti alınması

-Yurtdışından gayri maddi hak alınması veya kiralınması (know-how, marka vs.),

- Yurtdışından kiralanmış menkulün (mesela bir iş makinesinin) Türkiye’ye getirilip kullanılması,

- Yurtdışından yazılım hizmeti alınması,

- Yurtdışından tamir-bakım hizmeti alınması,

- Bir yurtdışı firmanın personeli olan kişinin, geçici süreyle Türkiye’de görev yapması, gibi hizmetler KDV sorumluluğu gerektirmektedir.

Bu sorumluluğa ilişkin KDV oranı o hizmet türünün tabi olduğu orandır.

Örnek 2: ÜNYE A.Ş. ikili anlaşmamız olmayan bir ülkeden hizmet ithal etmiştir. Hizmet yurtiçi kapsamındadır. Bu durumda Türkiye’de hem 2 nolu KDV, hem de stopaj hesaplaması yaparak faturayı kayda alacaktır. KVK’nın 30.maddesi çerçevesinde BKK ile belirlenmiş oranlarda stopaj yapmaları ve ertesi ay muhtasar beyanname ile beyan etmeleri gerekmektedir. KDV ise 1 nolu örnekte olduğu gibi beyan edilecektir.

İthal edilen her hizmet stopaja tabi değildir. Buna göre yurtdışında mukim kişi veya kuruluşlara yapılan; (KVK 24.maddede ve GVK 94.madde)

- Her nevi komisyon ödemeleri,
- Yurtdışında yapılan ilan veya reklam bedeli ödemeleri,
- Tamir veya bakım ücreti ödemeleri,
- Yurtdışında gerçekleşen taşıma bedeli ödemeleri,
- Sigorta primi ödemeleri,
- Yurtdışında yaptırılan fason iş bedeli ödemeleri,
- Gözetim ücreti ödemeleri,
- Yurtdışı seyahatlerde ortaya çıkan ödemeler (otel, lokanta, ulaşım, haberleşme vs.),
- Fuar katılım ücreti ödemeleri,
- Uydu kirası ödemeleri, ile sair benzeri ödemeler, “ticarî” nitelikli olduklarından stopaj kapsamına girmemektedirler.

Buna mukabil yurtdışından sağlanan;

- Elemanların ücretleri (yabancı bir kuruluşun elemanının Türkiye’deki bir firmanın personeli veya yöneticisi olarak çalışması nedeniyle söz konusu

yabancı kuruluşa yapılan ödeme “ücret” niteliğindedir ve KVK nun 24 üncü maddesi uyarınca stopaja tabidir.)

- Mühendislik, montaj, danışmanlık, eğitim hizmeti, özel yazılım yaptırılması, tercüme yaptırılması gibi serbest meslek hizmeti niteliğindeki hizmet bedelleri,

- Kiralama hizmeti karşılığında yapılan ödemeler (Finansal kira veya normal kira),

- Borç verme, mevduat ve benzeri fonlamalar karşılığında ödenen faizler,

- Telif, imtiyaz, ticaret ünvanı, marka, know-how ve benzeri gayri maddi haklar için ödenen bedeller veya kiralar, gibi, GVK nun 94 veya KVK nun 24 üncü maddesi kapsamında bulunan ödemelerde, vergi anlaşmasında stopajı önleyen bir hüküm olmadığı sürece, gerekli oranlar üzerinden stopaj yapılması icap etmektedir.

Sonuç olarak, yukarıda bahsedilen bilgiler doğrultusunda değerlendirme yapmak ithal edilen hizmetin Türkiye’de doğru ve güvenilir şekilde kayda alınması ve vergisel boyutlarının da doğru yorumlanmasını sağlayacaktır.

ŞİRKETLERDE STRATEJİK PLANLAMA VE MALİ MÜŞAVİRLİK MESLEĞİNİN GELECEĞİ HAKKINDA ÖNGÖRÜLER

Kayhan YÜZBAŞIOĞLU / SMMM

Bildiğimiz üzere Mali Müşavirlik mesleği özünde bir mali danışmanlık faaliyetidir. Bir veya birkaç konuda danışmanlık yapabilmek için ciddi bir bilgi birikimin yanı sıra, deneyim ve sürekli gelişim şarttır.

Son yıllarda ivmelenerek hızlanan dijitalleşme de mali müşavirliği mutlak surette etkileyecektir. “Defter Beyan Sistemi”nin de bunun önemli göstergelerinden biri olduğu açıktır. Çünkü bir süre sonra zaten hazır olan alt yapı ile sermaye firmalarının da tüm işlemleri bu sistemden yapılacaktır. Bu da şu anlama gelmektedir, tek düzen hesap planı hesapları yoruma kapalı olacaktır, denetim ve kontrol bu açıdan daha rahat sağlanacaktır. Bundan sonra; rutin yapılan işlerin yanı sıra mali analiz, bilirkişilik, adli muhasebe, bağımsız denetim, muhasebe sistemleri kurulumu, bütçe ve planlama ve benzeri alanlarda uzmanlaşmak daha akılcı olacaktır.

Dolayısıyla bizlerin artık müşavirlik hizmetini daha fazla ön plana çıkararak çalışmalıyız fikrindeyim.

Bu bağlamda; aşağıdaki önerilerde bulunabilirim:

1-MALİ TABLOLAR ANALİZLERİ, YORUMLANMASI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ SUNULMASI :

Mali Tablo Analizi’nde, doğru veri girişleri için sağlam temelleri olan bir muhasebe alt yapısı zorunludur. Doğru bilgileri içeren bilanço, gelir tablosu, nakit akış tablosu, smm tablosu, fon akım tablosu, kar dağıtım tablosu, öz kaynaklar değişim tablosu ile yapılacak analizlerle firmalar doğru değerlendirilebilir, problemleri alanlar tespit edilerek çözümleri geliştirilebilir. Burada Mali Tablolar ile birlikte Maliyet Analizleri, paralel olarak değerlendirilmelidir.

Mali Tablolar Analizi tekniklerinden hangisi veya hangilerinin kullanılacağına tespitinde göz önünde bulundurulacak kriterlerin doğru belirlenmesi önem-

lidir. Doğru dataların sektörel bazda değerlendirilmesi gerekmektedir.

Verilerdeki değişimlerin doğru tespiti ve yorumlanması önceliklidir. Firmaların yapılmış bütçeleri de göz önünde bulundurularak, mali tablo analizleri sonucunda elde edilen veriler, ileriye yönelik istatistiksel hesaplamalar, orta ve uzun vadeli firma hedefleri konularında temel taşları oluşturacaktır.

2-MALİYET ANALİZLERİ

Burada asıl olan fayda-maliyet, kar-maliyet, maliyet-hacim-kar analizleri yapabilmek, başabaş noktalarına göre bir sonraki aşama olan bütçeleme işlemlerine geçebilmektir.

2a-Maliyet Analizlerinde en önemli konu giderlerin maliyetlendirilmesidir. Burada ilk adım, sağlıklı ve düzgün çalışan, gerekli kontrollerin ve iyileştirmelerin yapıldığı, sürekli geliştirilebilen bir maliyet muhasebesi sistemi kurmaktır.

2b-Maliyet Analizlerinde yönetim muhasebesi ilkelerinin kullanılması doğru olacaktır. Kullanılacak tekniklerin öncelikleri bu ilke ve tanımlara göre belirlenmelidir.

2c-Maliyet Analizleri MTA ile paralel olarak değerlendirilmelidir.

3-MAKRO-MİKRO EKONOMİK VERİLER & DEĞERLENDİRİLMESİ:

Salt sektörün ve ülkenin değil, global ekonomik verilerin de değerlendirilmesi artık daha önemli hale gelmiştir. Özellikle büyük ve büyüme trendine girmiş firmaların çoğunluğu, ürün ve/veya hizmet sağlamak fark etmeksizin uluslararası çalışmaya yönelmektedirler. Bu noktada gümrük vergilerinden kotalara, ithalat-ihracat yapılan ülkelerin vergi sistemleri ve mali politikaları, sürdürülebilir ticari ilişkilere dek tüm etmenler firmaları mutlak suretle etkileyecektir. Dolayısıyla; makro ekonomik göster-

geler global anlamdaki eğilimleri mikro ekonomik göstergeler de bölgesel ve ülkesel eğilimleri, geçerli ekonomik sistemleri içerecektir. Bunların tamamı birer etkin değişken olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

4-BÜTÇE: (Genel yönetim gideri bütçesi, Faaliyet bütçesi, Finansman bütçesi)

Firmaların bütçe konusunda da desteklenmesi bizlerin mesleki sorumluluklarından biri olduğu düşüncesindeyim. Bütçeler; profesyonelce yapılmalıdır. Örneğin büyük hacimli inşaat firmalarında, bütçeleri teknik ofis personeli yapmaktadır; ancak elbette ki bütçe çalışmalarında mali müşavirlerin de bulunması fikrimce gereklidir.

Stratejik olarak planlamalar, uygulanabilir bütçelerle mümkündür. Dolayısıyla ki, bir firmanın özellikle yatırım projeksiyonları da dahil olmak üzere ileri yönelik tüm tahminlemelerinde bütçeler ilk adımı oluşturmaktadır.

Gerekliliklerine göre aşağıdaki bütçeler oluşturulabilir :

- Genel İşletme Bütçesi
- Planlama Bütçesi(Statik, stabil); bu tür bütçelerde revize gereklidir.
- Kontrol Bütçesi (Dinamik, esnek, değişken)
- Ödenek Bütçesi
- Sermaye Bütçesi
- Döner (Sürekli) Bütçe
- Üretim Bütçesi

Burada bütçe çalışmalarında aşağıdaki işlemlerin yapılması doğru olacaktır.

4a- Bilanço kalemlerine göre başlangıç bütçesi(R=0) hazırlanması.

4b- Gerçekleşme raporları ile (Nakit Akış Tablosu, reelize edilmiş takip tabloları) yapılmış bütçenin karşılaştırılarak revize edilmesi. Bir önceki yıl verileri ile mevcut yılın mikro ve makro iktisadi verileri ışığında karşılaştırılması (Kur farkları, ticari hacimler, sektörel bazda vergiler vs.).

4c- Bütçe verileri ile olasılık hesaplamalar çerçevesinde 3-6-9-12 aylık projeksiyonların hazırlanması (Kar-Zarar Analizleri).

4d- Yatırım projeksiyonu: Belli “t” süre sonunda istatistiksel verilerle kar-zarar tahminleri yaparak,

“t” süre önceden kaynak verimliliğini arttırmak, atıl fon ve varlıkları doğru değerlendirmek yoluyla kar ve fayda maksimizasyonu, maliyet optimizasyonu sağlanması.

5-VERGİ DANIŞMANLIĞI:

Yurtiçinde; özellikle gelir tablosundaki “Dönem Karı ve Zararı” - “Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları” kaleminde yer alacak olan vergi yükümlülüklerinde, vergisel avantajların belirlenip uygulanması ve önceden önlemi alınmak suretiyle diğer yasal yükümlülük giderlerinin optimize edilmesinin sağlanması gerekmektedir. Güncel mevzuata hakim olmak bu konudaki ilk görevimiz durumundadır. Bu noktada elbette Sosyal Güvenlik teşviklerini de göz ardı etmemek doğru olacaktır.

Yurtdışında ise genel anlamda lokal danışmanlardan, lokal meslektaşlardan yardım alınmaktadır. Ancak dünya genelinde hemen her ülkede vergi işleyişi ana hatları ile aynıdır. Dolayısıyla bizler için yurtdışındaki vergi ve sosyal güvenlik işlemlerinin, danışmanlığının büyük sorun olmayacağı düşüncesindeyim. Ayrıca, uluslararası ticarete gümrük vergisi, lojistik ve sigorta kanunları da mutlaka önemsenmelidir.

Son olarak şunları ekleyebiliriz ;

-Yukarıdaki kavramların ışığında, öncelik firmaların muhasebe-finans sistemlerini kurmak veya revize etmek gerekecektir. Burada firmanın muhasebe politikalarının belirlenmesi ve/veya uygun hale getirilmesi de önem arz etmektedir.

-Sürekli denetim ve kontrol ile sistemi sağlıklı tutmak, iç kontrol sistemini kurmak da gerekliliktir. Bu sayede hem statik hem de dinamik düzeyde kontrollü ilerlemek ana prensiplerden olmalıdır.

-Firmalardaki kurumsallaşma ve düzenli ilerleme adına gereksinim duyulan her birim-bölümde sistemsel işleyişin detaylı olarak prosedürlerle belirlenmesi; daha sağlıklı, zamanın doğru kullanıldığı, hata payının en aza indirilebildiği, kayıplarının azaldığı disiplinli bir faaliyet sağlayacaktır.

-Tüm bunların ışığında; elde edilecek sonuçlarla firmaların mikro düzeyde sağlıklı ve karlı ilerlemesi; makro düzeyde piyasalarda rekabet edebilir durumda, güçlü ve gelecek konusunda güvende olmaları sağlanabilecektir.

YABANCILAR İLE YURT DIŞINDA YAŞAYAN TÜRK'LERE KONUT VE İŞYERİ SATIŞINDA KDV YOK

Sabri ARPAÇ / YMM

TÜİK'e göre Türkiye genelinde 2020 yılında yabancılara 40 bin 812 konut satılmış. 2021 Haziran sonu itibarıyla de 4 bin 748 konut satılmış. Yıllık bazda yüzde 185,3 artış gerçekleşmiş. Yabancılara konut satışının 2017 yılında katma değer vergisi istisnası getirilmesinin etkisinin büyük olduğu görülmektedir. Bu yazımda yabancılara ve 6 aydan fazla yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarına yapılan konut ve işyeri satışlarının katma değer vergisi istisnası üzerinde duracağım.

I- İSTİSNANIN KAPSAMI

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 13/i 2017 yılında 6824 sayılı Kanunun 7'nci maddesi ile eklenen ve 2017 yılı başında yürürlüğe giren düzenlemeye göre; konut veya iş yeri olarak inşa edilen binaların ilk teslim bedellerinin döviz olarak Türkiye'ye getirilmek koşulu ile katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Buna göre;

- Çalışma veya oturma izni alarak altı aydan daha fazla yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına,
- Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir iş yeri ya da daimî temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kişikurumlara,

Yapılan konut veya iş yeri teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

II- TÜRK VATANDAŞLARININ İSTİSNADAN YARARLANMA KOŞULLARI VE ARANACAK BELGELER

Bu istisnadan, çalışma veya oturma izni alarak altı aydan daha fazla yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları da yararlanmaktayken, resmî daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları bu istisnadan faydalanmamaktadır.

Bu istisnadan yararlanmak için,

- Teslimin yapılacağı tarih itibarıyla geçerli olan

yurt dışında çalışma veya oturma iznine sahip olunması,

- Çalışma veya oturma izninin alındığı tarih ile istisna kapsamında teslimin yapılacağı tarih arasında en az altı ay yurt dışında bulunması,

Koşullarının birlikte aranmaktadır. Daha açık bir anlatımla çalışma veya oturma izni alarak altı aydan daha fazla yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları bu istisnadan yararlanmaktadır.

İstisna kapsamında konut veya iş yeri tesliminde bulunacak satıcı müteahhitler; alım satımın istisna kapsamında olduğunun tevsikine ilişkin olarak alıcı Türk vatandaşından yukarıda sayılan koşulları taşıyan vatandaştan ikamet ettiği ülke resmi makamlarından alınmış;

- ikamet ve çalışma izin tezkeresi veya bu mahiyette bir belgeyi,

- Bu belgenin konut ve işyeri alınmadan en az 6 ay önce alındığını,

- Bu tarihlerde yurt dışında bulunduğunu, arayacaklardır.

III- YABANCI GERÇEK KİŞİDEN ARANACAK KOŞULLAR

Aslında bu istisnanın amacı yabancılara döviz karşılığında konut ve iş yeri satımını teşvik etmektir. Bu amaçla, Türkiye'de yerleşmiş olmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler bu istisnadan yararlanacaklardır. Bu istisnadan yararlanma koşullarını taşıyan alıcıların, istisna kapsamında birden fazla konut veya iş yeri almasına bir engel de bulunmamaktadır.

Ancak, Türkiye'de 6 aydan fazla kalan aşağıdaki sayılan gerçek kişiler Türkiye'de yerleşmiş sayılmadıkları için bu istisnadan yararlanacaklardır. Yani; Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre Türkiye'de yerleşmiş sayılmayan yabancı uyruklu gerçek kişiler bu istisnadan yararlanacaklardır.

Öte yandan, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 28'inci maddesi uyarınca kendilerine mavi kart verilen ve Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişiler de bu istisnadan yararlanacaklar.

İstisna kapsamında konut veya iş yeri tesliminde bulunacak satıcı müteahhitler, alıcıların istisna kapsamında olduğunun tevsikine ilişkin olarak;

- Uyuğunda bulunduğu ülke tarafından verilmiş pasaportun fotokopisini,
- Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilerde mavi kartın fotokopisini,
- Yabancı uyruklu gerçek kişinin Türkiye'de yerleşmiş olmadığına dair konut veya iş yerinin bulunduğu yer vergi dairesinden alınacak belgeyi,

Konut veya iş yeri tesliminden önce istisnadan yararlanacaklardan almaları gerekir.

IV- YABANCI TÜZEL KİŞİLERDEN ARANACAK KOŞULLAR

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesinde belirtildiği ve kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmayan ve bir iş yeri ya da daimî temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmeyen kurumlar da bu istisnadan yararlanmaktadırlar.

Kanuni merkezden maksat; vergiye tabi kurumların kuruluş kanunlarında, tüzüklerinde, ana statülerinde veya sözleşmelerinde gösterilen merkezdir. İş merkezi ise iş bakımından işlemlerin bilfiil toplandığı ve yönetildiği merkezdir. İstisna kapsamında konut veya iş yeri tesliminde bulunacak satıcı müteahhitler konut veya işyeri tesliminden önce; alıcıların istisna kapsamında olduğunu belgelemek için;

- Kurumun kanuni merkezinin bulunduğu ülke resmî makamlarından alınan işyerinin devam ettiğine dair belgeyi,
- Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de olmadığına ve bir iş yeri ya da daimî temsilci vasıtasıyla Türkiye'de kazanç elde etmediğine dair konut veya iş yerinin bulunduğu yer vergi dairesinden alınan belgeyi,

Konut ya da işyeri alıcısından almaları gerekir.

V- YURT DIŞINDA YAŞAYAN VE İSTİSNADAN YARARLANAMAYACAK TÜRK VATANDAŞLARI

Yukarıda da açıklandığı üzere; Gelir Vergisi Kanunu'nun 3/2'ncü maddesinde sayılanlar yani; resmî daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısı ile yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları bu istisnadan yararlanmamaktadırlar. Örneğin; yabancı bir elçilikte veya uluslararası bir kuruluşta gö-

revli bir Türk vatandaşı bu istisnadan yararlanamayacak ama, yurt dışında 6 aydan fazla ikamet eden işçi, emekli veya başka bir meslek mensubu bu istisnadan yararlanmaktadır.

VI- İSTİSNA KONUT VEYA İŞ YERLERİNİN İLK TESLİMİNDE UYGULANACAKTIR

İstisna, konut veya iş yeri inşa eden mükellef müteahhitlerin ilk teslimlerine uygulanmaktadır. Bu kapsamda müteahhitlerden alınan konut veya iş yerlerini ikinci elden Türk vatandaşları ile yabancılara satmaları bu kapsamda ilk teslim sayılarak istisnadan yararlandırılmaz. Yani 2'nci el konutlar bu istisnadan yararlanamazlar

Kat irtifakı kurulabilen konut veya iş yerlerinde ayrıca kat irtifakının kurulmuş olması gerekir. Yapı ruhsatında konut, dükkân, ofis, büro, rezidans, apart daire, devre mülk ve benzeri olarak tanımlanan konut veya iş yerleri istisna kapsamındadır. Ancak, kat mülkiyeti kurulan konut ve işyerlerinin fiilî teslimlerinin belgelenmesi aranmaz.

VII- ARSA SAHİPLERİNE VERİLEN KONUT YA DA İŞ YERİ TESLİMLERİ İSTİSNADAN YARARLANMAYACAKTIR

6824 sayılı Kanunun 7'nci maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanununun 13/i maddesi olarak eklenen düzenlemede bir hüküm olmamasına rağmen Maliye'nin konu ile ilgili tebliğinde; "kat karşılığı arsalarını müteahhitlere verenlerin satışlarına bu istisnanın uygulanmayacağı" açıklanmıştır. Gelir idaresi Başkanlığı bu tür işlemleri ikinci el satış sayarak istisna dışı bırakmıştır. Bu konunun da Maliye ile yargı arasında uyuşmazlık konusu olacağını şimdiden görülmektedir. (Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 22/07/2019 tarih ve 39044742-130-E.591162 sayılı özelgesi bu yöndedir).

VIII- BEDELİN TÜRKİYE'YE GETİRİLDİĞİNİN BELGELENDİRİLMESİ

İstisna kapsamındaki konut veya iş yerine ilişkin satış bedelinin en az %50'sinin satışa ilişkin faturanın düzenlendiği tarihten önce; kalan kısmının ise en geç bir yıl içerisinde alıcı tarafından döviz olarak Türkiye'ye getirilerek satıcıya ödenmemesi halinde, zamanında tahsil edilmeyen vergi, satıcı ile birlikte alıcıdan, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi ile birlikte geri alınır.

Yurt dışında bulunan dövizin, Türkiye'deki bir bankaya transfer edilmek suretiyle getirilmesi esastır. Dövizin Türkiye'deki bankaya transfer edilmesi durumunda, yapılan transfer işlemi banka dekontu ile belgelendirilir. Ödemenin, yurt dışındaki bankalar tarafından verilen kredi kartları ile yapılması da olanaklı olup, bu kredi kartları ile yapılan ödemelere ilişkin dövizin

Türkiye'ye getirildiğinin yurt içindeki ilgili banka tarafından verilecek bir dekont veya yazı ile belgelendirilmesi gerekir.

Alıcılar dışındaki gerçek veya tüzel kişiler tarafından bankalar aracılığıyla satıcıların hesabına yapılan döviz transferleri de aşağıdaki gibi belgelendirilmesi halinde kabul edilmektedir.

- Döviz transferine ilişkin banka dekontunda alıcıya ve teslim konu konut veya iş yerine ilişkin bilgilere (proje adı, adresi, bağımsız bölüm numarası) yer verilmesi veya,

- Döviz transfer eden gerçek veya tüzel kişiler tarafından, transfere konu tutarın alıcı adına gönderildiğine dair satıcıya, alıcı ve teslim konu konut veya iş yerine ilişkin bilgileri (proje adı, adresi, bağımsız bölüm numarası) içeren bir muvafakatname verilmesi,

Koşullarıyla istisna uygulamasında Türkiye'ye getirilen döviz olarak kabul edilir.

Yurt dışında bulunan dövizin Türkiye'ye alıcı tarafından fiziki olarak getirilmesi de mümkündür. Bu durumda dövizin Türkiye'ye getirilmiş olduğunun tevsikinde gümrük idaresinden alınan belgeler kullanılır.

Diğer taraftan, dövizin Türkiye'ye fiziken getirilmesi veya alıcının Türkiye'de bulunan hesabına yurt dışından transfer edilmesi durumunda, söz konusu bedelin satıcıya banka aracılığıyla ödenmesi ve bu ödemenin banka dekontuyla tevsik edilmesi gerekmektedir. Yurt dışından döviz olarak getirilen bedelin satıcıya Türk Lirası olarak ödenmesi de mümkündür.

Ancak, 6824 sayılı Kanunun Resmî Gazetede yayımlandığı 8/3/2017 tarihinden önce getirilen dövizler, bu istisna kapsamında Türkiye'ye getirilen döviz olarak kabul edilmeyecektir.

Ancak, belirli konut veya iş yeri almak amacıyla bu tarihten önce getirilen ve satıcıya ödenen dövizler, tevsik edilmek şartıyla istisna kapsamında teslim konu edilen konut veya iş yerlerine ilişkin Türkiye'ye getirilen döviz olarak kabul edilmektedir.

IX- İSTİSNA KOŞULLARININ İHLALİ EDİLMESİ

İstisnanın koşullarına uyulmadığının sonradan saptanması halinde zamanında tahsil edilmeyen vergi, bu vergi kadar da vergi ziyai cezası ve geciken her ay için hesaplanacak gecikme faizi ile birlikte alıcı ve satıcı zincirleme sorumlu olacaktır.

İstisna kapsamında teslim alınan konut veya iş yerlerinin bir yıl içerisinde elden çıkarılması halinde

zamanında tahsil edilmeyen vergiler 6183 sayılı Kanunun 48'nci maddesine göre hesaplanan tecil faiziyle birlikte tapu işleminden önce elden çıkaran yani satan tarafından ödenmesi koşulu getirilmiştir.

X- MÜTEAHHİDE KDV'NİN İADESİ VEYA BORÇLARINA MAHSUBU

Yasa kapsamında yapılan konut veya iş yeri teslimi vergilendirme dönemine ait katma değer vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir. Vergi beyannamesinin iade edilecek sütunda gösterilecektir. Satıcılar yani müteahhitler, her bir vergilendirme dönemi içinde gerçekleştirilen bu kapsamdaki satışlarını katma değer vergisi beyannamesi ekinde yer alan form (EK: 24) ile bildireceklerdir.

Verginin iadesi için;

- İstisnanın beyan edildiği döneme ilişkin indirilecek Katma Değer Vergisi listesi,

- İade hakkı doğuran işleme ait yüklenilen Katma Değer Vergisi listesi,

- İadesi talep edilen Katma Değer Vergisi hesaplama tablosu,

- Satış faturaları listesi,

- Satıcıların teslimden önce temin etmeleri gereken Tebliğin (II/B-12.1.3) bölümünde sayılan belgeler,

- Dövizin tamamının Türkiye'ye getirildiğini tevsik eden banka dekontları veya gümrük idaresinden alınan belgeler ile satıcıya ödendiğini tevsik eden banka dekontları,

- Satışa ilişkin tapu kayıt örneği,

Aranacaktır.

Konut veya iş yeri teslimlerinden doğan iade taleplerini standart iade talep dilekçesine yukarıdaki belgeleri ekleyerek iade talebinde bulunacaklardır.

Mükelleflerin yani satıcı müteahhitlerin bu işlemde kaynaklanan mahsuben iade talepleri ile 5.000 TL'yi aşmayan nakden iade talepleri yukarıdaki belgelerin ibraz edilmiş olması halinde miktarına bakılmaksızın vergi inceleme raporu, yeminli mali müşavir raporu ve banka teminat mektubu aranmadan yerine getirilmektedir.

İade talebinin 5.000 TL'yi aşması halinde aşan kısmın iadesi, vergi inceleme raporu veya yeminli mali müşavir raporuna göre yerine getirilecektir.

Teminat verilmesi halinde mükellefin iade talebi yerine getirilir ve teminat, vergi inceleme raporu veya yeminli mali müşavir raporu sonucuna göre çözülür.

NAKİT SERMAYE ARTIRIMLARINDA FAİZ İNDİRİMİ

Selahattin İPEK / SMMM / Bağımsız Denetçi

GİRİŞ:

Nakdi Sermaye Artırımından Kaynaklanan Faiz İndirimi, 27 Mart 2015 Tarihinde 6637 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kabul edilerek, 07 Nisan 2015 tarihinde 29319 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmasıyla hayatımıza girmiştir. Kanun'un 8 inci maddesi, Kurumlar Vergisi Kanunu(5520) "Diğer İndirimler" başlıklı, 10' uncu maddesine (ı) bendinin eklenmesinden ibarettir. Madde 26 - Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi ile 5520 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ı) bendi 1/7/2015 tarihinde,

yürürlüğe girmiştir.

İndirime esas açıklamalar daha sonra yayımlanan 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair 9 Seri No.lu Tebliğ (04/03/2016 Tarihli Resmî Gazete) ile yapılmıştır. Yayımlanan bu metin 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'ne "10.5. Türkiye'den yurtdışı mukimi kişi ve kurumlara verilen hizmetler" başlıklı bölümünden sonra gelmek üzere eklenmiştir.

Buraya kadar yukarıda yasal dayanağını sistemik bir düzen içinde vermeye çalıştığım bu değişikliklerle, aslında ne yapılmaya çalışılmıştır? Vergi hukukunda vergiye ait her çıkarılan yasanın elbette bir dayanağının varlığı dışında hangi amaca hizmet ediyor ve kapsamı hakkında gerekçeli bilgiler yer alır.

O halde, yararlanma zorunluluğu bulunmayan bu faiz indirim hizmetinden, indirimin maksadı ve kapsamına olan etkilerine bakalım.

İndirimin amaç ve kapsamı

Bu uygulamanın firmalar üzerindeki direk etkisi, hangi şirket üzerinden ele alınıyor ise o şirketin sermaye yapısının güçlendirilmesine esas, sürdürülebilir menfaatten ibarettir. İndirimden, şartları sağlayan sermaye şirketlerinin yararlanabilmeleri mümkündür.

Buna göre;

Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere sermaye şirketlerinin ilgili hesap dönemi içinde, ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları veya yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı dikkate alınarak, ilgili hesap döneminin sonuna kadar hesaplanan tutarın %50'sinin, kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, kurum kazancından indirim konusu yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Düzenlemeye konu edilecek tutarın hesabını yaparken, 1/7/2015 tarihi milat olarak alınmış olup, bu tarihten itibaren ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları, yeni kurulan sermaye şirketlerinde ise ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı indirim kapsamında dikkate alınacaktır. Ne var ki, sermayenin nakit olarak karşılanmayan kısmı için indirim uygulamasından yararlanılamayacaktır.

Dünya devletleri ile aynı kaderi paylaşan Ülkemizin içinden geçtiği ekonomik durgunluk ve sorunlar neticesi, geleceğimize yönelik kararlar alınırken, şirketlerde elbette kendilerini ayakta tutabilecek öneri ve önlem paketlerine sınırsız olarak faaliyetlerini ifa etmeye çalışmaktalar.

Bu vesile ile önümüzdeki günlerde her şirket kendi finansal tablolarının iyileştirilmesi çalışmalarına hız vererek, sermaye artırımlarının nakit olarak yapılması hususunu yeniden gözden geçireceklerini umuyorum.

İndirimde özellik arz eden durumlar

Normal hesap dönemine tabi şirketlerin(01.01.20xx – 31.12.20xx), TCMB 'nin ticari kredi faizi ile hesapla-

dıkları nakdi sermaye artırımını tutarını, banka dekontu veya elektronik ortamda tevsik ederek, beyanname döneminde kurumlar vergisi bakımından bağlı olunan vergi dairelerine ibraz edilmesi gerekir.

İspat ve ibraz mükellefiyetinden başka, faiz indirimi içinde yer alan konulara özet halinde değinerek, dikkat edilmesi gereken özellikli durumları gözden geçirelim.

1) Şirketler, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap döneminden itibaren başlamak üzere, izleyen her bir dönem için bu indirimden ayrı ayrı yararlanabilmektedir.

2) Sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapılması halinde, azaltılan sermaye tutarı nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimi hesaplamasında dikkate alınmayacaktır.

Bu indirimden yararlanan sermaye şirketlerinin daha sonra sermaye azaltımı yapmaları halinde, nakdi sermaye artışının azaltılan sermaye tutarı kadarlık kısmı için sermaye azaltımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği ayı izleyen aydan itibaren bu indirimden yararlanmaları mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, nakdi sermaye artışı yapılmadan önce sermaye şirketlerinin sermaye azaltımına gitmiş olmaları halinde, bu indirimin hesaplanmasında azaltılan sermaye tutarı kadarlık kısım dikkate alınmayacaktır.

3) İlgili dönem matrahın yetersiz kalması nedeniyle indirim konusu yapılamayan tutarlar, sonraki hesap dönemlerine devretmektedir. Ancak bu tutarlar, herhangi bir endekslemeye tabi tutulmaksızın izleyen hesap dönemlerine ilişkin matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

Nakdi sermaye faiz indiriminden haksız yararlanmanın vergi ziyanına sebep olmayacağı ve sadece vergi aslının salınacağı konusunda kanunda özel bir hüküm yoktur. Ancak şartların oluşması halinde VUK'un 371. Maddesi (pişmanlık) hükümlerinden yararlanılabılır.

İndirim hesaplamasında dikkate alınmayan sermaye artışları

Aşağıda yer alan sermaye artışları, nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimi hesaplamasında dikkate alınmayacaktır.

1) Sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan sermaye artışları, (Gayrimenkul, menkul, taşitların vb. aynı sermaye olarak işletmeye devri.)

2) Sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bö-

lünme işlemlerine taraf olmalarından kaynaklanan sermaye artışları,

3) Bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan sermaye artışları, (Geçmiş yıllar karlarını sermayeye devri, özel fonlar, yedekler, enflasyon farkları gibi)

4) Ortaklarca veya Kurumlar Vergisi Kanununun 12 nci maddesi kapsamında ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları, (Ortak tarafından sermaye borcu için kredi çekilerek ödeme yapılması)

5) Şirkete nakdi sermaye dışında hisse senedi, tahvil veya bono gibi kıymetlerin konulması suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları,

6) Bilanço içi kalemlerin birbiri içinde mahsubu şeklinde gerçekleştirilen sermaye artışları (Gerçek nitelikli borç ilişkisine dayanmayan ortaklara borçlar hesabı gibi).

Hemen akıllarda askıya alınan bir konuyu açıklığa kavuşturalım. Şirketler arasında "birleşme" öncesinde, nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indiriminden yararlanan şirketin, birleşmeden sonra devralan şirkette indirim hakkı devam eder. Detayında şu ayrıntıya dikkat etmemiz gerektiğinin altını çizerek olursak; sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemleri devam ederken, taraf olmalarından kaynaklanan sermaye artışları indirim olarak dikkate alınmayacaktır.

İndirim uygulaması dışarıdan çok basit gibi görünse de içine girildiği vakit aslında solo düşünümeyecek kadar konsolide bir yapıya sahip olduğunun farkına varırız. Devamlı takip etmek ve doğru sonuçları, şirkete doğru olarak yarar sağlayacak biçimde işleme almalıyız. Sermaye hareketlerinde yapılması olası her finansal hareketin bağlayıcılığını göz ardı etmemeliyiz. Mesela öz kaynak grubunu yakından ilgilendirmesi bakımından sermaye avansları ile alakalı tasarrufumuz indirim uygulaması kapsamının neresinde yer alır? Dikkate değer mi?

Açmaya çalışalım!

Bilindiği üzere, sermaye avanslarının kullanımına ilişkin bir takım şekil ve şartların hâsıl olması gerekir.

İlk ve en önemli şart, şirket iradesinin tecelli ettiği yani sermaye artırımına ilişkin kararın alınmasından önce, ortakları şirketin banka hesaplarına yatırdıkları tutarları sermaye avansı olarak tevsik etmeleri gerekmektedir.

Ki, indirim uygulamasında dikkate alınmaları bu işlemden sonra mümkün bulunmaktadır.

Diğer dikkat edilecek hususlar ise;

- a. Yatırıldığı tarihten itibaren şirketin bilançosunda “Diğer Sermaye Yedekleri” hesabında izlenmesi.
- b. Banka hesabına yatırıldığı tarihin içinde bulunduğu hesap döneminin sonuna kadar bu tutarlarla ilgili sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil ettirilmesi.
- c. “Diğer Sermaye Yedekleri” hesabında yer al-

mayan tutarlar için indirim uygulamasından faydalanılması mümkün bulunmamaktadır.

Ne var ki şöyle bir düşünceye kapılabiliriz: Peki bu sermaye artırımı yapıldıktan sonra geçmiş yıl kârları dağıtılsa ne olacak? Merak etmeyin. Geçmiş yıl kârları dağıtılsa bile indirim hesaplamasında dikkate alınmadığından, kanunen faiz indirim hakkından yararlanma konusunda bir engel veya eksiklik oluşmaz.

İndirim Oranları

Genel indirim oranı %50 olarak belirlenmiş olup, durumlarına göre sermaye şirketlerinin oranı aşağıda yer alan tablodaki gibi değişkenlik gösterebilir.

Açıklama	İndirim oranı (%)
Genel indirim oranı	50
Payları borsada işlem gören halka açık sermaye şirketlerinde indirimden yararlanılan yılın son günü itibarıyla, Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdinde borsada işlem görebilir nitelikte pay olarak izlenen payların nominal tutarının ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermayeye oranı %50 ve daha az olanlar	75
Payları borsada işlem gören halka açık sermaye şirketlerinde indirimden yararlanılan yılın son günü itibarıyla, Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. nezdinde borsada işlem görebilir nitelikte pay olarak izlenen payların nominal tutarının ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermayeye oranı %50'nin üzerinde olanlar	100
Nakdi olarak artırılan sermayenin, yatırım teşvik belgeli üretim ve sanayi tesisleri ile bu tesislere ait makine ve teçhizat yatırımlarında ve/veya bu yatırımların inşasına tahsis edilen arsa ve arazi yatırımlarında kullanılması durumunda teşvik belgesinde yer alan sabit yatırım tutarla sınırlı olmak üzere	75
Gelirlerinin % 25 veya fazlası, faiz, kâr payı, kira, lisans ücreti, menkul kıymet satış geliri gibi pasif nitelikli gelirlerden oluşan sermaye şirketleri	0
Aktif toplamının % 50 veya daha fazlası bağlı menkul kıymetler, bağlı ortaklıklar ve iştirak paylarından oluşan sermaye şirketleri	0
Artırılan nakdi sermayenin başka şirketlere sermaye olarak konulan veya kredi olarak kullanılan kısmı	0
Arsa ve arazi yatırımı yapan sermaye şirketlerinde arsa ve arazi yatırımına tekabül eden kısım	0
09.03.2015 tarihinden 01.07.2015 tarihine kadar olan dönemde sermaye azaltımına gidilmiş olması halinde, artırılan sermaye tutarının azaltılan sermaye tutarına tekabül eden kısım	0

Faiz İndirim Hesaplama Tablosu Nasıl Yapılacak?

İndirim uygulamasında, artırılan sermayenin hesap dönemi içerisinde ortaklarca nakit olarak ödendiği ay kesri tam ay sayılmak suretiyle, yılın kalan süresi için kıst dönem esasına göre indirim tutarı hesaplanacaktır.

Nakden taahhüt edilen sermayenin;

I. Sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği tarihten önce şirketin banka hesabına yatırılan kısmı için tescil tarihi (Yeni kurulan şirketler ana sözleşmelerinin tescil edildiği aydan itibaren başlarlar),

II. Tescil tarihinden sonra şirketin banka hesabına yatırılan tutarlar için ise şirketin banka hesabına yatırılma tarihi, esas alınarak bu indirimden yararlanılabilecektir.

Kurum kazancı bulunması halinde indirilebilecek tutar aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Kurum Kazancından indirilebilecek tutar E	=	Nakdi Sermaye Artışı A	X	Ticari Krediler Faiz Oranı B	X	İndirim Oranı C	X	Süre D
--	---	---------------------------	---	---------------------------------	---	--------------------	---	-----------

Ticari Krediler Faiz Oranlarına ait tablo yıllar itibarı ile aşağıda gösterilmiştir.

YIL	TİCARİ KREDİLER FAİZ ORANI	YIL	TİCARİ KREDİLER FAİZ ORANI
2015	14,65	2018	27,04
2016	13,57	2019	12,02
2017	17,06	2020	19,62

Ticari Krediler Faiz Oranları yıllar itibarı ile belirlenirken, hesaplama tablosunun oluşumu ile alakalı, yukarıda anlatmış olduğumuz tüm açıklamaları formüle

ederek, kendi devinimi içinde özet halinde gösteren örnek Nakdi Sermaye Artırımından Kaynaklanan Faiz İndirim Hesaplama Tablosu 'nu (Kvk. Md.10/1 I) sizlere örnek olarak aşağıda veriyorum. Faydalı olmasını dilerim.

Örnek tablomuz, USTAM, Sayın Cevdet AKÇAKO-CA (YMM) tarafından yapılmış olup, yayımlayabilmem izni ile tarafıma gönderilmiştir. Mali Müşavirlik adına verdiği emek yoğun mücadele için teşekkürlerimi arz eder, Saygılarımı sunarım.

NAKDİ SERMAYE ARTIRIMINDAN KAYNAKLANAN FAİZ İNDİRİM HESAPLAMA TABLOSU
(KVK. MD.10/1 I)

Nakdi Sermaye Artışının Tic. Siciline Tescil Tarihi	Bankaya Yatırıldığı Tarih	Bankaya Yatırılan Tutar	TCMB. Tarafından açıklanan Faiz Oranı	Genel İndirim Oranı	Süre	İndirim Tutarı
11.05.2017	02.05.2017	24.877,11	17,06%	50%	8/12	1.414,68 ₺
11.05.2017	02.05.2017	24.877,11	17,06%	50%	8/12	1.414,68 ₺
11.05.2017	02.05.2017	9.328,92	17,06%	50%	8/12	530,50 ₺
11.05.2017	02.05.2017	9.328,92	17,06%	50%	8/12	530,50 ₺
11.05.2017	02.05.2017	6.219,28	17,06%	50%	8/12	353,67 ₺
11.05.2017	30.06.2017	17.631,32	17,06%	50%	7/12	877,31 ₺
11.05.2017	30.06.2017	17.631,32	17,06%	50%	7/12	877,31 ₺
11.05.2017	30.06.2017	27.986,74	17,06%	50%	7/12	1.392,57 ₺
11.05.2017	30.06.2017	27.986,74	17,06%	50%	7/12	1.392,57 ₺
11.05.2017	30.06.2017	18.657,84	17,06%	50%	7/12	928,38 ₺
11.05.2017	13.07.2017	7.000,00	17,06%	50%	6/12	298,55 ₺
11.05.2017	13.07.2017	7.000,00	17,06%	50%	6/12	298,55 ₺
11.05.2017	27.07.2017	30.000,00	17,06%	50%	6/12	1.279,50 ₺
11.05.2017	27.07.2017	30.000,00	17,06%	50%	6/12	1.279,50 ₺
11.05.2017	28.07.2017	20.000,00	17,06%	50%	6/12	853,00 ₺
11.05.2017	28.07.2017	20.000,00	17,06%	50%	6/12	853,00 ₺
		298.525,30				14.574,28 ₺

Sonuç:

Dünya ekonomisinin her dönem aslında volatil bir seyir izlediği bilinmektedir. Öyle ki olağanüstü felaket günlerinde bu durum kendini o kadar hissettirir ki şirketlerin sermaye yeterlilik kayıpları, elbette rasyolarını büyük ölçüde etkileyerek bozacak ve rekabet şanslarını zayıflatacaktır.

Şimdilerde ulusal devletlerin gücü ne yazık ki, bün-yelerinde var olan şirketlerin sermaye yapılarıyla ekonomik olarak ölçülemeye tabi tutulabilmektedir.

Bu yüzden ülkemizde de ticaret ve vergi yasaları vb. kanunlarla şirketlere destek olurlar ve veya teşvikler vererek dışardan bir kaynağa ihtiyaç duymalarına vesile olunur. Ya da vergi yükü azaltılarak sermayelerinin güçlendirilmesi amaçlanır. İşte nakdi sermaye artışıyla işbu durum söz konusu edilerek indirim yoluyla, sistem dışında olan kaynaklar ekonomiye kazandırılması hedefe konarak uygulama yapılır.

Naçizane şimdiden tavsiyem özellikle nakdi sermaye artışı yapan işletmelerin, bu yüzden kaynaklı faiz indirimine ait bir ajanda yapmalarıdır. Dördüncü geçici vergi sürecinde gerekli tüm kontrollerin yapılarak, değerlendirilmesi menfaatleri icabıdır. Dikkatlice hesaplanan indirim tutarı kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, kurum kazancından indirim konusu yapılacaktır.

İndirim, kurumlar vergisi beyannamesinin ve geçici vergi beyannamesinin “kazancın bulunması halinde indirilecek istisna ve indirimler” bölümünde yer alan “453-Nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimi (K.V.K. Mad. 10/1-ı) satırında gösterilir. Aynı zamanda adı geçen beyanların ekler bölümünün “Nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimi” tablosu da doldurulur.

Öyle ki, kazançları yetersiz olsa dahi, indirim konusu yapılamayan tutarlar, izleyen hesap dönemine ilişkin geçici vergilendirme dönemlerinde indirim olarak dikkate alınabilecektir.

İndirim tutarı için bilanço hesapları (1-599) ya da gelir tablosu (6-799) hesapları kullanılarak yevmiye kaydı yapılmaz. Nazım hesaplarda, dönemde kul-

lanılan ve sonraki dönemlere devreden indirim tutarı takip edilebilir.

Ancak artırıma konu sermaye ödemesinin indirimden yararlanmak için yatırım gibi özel amaçlara tahsis gerekiyorsa kayıtlar tespit yapmaya uygun tutulmalıdır.

Şirketlerin sermayelerini güçlendirerek, küresel ekonomi ile mücadele edebilecek konuma ulaşmaları yönünde alınan etkili düzenlemelerden olan bu nakdi sermaye faiz indiriminin, süresiz ve zarar edilmesi halinde dahi hakkın devam etmesi yani sonraki döneme devretmesi durumun ne kadar cazip ve avantajlı olduğunu işaret eder. Vergi yükünün azaltılmasıyla firmaların, küresel vergi oyunlarına karşı güçlendirilmesi esas alındığından, Devlet tarafının sağlamış olduğu katkı hakikaten büyüktür. Konunun dikkatle ele alınarak, hesaplamaları yaparken azami özen gösterilmesi cezaya muhatap olunmaması adına önem arz eder. 14.07.2021

Selahattin İPEK

Bağımsız Denetçi

bdselahattinipek@gmail.com

Kaynak:

- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 6637 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair 9 Seri No.lu Tebliğ
- KVK Özelge – 16.06.2020 - Sayı: 46480499-125[2019/906]-E.41915
- Cem Çömez - Nakdi Sermaye Artışından Kaynaklanan Faiz İndirimine Dikkat!
- Mikail Yılmaz - Sermaye Şirketlerinde Nakit Sermaye Artırımı Avantajlı mı?
- Doğan Çengel - Nakdi Sermaye Artırımında İndirim